

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN THỊ TỔ MAI (đồng Tổng Chủ biên)
NGUYỄN VĂN HẢO (Chủ biên)
LƯƠNG DIỆU ANH – NGUYỄN THỊ ÁI CHIỀU
TRẦN ĐỨC LÂM – LƯƠNG MINH TÂN

ÂM NHẠC

SÁCH GIÁO VIÊN

8

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN THỊ TỐ MAI (đồng Tổng Chủ biên)

NGUYỄN VĂN HẢO (Chủ biên)

LƯƠNG DIỆU ÁNH – NGUYỄN THỊ ÁI CHIỀU

TRẦN ĐỨC LÂM – LƯƠNG MINH TÂN

ÂM NHẠC

SÁCH GIÁO VIÊN

8

Chân trời sáng tạo

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

CÁC TỪ VIẾT TẮT

GV	Giáo viên
GDPT	Giáo dục phổ thông
HĐ	Hoạt động
HS	Học sinh
KTDH	Kĩ thuật dạy học
NLÂN	Năng lực âm nhạc
NLC	Năng lực chung
PC	Phẩm chất
PPDH	Phương pháp dạy học
PP&KTDH	Phương pháp và kĩ thuật dạy học
SBT	Sách bài tập
SGK	Sách giáo khoa
SGV	Sách giáo viên
THCS	Trung học cơ sở
YCCĐ	Yêu cầu cần đạt

LỜI NÓI ĐẦU

Sách giáo viên Âm nhạc 8 – Bộ sách Chân trời sáng tạo được biên soạn nhằm hỗ trợ giáo viên những tư liệu tham khảo về nội dung và phương pháp dạy học, cách thiết kế và tổ chức bài học môn Âm nhạc lớp 8 đáp ứng mục tiêu phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực học sinh.

Sách giáo viên Âm nhạc 8 gồm hai phần:

– Phần một: Những vấn đề chung về chương trình, nội dung và phương pháp tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

Trong phần này, sách nêu ra những vấn đề về chương trình môn Âm nhạc cấp Trung học cơ sở; cấu trúc, nội dung và phân phối chương trình theo sách giáo khoa Âm nhạc 8; phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù âm nhạc; gợi ý về phương pháp và cách thức tổ chức hoạt động dạy học các nội dung theo sách giáo khoa Âm nhạc 8; gợi ý về đánh giá kết quả học tập âm nhạc.

– Phần hai: Hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

Phần hai là những gợi ý hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 8 của tám chủ đề. Mỗi chủ đề bao gồm các bài học được cụ thể hoá bằng những gợi ý xác định mục tiêu, yêu cầu cần đạt, phương pháp và kĩ thuật dạy học, thiết bị dạy học, nội dung và cách thức tổ chức hoạt động dạy học trên lớp. Tùy vào tình hình thực tế, giáo viên có thể tham khảo những hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 8 ở từng chủ đề sao cho sáng tạo, linh hoạt và đạt hiệu quả.

Trên quan điểm chia sẻ, mang tính gợi ý, chúng tôi mong rằng **Sách giáo viên Âm nhạc 8 – Bộ sách Chân trời sáng tạo** sẽ hỗ trợ thầy cô giáo dạy tốt môn Âm nhạc lớp 8 theo tinh thần đổi mới giáo dục.

Trân trọng!

Nhóm tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
PHẦN MỘT: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CHƯƠNG TRÌNH, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8	5
1.1. MỤC TIÊU CỦA CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC ÂM NHẠC CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ ...	6
1.2. YÊU CẦU CẦN ĐẠT VỀ NĂNG LỰC ĐẶC THÙ MÔN ÂM NHẠC.....	6
1.3. CẤU TRÚC, NỘI DUNG VÀ PHÂN PHỐI CHƯƠNG TRÌNH THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8	7
1.4. PHƯƠNG PHÁP HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC ĐẶC THÙ ÂM NHẠC...13	
1.5. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CÁC NỘI DUNG THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8	17
1.6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP ÂM NHẠC	24
PHẦN HAI: HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8.....	27
CHỦ ĐỀ 1: GIAI ĐIỆU TUỔI HỒNG.....	28
CHỦ ĐỀ 2: TRÁI ĐẤT ĐẸP TƯƠI	43
CHỦ ĐỀ 3: TRÁI TIM NGƯỜI THẤY.....	55
CHỦ ĐỀ 4: NHỊP ĐIỆU QUÊ HƯƠNG	69
CHỦ ĐỀ 5: BỐN MÙA HOÀ CA	83
CHỦ ĐỀ 6: VỀ MIỀN QUAN HỌ	96
CHỦ ĐỀ 7: GIAI ĐIỆU BỐN PHƯƠNG.....	112
CHỦ ĐỀ 8: VUI CHÀO HÈ VỀ.....	122
PHỤ LỤC	130
TÀI LIỆU THAM KHẢO	149

PHẦN MỘT

**NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG
VỀ CHƯƠNG TRÌNH, NỘI DUNG
VÀ PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC
HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO
SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8**

Chân trời sáng tạo

1.1. MỤC TIÊU CỦA CHƯƠNG TRÌNH MÔN ÂM NHẠC CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ

Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT nêu rõ mục tiêu của giáo dục Âm nhạc ở cấp THCS như sau: Chương trình môn Âm nhạc cấp Trung học cơ sở giúp học sinh phát triển năng lực âm nhạc dựa trên nền tảng kiến thức âm nhạc phổ thông và các hoạt động trải nghiệm, khám phá nghệ thuật âm nhạc; nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu âm nhạc; tiếp tục hình thành một số kỹ năng âm nhạc cơ bản, phát huy tiềm năng hoạt động âm nhạc; nhận thức được sự đa dạng của thế giới âm nhạc và mối liên hệ giữa âm nhạc với văn hoá, lịch sử, xã hội cùng các loại hình nghệ thuật khác, hình thành ý thức bảo vệ và phổ biến các giá trị âm nhạc truyền thống; góp phần phát triển những phẩm chất chủ yếu và năng lực chung đã được hình thành từ cấp Tiểu học.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.2. YÊU CẦU CẦN ĐẠT VỀ NĂNG LỰC ĐẶC THÙ MÔN ÂM NHẠC

Cùng với việc góp phần hình thành và phát triển ở HS các PC chủ yếu (yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm) và NLC (tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo), chương trình môn Âm nhạc góp phần hình thành và phát triển ở HS THCS các NLÂN, bao gồm:

• Thể hiện âm nhạc

- Biết hát một mình và hát cùng người khác, thể hiện đúng giai điệu và lời ca, diễn tả được sắc thái và tình cảm của bài hát, biết hát bè đơn giản.
- Đọc nhạc đúng tên nốt, cao độ và trường độ, thể hiện được tính chất âm nhạc; biết đánh nhịp một số loại nhịp.
- Biết chơi nhạc cụ một mình và cùng người khác, thể hiện đúng tiết tấu, giai điệu và hoà âm đơn giản.

• Cảm thụ và hiểu biết âm nhạc

- Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm âm nhạc; cảm nhận và phân biệt được các phương tiện diễn tả của âm nhạc; nhận thức được sự đa dạng của thế giới âm nhạc và mối liên hệ giữa âm nhạc với văn hoá, lịch sử, xã hội cùng các loại hình nghệ thuật khác.
- Vận động cơ thể phù hợp với nhịp điệu và tính chất âm nhạc; biết chia sẻ cảm xúc âm nhạc với người khác.
- Nhận biết được câu, đoạn trong bài hát, bản nhạc có hình thức rõ ràng.
- Biết nhận xét và đánh giá kĩ năng thể hiện âm nhạc.

• Ứng dụng và sáng tạo âm nhạc

- Mô phỏng, tái hiện được một số âm thanh quen thuộc trong cuộc sống; biết lặp lại có thay đổi mẫu tiết tấu hoặc giai điệu theo hướng dẫn của GV.
- Biết làm dụng cụ học tập đơn giản; biết tưởng tượng khi nghe nhạc không lời.
- Có ý thức bảo vệ và phổ biến các giá trị âm nhạc truyền thống; biết chia sẻ kiến thức âm nhạc với người khác, nhận ra khả năng âm nhạc của bản thân, bước đầu định hình thị hiếu âm nhạc; biết dàn dựng và biểu diễn các tiết mục âm nhạc với hình thức phù hợp.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.3. CẤU TRÚC, NỘI DUNG VÀ PHÂN PHỐI CHƯƠNG TRÌNH THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8

1.3.1. Cấu trúc sách: gồm 8 chủ đề và 22 bài

Chủ đề 1: Giai điệu tuổi hồng	Chủ đề 5: Bốn mùa hoà ca
3 bài (Bài 1 – Bài 3)	3 bài (Bài 13 – Bài 15)
Chủ đề 2: Trái Đất đẹp tươi	Chủ đề 6: Về miền quan họ
3 bài (Bài 4 – Bài 6)	3 bài (Bài 16 – Bài 18)
Chủ đề 3: Trái tim người thầy	Chủ đề 7: Giai điệu bốn phương
3 bài (Bài 7 – Bài 9)	2 bài (Bài 19 – Bài 20)
Chủ đề 4: Nhịp điệu quê hương	Chủ đề 8: Vui chào hè về
3 bài (Bài 10 – Bài 12)	2 bài (Bài 21 – Bài 22)

1.3.2. Cấu trúc bài học

Bên cạnh YCCĐ, mỗi bài học gồm 4 HĐ chính:

 Khởi động	Hoạt động giúp học sinh tiếp cận mục tiêu, yêu cầu cần đạt, xác định vấn đề và nhiệm vụ học tập, nội dung học tập mới.
 Khám phá	Hoạt động nhằm giúp học sinh chiếm lĩnh kiến thức mới, giải quyết vấn đề, thực hiện nhiệm vụ đặt ra từ hoạt động <i>Khởi động</i> .
 Luyện tập	Luyện tập những kiến thức, kĩ năng đã được học ở hoạt động <i>Khám phá</i> để phát triển năng lực.
 Vận dụng	Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học vào những tình huống cụ thể trong thực tiễn.

GV cần chú ý: Khác với SGK Âm nhạc 6 và 7, SGK Âm nhạc 8 được chia thành các bài học theo quy định của Thông Tư 05/2022/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa SGK; tiêu chuẩn tổ chức, cá nhân biên soạn SGK; tổ chức và HĐ của Hội đồng quốc gia thẩm định SGK ban hành kèm theo Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT ngày 22/12/2017 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, có nêu:

“Cấu trúc sách giáo khoa có đủ các thành phần cơ bản sau: phần chương hoặc chủ đề, bài học, giải thích thuật ngữ, mục lục...” (Mục 4.1 – Bảng tiêu chí đánh giá SGK). Chính vì vậy, ở mỗi chủ đề, sách sẽ được chia thành các bài học. Đây là một nguyên tắc về cấu trúc văn bản được thực hiện thống nhất trên toàn bộ SGK các môn. Việc phân chia bài để GV thuận lợi hơn trong việc phân bổ lượng thời gian dành cho chủ đề đến các bài học một cách hợp lý, khoa học nhằm bảo đảm tính khoa học và vừa sức HS trong tổ chức các HĐ dạy học. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện, GV được quyền phân bổ các nội dung âm nhạc từ các bài thành các tiết học sao cho hài hoà về lượng kiến thức cũng như kĩ năng; tối ưu hoá việc HS hoàn thành các nhiệm vụ học tập,

đạt được các YCCĐ mà Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc đề ra được cụ thể hoá ở các bài.

GV âm nhạc THCS cần chú ý là việc bố trí các nội dung học môn Âm nhạc có tính phát triển kĩ năng như: hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ thành những phần nhỏ và phân bố ở 2 đến 3 tiết học nhằm bảo đảm cho các em tích lũy, trải nghiệm và dần dần hình thành kĩ năng âm nhạc đặc thù. Hơn nữa, GV cũng cần tránh quan niệm cho rằng thứ tự của đơn vị bài học tương đương với thứ tự tiết học thực hiện trong học kì, năm học. Nếu thực hiện từng bài theo thứ tự trong cấu trúc sách, hết bài này sang bài khác thì có thể dẫn đến việc quay lại quan điểm dạy học như Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc và đánh mất tính mở của Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc đã đề ra.

1.3.3. Các mạch nội dung

HÁT

Số lượng bài hát theo SGK Âm nhạc 8 là tám bài, được bố trí phù hợp theo tám chủ đề, trong đó bao gồm:

- Năm bài hát thiếu nhi Việt Nam (*Ước mơ hồng* – Nhạc và lời: Phạm Trọng Cầu; *Ngôi nhà của chúng ta* – Nhạc và lời: Hình Phước Liên; *Con đò thời gian* – Nhạc và lời: Đào Hữu Thi; *Khúc ca bốn mùa* – Nhạc và lời: Nguyễn Hải; *Mùa hè chao nghiêng* – Nhạc và lời: Hàn Ngọc Bích).

- Hai bài hát dân ca Việt Nam (*Khi vui xuân sang* – Theo làn điệu "Tứ quý" của hát chèo, Đặt lời mới: Hoàng Anh; *Lí cây đa* – Dân ca Quan họ Bắc Ninh).

- Một bài hát nước ngoài (*Giấc mơ của em* – Phỏng nhạc bài *I have a dream* của Benny Andersson, Bjorn Ulvaeus, Lời Việt: Trần Đức Lâm).

Ngoài các bài hát trong SGK Âm nhạc 8, GV được quyền lựa chọn các bài hát khác để dạy cho HS từ các bài được gợi ý hoặc từ các bài hát thiếu nhi (đã được công bố và có nguồn xuất bản tin cậy) đang phổ biến. Tuy nhiên, việc thay thế bài hát cần chú ý đến nội dung tương ứng về chủ đề, âm nhạc phù hợp với đặc điểm giọng hát và nhận thức của HS lớp 8.

NHẠC CỤ

Nội dung Nhạc cụ của SGK Âm nhạc 8 bao gồm: Nhạc cụ thể hiện tiết tấu, Nhạc cụ thể hiện giai điệu (sáo recorder hoặc kèn phím). Tùy theo điều kiện của từng trường, có thể lựa chọn một trong hai nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím, hay có thể thay bằng nhạc cụ khác cho phù hợp.

Số lượng bài thực hành nhạc cụ được bố trí theo các chủ đề như sau:

– **Nhạc cụ thể hiện tiết tấu:**

- + Bài thực hành số 1 (Chủ đề 1).
- + Bài thực hành số 2 (Chủ đề 3).
- + Bài thực hành số 3 (Chủ đề 4).
- + Bài thực hành số 4 (Chủ đề 6).
- + Bài thực hành số 5 (Chủ đề 7).

– Sáo recorder:

- + Bài thực hành số 1 (Chủ đề 1).
- + Nốt Đô, Bài thực hành số 2 (Chủ đề 2).
- + Nốt Pha, Bài thực hành số 3 (Chủ đề 4).
- + Bài thực hành số 4 (Chủ đề 6).
- + Bài thực hành số 5 (Chủ đề 8).

– Kèn phím:

- + Bài thực hành số 1 (Chủ đề 1).
- + Kỹ thuật legato, Bài thực hành số 2 (Chủ đề 2).
- + Bài thực hành số 3 (Chủ đề 4).
- + Bài thực hành số 4 (Chủ đề 6).
- + Bài thực hành số 5 (Chủ đề 8).

ĐỌC NHẠC

SGK Âm nhạc 8 có năm bài đọc nhạc như sau:

– Bài đọc nhạc số 1 – Nhịp điệu tuổi thơ (Chủ đề 1): Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{3}{4}$, âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu bao gồm các hình nốt: trắng, trắng chấm đôi, đen, đen chấm đôi, dấu lặng đen, móc đơn. Bài đọc nhạc có hai bè đơn giản.

– Bài đọc nhạc số 2 – Chim họa mi (Chủ đề 2): Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm điệu quãng 5 trở lại; tiết tấu có các hình nốt: đen, móc đơn, móc kép.

– Bài đọc nhạc số 3 (Chủ đề 3): Giọng La thứ tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm điệu quãng 4 trở lại, chủ yếu quãng liền bậc; tiết tấu với các hình nốt: trắng, đen chấm đôi, móc đơn.

– Bài đọc nhạc số 4 (Chủ đề 5): Giọng La thứ tự nhiên, nhịp $\frac{6}{8}$; âm điệu quãng 5 trở lại, chủ yếu quãng liền bậc; tiết tấu bao gồm các hình nốt: đen chấm đôi, móc đơn. Bài đọc nhạc có hai bè đơn giản.

– Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em (Chủ đề 7): Bài đọc nhạc tích hợp cùng phần Hát, Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{4}{4}$; âm điệu quãng 8 trở lại; tiết tấu hình nốt: tròn, trắng, trắng chấm đôi, lặng trắng, đen, đen chấm đôi, lặng đen, móc đơn, lặng đơn.

**LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC**

Nội dung Lí thuyết âm nhạc của SGK Âm nhạc 8 bao gồm:

- Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng (Chủ đề 1).
- Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ (Chủ đề 3).

- Nhịp $\frac{3}{8}$ (Chủ đề 5).
- Nhịp $\frac{6}{8}$ (Chủ đề 5).
- Đảo phách (Chủ đề 6).

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Nội dung Thường thức âm nhạc của SGK Âm nhạc 8 bao gồm:

- Tìm hiểu nhạc cụ:

- + Giới thiệu một số nhạc cụ phương Tây: kèn trumpet và saxophone (Chủ đề 2).
- + Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam: đàn tranh, đàn nguyệt (Chủ đề 4).

- Tác giả và tác phẩm:

- + Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu (Chủ đề 3).
- + Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart (Chủ đề 7).

- Thể loại âm nhạc:

Thể loại hợp xướng (Chủ đề 5).

- Âm nhạc và đời sống (Di sản văn hoá phi vật thể được UNESCO công nhận):

Dân ca Quan họ Bắc Ninh (Chủ đề 6).

NGHE NHẠC

Nội dung Nghe nhạc của SGK Âm nhạc 8 được tích hợp cùng nội dung Thường thức âm nhạc, số lượng tác phẩm là 7 bài nhạc, trong đó có 4 bài nhạc có lời và 3 bài nhạc không lời. Cụ thể, số lượng các tác phẩm âm nhạc cho HS nghe phong phú ở các thể loại gồm:

- Một ca khúc Việt Nam:

Hành khúc ngày và đêm – Nhạc: Phan Huỳnh Điểu; Thơ: Bùi Công Minh (Chủ đề 3).

- Một bài hợp xướng Việt Nam:

Tiếng hát giữa rừng Pác Bó – Nhạc và lời: Nguyễn Tài Tuệ; Phối âm: Đỗ Dũng (Chủ đề 5).

- Một bài dân ca Việt Nam:

Trên rừng ba mươi sáu thứ chim – Dân ca Quan họ Bắc Ninh (Chủ đề 6).

- Một ca khúc nước ngoài:

Hooray! Hooray! It's a holi-holiday – Nhạc: Frank Farian; Lời: Fred Jay (Chủ đề 8).

- Một bài hoà tấu nhạc cụ dân tộc Việt Nam:

Liên khúc Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ do đàn tranh, đàn nguyệt diễn tấu cùng dàn nhạc dân tộc (Chủ đề 4).

– Hai bài độc tấu nhạc cụ phương Tây:

+ *What a wonderful world* – Nhạc của George David Weiss & Bob Bob Thiele, kèn saxophone diễn tấu (Chủ đề 2).

+ Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ trong Sonata số 11 cho piano của W. A. Mozart (Chủ đề 7).

1.3.4. Nội dung chủ đề và phân phối chương trình

SGK Âm nhạc 8 được thực hiện trong thời lượng 35 tiết, bao gồm: 31 tiết học; 4 tiết ôn tập, kiểm tra và đánh giá.

Tên chủ đề	Bài/ Nội dung	Số tiết
Chủ đề 1: Giai điệu tuổi hồng	Bài 1 – Hát: <i>Ước mơ hồng</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 1</i> Bài 2 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 1</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 1</i> – Lí thuyết âm nhạc: Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng Bài 3 Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 1</i>	4
Chủ đề 2: Trái Đất đẹp tươi	Bài 4 – Hát: <i>Ngôi nhà của chúng ta</i> – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 2</i> Bài 5 Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: Nốt Đô, <i>Bài thực hành số 2</i> + Kèn phím: Kỹ thuật legato, <i>Bài thực hành số 2</i> Bài 6 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu kèn trumpet và saxophone – Nghe nhạc: Nghe bài <i>What a wonderful world</i>	4
Chủ đề 3: Trái tim người thầy	Bài 7 – Hát: <i>Con đò thời gian</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 2</i> Bài 8 – Lí thuyết âm nhạc: Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 3</i> Bài 9 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hành khúc ngày và đêm</i>	4

Chủ đề 4: Nhịp điệu quê hương	Bài 10 – Hát: <i>Khí vui xuân sang</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 3</i> Bài 11 Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Nốt Pha, Bài thực hành số 3</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 3</i> Bài 12 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam – Nghe nhạc: Nghe liên khúc <i>Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ</i>	4
Ôn tập, kiểm tra và đánh giá học kì I		2
Chủ đề 5: Bốn mùa hoà ca	Bài 13 – Hát: <i>Khúc ca bốn mùa</i> – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{3}{8}$ Bài 14 – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{6}{8}$ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 4</i> Bài 15 – Thường thức âm nhạc: Thể loại hợp xướng – Nghe nhạc: Nghe hợp xướng <i>Tiếng hát giữa rừng Pác Bó</i>	4
Chủ đề 6: Về miền quan họ	Bài 16 – Hát: <i>Lí cây đa</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 4</i> Bài 17 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: <i>Bài thực hành số 4</i> – Lí thuyết âm nhạc: Đảo phách Bài 18 – Thường thức âm nhạc: Dân ca Quan họ Bắc Ninh – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Trên rừng ba mươi sáu thứ chim</i>	4
Chủ đề 7: Giai điệu bốn phương	Bài 19 – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 5</i> – Hát: <i>Giấc mơ của em</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 5</i> Bài 20 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart – Nghe nhạc: <i>Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ</i>	4

Chủ đề 8: Vui chào hè về	Bài 21 – Hát: <i>Mùa hè chao nghiêng</i> – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hooray! Hooray! It's a holi-holiday</i> Bài 22 Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 5</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 5</i>	3
Ôn tập, kiểm tra và đánh giá học kì II		2
Tổng cộng		35

1.4. PHƯƠNG PHÁP HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC ĐẶC THÙ ÂM NHẠC

1.4.1. Định hướng chung về phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù âm nhạc

Căn cứ vào nội dung dạy học, YCCĐ và điều kiện thực tế, GV vận dụng linh hoạt các HĐ dạy học âm nhạc đặc thù (nghe, đọc, tái hiện, phản ứng, trình diễn, phân tích, đánh giá, ứng dụng, sáng tạo) cho phù hợp và hiệu quả; sử dụng những nhạc cụ có cao độ chuẩn để giúp HS phát triển kĩ năng nghe và hát đúng nhạc; hướng dẫn HS hoà tấu hoặc đệm cho bài hát, bản nhạc bằng cách kết hợp giữa các loại nhạc cụ và động tác tay, chân (vỗ tay, giậm chân, búng ngón tay,...).

PPDH cấp THCS tập trung phát triển các kĩ năng âm nhạc cơ bản; lựa chọn các HĐ học tập phù hợp với hứng thú và nhận thức của HS: nghe nhạc, vận động, đánh giá, phân tích, ứng dụng, sáng tạo,...; thường xuyên củng cố và vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học; tiếp tục vận dụng PPDH lí thuyết âm nhạc như ở cấp Tiểu học.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.4.2. Một số phương pháp và kĩ thuật dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở

1.4.2.1. Giới thiệu một số phương pháp dạy học âm nhạc phổ biến

• Phương pháp dùng lời

Phương pháp dùng lời bao gồm: phương pháp thuyết trình – diễn giảng và phương pháp vấn đáp. Trong dạy học âm nhạc, phương pháp dùng lời được dùng để giới thiệu tác phẩm, giới thiệu cách thể hiện, giải thích nội dung, các yếu tố diễn tả âm nhạc, trò chuyện về nội dung âm nhạc, kể chuyện âm nhạc, đặt câu hỏi, gợi mở, nhắc nhở,...

• Phương pháp trực quan

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trực quan là việc sử dụng các bức tranh chân dung nhạc sĩ, hình ảnh nhạc cụ, video trình diễn tác phẩm âm nhạc, bản nhạc giúp GV minh hoạ cho các nội dung dạy học hát, thường thức âm nhạc, đọc nhạc,...

• Phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm cũng chính là một dạng thức của phương pháp trực quan. Phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm thường được sử dụng ở bước làm mẫu: hát mẫu, đàn mẫu, đánh nhịp mẫu,... trong dạy học âm nhạc.

• Phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập

Phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập là việc GV hướng dẫn HS lặp đi lặp lại nhiều lần những hành động nhằm hình thành và phát triển những kĩ năng, kĩ xảo. Trong dạy học âm nhạc, phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập thường được áp dụng trong dạy hát, nhạc cụ, đọc nhạc.

• Phương pháp giải quyết vấn đề

Dạy học giải quyết vấn đề là PPDH mà GV tạo ra những tình huống có vấn đề, HS được đặt trong một tình huống có vấn đề, GV điều khiển HS phát hiện và giải quyết vấn đề bằng các HĐ tự giác, tích cực, chủ động,... Thông qua việc giải quyết vấn đề, HS chiếm lĩnh tri thức, rèn luyện kĩ năng và có phương pháp nhận thức sáng tạo.

• Phương pháp trò chơi

Dạy học thông qua trò chơi được hiểu là một phương pháp hay hình thức dạy học sử dụng trò chơi với mục đích chính là giáo dục hơn giải trí. Trò chơi ở trường hợp này được thiết kế để đạt được YCCĐ. Trong quá trình dạy học, HS thực hiện một nhiệm vụ phức hợp, có sự kết hợp giữa lí thuyết, thực tiễn và thực hành.

• Dạy học hợp tác

Dạy học hợp tác là cách thức tổ chức dạy học, trong đó HS làm việc theo nhóm để cùng nghiên cứu, trao đổi ý tưởng và giải quyết vấn đề đặt ra.

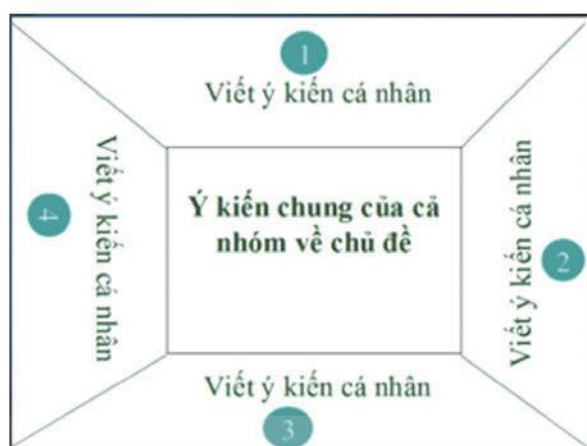
Trên đây là một số PPDH Âm nhạc phổ biến hiện nay. Trong quá trình dạy học âm nhạc, GV có thể kết hợp hoặc sử dụng các PPDH có ưu thế trong việc phát huy tính tích cực học tập của HS như:

- PPDH nhóm.
- Phương pháp đóng vai.
- Dạy học theo dự án.
- ... và nhiều PPDH khác.

1.4.2.2. Giới thiệu một số kĩ thuật dạy học âm nhạc phổ biến

• Kĩ thuật khăn trải bàn

Kĩ thuật khăn trải bàn là hình thức tổ chức HĐ học tập mang tính hợp tác, kết hợp giữa HĐ cá nhân và nhóm.

• Kỹ thuật các mảnh ghép

Kỹ thuật các mảnh ghép là hình thức tổ chức HĐ học tập hợp tác kết hợp giữa HĐ cá nhân, nhóm và liên kết giữa các nhóm. Đầu tiên, HS HĐ theo nhóm để giải quyết các nhiệm vụ thành phần sao cho mỗi cá nhân trở thành chuyên gia của vấn đề được giao. Sau đó, chuyên gia thuộc các vấn đề khác nhau sẽ kết hợp trong nhóm mới, chia sẻ lại vấn đề đã tìm hiểu để cùng giải quyết nhiệm vụ phức hợp ban đầu.

• Kỹ thuật chia nhóm

Chia nhóm là KTDH tích cực, trong đó GV tổ chức cho HS thành nhiều nhóm nhỏ và hướng dẫn mỗi nhóm cùng hợp tác, trao đổi ý kiến nhằm giải quyết các nhiệm vụ dạy học.

Bên cạnh các KTDH Âm nhạc trên đây, GV có thể sử dụng những KTDH khác hỗ trợ tốt cho việc phát triển năng lực HS như:

- Kỹ thuật giao nhiệm vụ.
- Kỹ thuật đặt câu hỏi.
- Kỹ thuật động não.
- Kỹ thuật bể cá.

... và nhiều KTDH khác.

1.4.2.3. Giới thiệu một số phương pháp dạy học âm nhạc phổ biến trên thế giới

Một số PPDH âm nhạc phổ biến trên thế giới đã được ứng dụng trong dạy học Âm nhạc 1, 2, 3, 6, 7 – Bộ sách Chân trời sáng tạo. Để triển khai thực hiện SGK Âm nhạc 8, chúng tôi xin nhắc lại sơ lược một số PPDH âm nhạc phổ biến trên thế giới để các đồng nghiệp GV tham khảo trong quá trình dạy học âm nhạc của mình.

• Phương pháp Dalcroze

Phương pháp âm nhạc của Dalcroze bao gồm 3 HĐ âm nhạc chính:

- Xướng âm (Solfège) sử dụng hệ thống Đô cố định (fixed – do).
- Ứng biến – Ngẫu hứng (Improvisation), đó là kĩ năng phát triển ngẫu hứng âm nhạc được phát triển một cách logic trên nhiều cách.
- Vận động theo nhịp điệu (Dalcroze Eurhythmics).

• Phương pháp Kodály

Phương pháp âm nhạc của Kodály bao gồm 3 HĐ âm nhạc chính:

- Đọc nhạc theo kí hiệu nốt nhạc bàn tay (Hand Signs).
- Đọc nhạc theo hệ thống Đô di động (Movable Do).
- Đọc tiết tấu theo âm tiết (Rhythm Duration Syllables).
- Nốt nhạc bằng hình tượng (Iconic Notation).
- Tư liệu âm nhạc trọng âm nhạc dân ca và truyền thống, các tác phẩm âm nhạc cổ điển có tính nghệ thuật cao.

• Phương pháp Orff-Schulwerk

Phương pháp âm nhạc Orff-Schulwerk bao gồm các HĐ âm nhạc chính:

- Nói theo nhịp điệu (Speech).
- Hát (Singing).
- Chơi nhạc cụ (Playing Instruments).
 - + Bộ gõ cơ thể (Body Percussion).
 - + Nhạc cụ cầm tay không định âm (Unpitched Hand Percussions).
- Nhạc cụ Orff (Orff Instruments).
- Nhạc cụ thể hiện giai điệu (recorder, kèn phím, xylophone,...).

Đặc biệt phương pháp Orff-Schulwerk sử dụng hình thức bè ostinato trong các công cụ dạy học hát hoặc nhạc cụ.

1.4.3. Một số lưu ý trong việc sử dụng phương pháp dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở

Trong dạy học âm nhạc, việc sử dụng PPDH căn cứ vào các yếu tố như mục tiêu của bài học, nội dung của bài học, thời lượng dạy học, năng lực của HS, điều kiện dạy học cụ thể. Có nhiều PPDH khác nhau, mỗi phương pháp có ưu điểm và hạn chế nhất định. Phụ thuộc vào các yếu tố nêu trên, trong một tiết học âm nhạc có thể sử dụng phối hợp các PPDH khác nhau sao cho phù hợp. Để vận dụng các PPDH âm nhạc phổ biến hiện nay hay các PPDH tiên tiến trên thế giới đòi hỏi mỗi GV cần hiểu rõ bản chất của mỗi PPDH, các công cụ dạy học âm nhạc cơ bản của từng phương pháp; thực hành thường xuyên để nâng cao kĩ năng đối với từng

kĩ thuật. Bên cạnh đó, GV cũng cần nắm rõ áp dụng một cách linh hoạt các quy trình tổ chức dạy học mà từng phương pháp đưa ra để tạo nên những giờ học âm nhạc sinh động và hiệu quả.

Trong từng nội dung dạy học Âm nhạc 8 sau đây, chúng tôi đưa ra cách thức tổ chức HĐ dạy học và PPDH để hỗ trợ quý thầy cô trong dạy học; tuy nhiên, đây chỉ là những gợi ý và có tính tham khảo. Mỗi thầy cô cần có những vận dụng một cách linh hoạt và sáng tạo để hiện thực hoá những ý tưởng của nhóm tác giả trong SGK thành những bài học hay và chất lượng đến với HS của mình.

1.5. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CÁC NỘI DUNG THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8

1.5.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học nội dung Hát

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động:

- Quan sát tranh chủ đề và hướng đến nội dung bài hát.
- Chơi trò chơi để dẫn dắt vào bài.
- Cho HS nêu tên và nghe bài hát khác có cùng nội dung, cho HS vận động theo nhạc.
- Vỗ, gõ, đọc bằng âm tiết các âm hình tiết tấu chính của bài hát; trải nghiệm chuyển động của ống nốt có trong thang âm của bài hát bằng giọng hát, bằng nghe đàn, sáng tạo các mẫu âm ngắn.

• Khám phá/ Hình thành kiến thức mới

HĐ: Nghe và nêu cảm nhận bài hát

GV hướng dẫn HS nghe bài hát kết hợp vận động. Sau đó, HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

HĐ: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát.
- GV giới thiệu đôi nét về tác giả hoặc dân ca dân tộc, quốc gia nào,...
- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu tính chất, các kí hiệu âm nhạc trong bài hát, cấu trúc của bài (câu, đoạn), các chỗ lấy hơi, các chỗ khó hát,...

HĐ: Khởi động giọng

Khởi động giọng bằng trò chơi có tác động đến HĐ của cơ quan phát âm, khám phá khả năng phát âm của giọng nói – giọng hát (vocal exploration); các mẫu luyện âm đơn giản,... (tập hát ở giọng nào thì nên khởi động giọng ở giọng đó, như vậy sẽ có lợi cho tai nghe của HS).

HĐ: Dạy bài hát

– Hướng dẫn HS học bài hát từng câu theo lối móc xích. Phổ biến và hiệu quả nhất vẫn là HS tập hát thông qua việc nghe GV đàn giai điệu và hát mẫu. Đôi khi, chỉ định những em học giỏi hát mẫu thay cho GV nhằm phát huy tính tích cực của HS.

– Luyện tập nhiều lần những chỗ có cao độ và tiết tấu khó trong bài.

GV lưu ý HS cách lấy hơi, khẩu hình và tránh hát quá to; lưu ý nhấn vào các phách đầu nhịp để cảm nhận và hát đúng tính chất của nhịp.

• **Luyện tập**

HĐ: Hoàn thiện bài hát

– HS hát toàn bài đúng theo nhịp độ, thể hiện tính chất bài hát.

– Luyện tập theo nhóm, tổ,...

• **Vận dụng**

HĐ: Biểu diễn bài hát

– Hát kết hợp gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ đơn giản: thanh phách, trống nhỏ, tambourine,...; hát kết hợp vận động cơ thể: vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi,...; hát kết hợp vận động múa minh họa.

– Thi đua giữa các tổ, nhóm.

– Trình bày hoặc biểu diễn bài hát theo các hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca.

HĐ: Rút ra bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Lưu ý:

– GV có thể linh hoạt thay đổi trình tự các HĐ sao cho phù hợp với điều kiện về khả năng ca hát của HS và thực tiễn sư phạm của lớp học. GV có thể ghép HĐ Khám phá với Luyện tập sao cho phù hợp.

– GV có thể dạy học hát tích hợp với các nội dung khác như: giới thiệu tác giả (Thường thức âm nhạc); giáo dục đạo đức thông qua nội dung bài hát; giới thiệu nguồn gốc, xuất xứ của bài hát (Lịch sử và Địa lý),... Tuy nhiên, nên tránh tích hợp một cách khiên cưỡng hoặc sa đà vào việc giảng dạy kiến thức của môn học khác,...

– Cần dành nhiều thời gian cho những HĐ mang tính thực hành để HS được hát nhiều (tái hiện, trình diễn,...).

1.5.2. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học nội dung Nhạc cụ

Nội dung Nhạc cụ SGK Âm nhạc 8 bao gồm: Nhạc cụ thể hiện tiết tấu, Nhạc cụ thể hiện giai điệu (sáo recorder hoặc kèn phím). Sau đây là gợi ý tổ chức một số HĐ tiêu biểu trong dạy học nhạc cụ:

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động bài học nhạc cụ:

- Khởi động bằng cách chơi trò chơi.
- GV có thể cho HS thực hiện các bài tập kĩ thuật hoặc bài tập tiết tấu, giai điệu HS đã học.

• Khám phá/ Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu bài tập nhạc cụ

GV cho HS tìm hiểu bài tập (nhịp, hình nốt, những điểm giống và khác nhau của các câu nhạc hoặc các mẫu tiết tấu,...), có thể cho HS tự nêu nhận xét về bài tập nhạc cụ. GV bổ sung thêm những kiến thức cần thiết, phân tích những điểm cần chú ý.

HĐ: Thực hiện từng mẫu âm, nét nhạc

- GV làm mẫu cho HS quan sát; đồng thời GV cũng dùng lời giảng giải chi tiết kĩ thuật.
- GV cần chia nhỏ bài tập hoặc chia nhỏ các bước, các động tác, thao tác để HS thực hành được kĩ thuật mới đó.

• Đối với Nhạc cụ thể hiện tiết tấu

- + Chia nhóm HS để thực hiện các mẫu âm hay mẫu tiết tấu nhất định.
- + HS đọc âm hình tiết tấu.
- + Nên chia nhỏ âm hình tiết tấu thành từng phần để HS vừa giữ nhịp vừa thực hiện đúng động tác.
- + Nên sử dụng bộ đếm phách (metronome) hoặc máy đánh nhịp trên đàn để HS tập theo nhịp tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn.
- + Cho HS tập tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Hướng dẫn HS tập riêng tiết tấu khó nhiều lần và sửa sai ngay tại chỗ; tránh để HS hình thành thói quen sai kĩ thuật khi chơi nhạc cụ.

• Đối với Nhạc cụ thể hiện giai điệu

- + Linh hoạt chia nhóm, phân nhạc cụ cho HS.
- + Hướng dẫn HS đọc bản nhạc, đọc nốt.
- + Chia nhỏ đoạn nhạc thành từng câu hoặc mẫu âm để HS tập.
- + Hướng dẫn HS tập riêng phần tiết tấu (gõ tiết tấu theo nhịp).
- + Hướng dẫn HS tập giai điệu kết hợp với tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Quan sát, lắng nghe và sửa sai cho HS; tập riêng cho HS đó nếu cần thiết.

• Luyện tập

HĐ: Luyện tập cả bài

Hướng dẫn HS chơi nhạc cụ theo từng mẫu, phần ngắn và kết nối các mẫu, phần với nhau. HS chơi nhạc cụ toàn bài đúng theo nhịp độ, thể hiện tính chất.

• Vận dụng

HĐ: Thực hành vận dụng

- Cho HS biểu diễn bài nhạc cụ theo hình thức khác nhau: cá nhân hoặc nhóm.
- GV có thể sử dụng kỹ thuật mảnh ghép, yêu cầu các nhóm trình diễn (ví dụ: nhóm hát, nhóm gõ đệm, nhóm vận động cơ thể).
- GV gợi ý hoặc hỗ trợ HS thực hiện vận dụng và sáng tạo của mình: tạo ra mẫu tiết tấu cho nhạc cụ gõ hoặc một nét nhạc ngắn cho nhạc cụ giai điệu.

HĐ: Mở rộng bài học

Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

- Tùy theo tình hình thực tế và khả năng của HS mà GV linh động thực hiện các bước để thực hiện được mục tiêu, nội dung và YCCĐ của HĐ.
- Nội dung Nhạc cụ chủ yếu là thực hành và có tính đặc trưng, đặc thù nhất định của nhóm môn nghệ thuật. Do vậy, phần nội dung này GV không nên quá máy móc áp dụng hay tích hợp các phương pháp như các môn học khác.

1.5.3. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học nội dung Đọc nhạc

• Khởi động

HĐ: Khởi động

GV có thể tổ chức trò chơi (ví dụ: GV dùng đàn phím hoặc kèn phím để đàn gam Đô trưởng/ La thứ, yêu cầu HS lắng nghe; sau đó đàn các nốt bất kì trong gam Đô trưởng/La thứ để HS đoán tên nốt và cao độ của âm đó).

• Khám phá/ Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu bài đọc nhạc

- GV có thể sử dụng KTDH (khăn trải bàn, chia nhóm,...) để tổ chức cho HS tìm hiểu về bài đọc nhạc: nhịp, những kí hiệu âm nhạc, nốt thấp nhất và nốt cao nhất, quãng rộng nhất giữa hai nốt nhạc, phân biệt được sự giống nhau hoặc khác nhau của các tiết nhạc, chia câu,...

- GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

HĐ: Đọc gam, âm ổn định và quãng

- Hướng dẫn HS đọc gam/ thang âm, các âm ổn định, quãng 2 hoặc quãng 3 đi lên và

đi xuống (GV có thể sử dụng kí hiệu bàn tay để hướng dẫn HS luyện tập đọc gam/ thang âm, đọc quãng,...).

Lưu ý: GV nên dùng đàn để làm để lấy âm mẫu làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc, không nên đàn từng nốt cho HS đọc nhằm phát huy NLÂN của HS.

HD: Đọc âm hình tiết tấu

Hướng dẫn HS luyện đọc mẫu âm hình tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc. Nếu âm hình tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc dài, có thể chia thành 2 âm hình ngắn để HS dễ thực hiện, sau đó ghép lại cả dãy tiết tấu.

HD: Đọc bài đọc nhạc

Hướng dẫn HS luyện đọc bài đọc nhạc theo các bước:

- Đọc tên nốt nhạc.
- Đọc tên nốt nhạc theo trường độ.
- Đọc từng câu: GV dùng nhạc cụ để lấy âm thanh mẫu rồi chỉ từng nốt của từng câu để cả lớp đồng thanh đọc. GV chỉ định một số HS đọc lại, sửa sai (nếu có).
- Ghép cả bài: GV chỉ bài đọc nhạc để HS tập đọc cả bài; chỉ định một vài HS khá đọc bài, làm mẫu cho các bạn. GV lắng nghe HS đọc để phát hiện chỗ sai, hướng dẫn các em sửa chữa.

• Luyện tập

HD: Đọc hoàn thiện bài

Hướng dẫn HS thể hiện đọc bài đọc nhạc đúng tốc độ và sắc thái, có thể đọc bài đọc nhạc với nhạc beat hoặc phần đệm của GV.

• Vận dụng

HD: Thực hành vận dụng

GV hướng dẫn HS đọc nhạc, kết hợp gõ đệm nhẹ nhàng (gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ đơn giản: thanh phách, trống nhỏ, tambourine,...; vận động cơ thể: vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi) hoặc đánh nhịp.

HD: Mở rộng bài học

Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

- Tổ chức các HĐ trong dạy học đọc nhạc không bó buộc cứng nhắc, vì vậy GV có thể vận dụng một cách linh hoạt sao cho phù hợp với trình độ của HS, đạt được mục tiêu và YCCĐ của bài học.
- GV không gây căng thẳng mà nên giúp đỡ HS, động viên HS để các em tự tin với việc thực hiện bài đọc nhạc.

– Trong quá trình hướng dẫn HS thực hành đọc bài đọc nhạc, GV luôn nhắc HS gõ phách theo khi đọc (gõ không thành tiếng để xác định trường độ).

– GV tránh lạm dụng sử dụng đàn đánh giai điệu bài đọc nhạc quá nhiều, chỉ nên dùng đàn để lấy âm mẫu làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

1.5.4. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học nội dung Lí thuyết âm nhạc

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Trong dạy học Lí thuyết âm nhạc, để tránh mở đầu khô khan GV có thể khởi động ở hình thức:

– Tổ chức trò chơi có liên quan đến nội dung bài học (ví dụ: đếm đều 1, 2, 3, 4, 5, 6 và vận động vỗ tay, búng tay, giậm chân,... để dẫn dắt vào bài nhịp $\frac{6}{8}$).

– Cho HS thực hành (đọc nhạc, chơi nhạc cụ, hát) bản nhạc có kiến thức lí thuyết âm nhạc sẽ học.

• Khám phá/ Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu nội dung Lí thuyết âm nhạc

– GV đặt các câu hỏi gợi mở để HS tự tìm hiểu, phát hiện kiến thức hoặc sử dụng KTDH để tổ chức cho HS tìm hiểu nội dung Lí thuyết âm nhạc.

– GV tổng hợp, bổ sung, rút ra kết luận.

• Luyện tập

HĐ: Thực hành nhận biết các kí hiệu âm nhạc

– Cho HS quan sát bản nhạc (bài hát, bài đọc nhạc) để chỉ ra những kí hiệu âm nhạc có liên quan.

– Có thể tổ chức cho HS chơi trò chơi nhận diện kí hiệu âm nhạc.

• Vận dụng

Tùy vào những kiến thức của nội dung Lí thuyết âm nhạc, GV có thể linh hoạt thực hiện HĐ vận dụng bằng việc tổ chức các HĐ dạy học như:

HĐ: Thực hành vận dụng

– Lồng ghép vận dụng nội dung Lí thuyết âm nhạc (Nhịp $\frac{3}{8}$, Nhịp $\frac{6}{8}$, đảo phách,...) trong các bài đọc nhạc hoặc bài hát.

– Suy tầm một bản nhạc có liên quan đến nội dung Lí thuyết âm nhạc để chia sẻ với bạn.

HĐ: Mở rộng bài học

Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

– Nội dung Lí thuyết âm nhạc mang tính lí thuyết nhưng kết quả đạt được là HS nhận biết được các kí hiệu và bước đầu biết vận dụng khi hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ, tìm hiểu bản nhạc,... Do vậy, để đảm bảo tính hiệu quả trong dạy học nội dung này, GV cần tiến hành song song việc trải nghiệm thực hành và cung cấp kiến thức cho HS; tích hợp dạy lí thuyết âm nhạc trong các nội dung: Hát, Nhạc cụ, Đọc nhạc.

– GV tránh việc khai thác sâu hoặc mở rộng kiến thức làm nội dung trở nên rườm rà.

1.5.5. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học nội dung Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Theo SGK Âm nhạc 8, nội dung Nghe nhạc được tích hợp cùng nội dung Thường thức âm nhạc, vì vậy tổ chức HĐ dạy học Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc có thể thực hiện như sau:

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động trước khi vào nội dung Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc:

– Nghe và vận động theo nhạc: HS xem/ nghe trích đoạn âm nhạc có liên quan, vận động theo nhạc, nêu sự hiểu biết ban đầu về nội dung có trong trích đoạn âm nhạc (tác giả/ nhạc cụ/ thể loại âm nhạc/ âm nhạc và đời sống).

– HS trả lời câu hỏi thể hiện sự hiểu biết ban đầu về nội dung liên quan tới bài học Thường thức âm nhạc, GV giới thiệu và dẫn dắt vào bài.

• Khám phá/ Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu nội dung Thường thức âm nhạc

– GV có thể sử dụng các phương pháp, KTDH để tổ chức cho HS tìm hiểu về Thường thức âm nhạc (tác giả/ nhạc cụ/ thể loại âm nhạc/ âm nhạc và đời sống).

– GV sử dụng phương pháp dùng lời để dẫn giải, kết hợp phương pháp trực quan cho HS nghe, xem hình ảnh và trích đoạn minh họa âm nhạc cần thiết liên quan đến nội dung Thường thức âm nhạc.

– Cho HS vận động theo nhạc trong quá trình nghe/ xem trích đoạn minh họa âm nhạc.

– GV đặt câu hỏi và đàm thoại với HS về nội dung Thường thức âm nhạc.

• Luyện tập

HĐ: Thực hành nghe nhạc

– GV cho HS nghe qua audio, xem biểu diễn qua video hoặc có thể GV trình diễn trọn vẹn tác phẩm (ca khúc, bài hát dân ca), trích đoạn tác phẩm nhạc không lời.

– HS nghe có thể kết hợp các HĐ như gõ nhịp, vận động theo nhịp điệu hoặc di chuyển nhịp nhàng.

HD: Trao đổi về bản nhạc và phát triển cảm xúc

– HS nói cảm nhận của mình sau khi nghe, các tính chất âm nhạc như: vui – buồn, nhanh – chậm; nội dung và ý nghĩa của lời ca, đặc điểm giọng hát, hình thức trình bày (nếu là nhạc có lời); tính chất âm nhạc, âm sắc nhạc cụ (nếu là nhạc không lời),...

– HS diễn tả và bắt chước nét nhạc yêu thích.

– HS vẽ tranh diễn tả cảm nhận về bản nhạc (nếu có đủ thời gian và các điều kiện khác).

• Vận dụng

Tuỳ vào nội dung Thường thức âm nhạc, GV có thể linh hoạt thực hiện HD vận dụng bằng việc tổ chức các HD dạy học như:

HD: Rút ra bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài học (sự trân trọng với các thể loại âm nhạc truyền thống; trân trọng sự cống hiến và lao động nghệ thuật của nhạc sĩ,...).

HD: Thực hành vận dụng

GV tổ chức cho HS sáng tạo mẫu gõ đệm và vận dụng gõ đệm bài nghe nhạc.

HD: Mở rộng bài học

– Yêu cầu HS sưu tầm một số audio/ video trình diễn âm nhạc liên quan đến nội dung Thường thức âm nhạc để chia sẻ với bạn.

– Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

– Tuỳ từng nội dung, GV có thể linh hoạt hoán đổi vị trí các HD.

– Không “dạy chay” nội dung Thường thức âm nhạc mà cần có trực quan sinh động.

– Các tư liệu minh hoạ như: tranh ảnh, audio, video,... rõ ràng, phù hợp và có tính thẩm mỹ.

1.6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP ÂM NHẠC

1.6.1. Hình thức đánh giá

– Đánh giá thường xuyên (đánh giá quá trình): Bao gồm đánh giá chính thức thông qua các HD thực hành, luyện tập, biểu diễn hoặc sáng tạo âm nhạc, dùng bài kiểm tra giấy kết hợp âm thanh, câu hỏi trắc nghiệm khách quan, viết tiểu luận hoặc báo cáo,...; và đánh giá không chính thức như: tìm hiểu hồ sơ học tập, quan sát trên lớp, đối thoại, HS tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng,... nhằm thu thập những thông tin về quá trình hình thành, phát triển năng lực năng âm nhạc của từng HS.

– Đánh giá định kì (đánh giá tổng kết): Sử dụng ở cuối học kì, cuối năm học nhằm phối hợp với đánh giá thường xuyên cung cấp thông tin để phân loại HS và điều chỉnh nội dung, phương pháp giáo dục.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.6.2. Một số gợi ý đánh giá các nội dung theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

1.6.2.1. Đánh giá nội dung Hát

– Thường xuyên đánh giá kĩ năng hát của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ, ... trong giờ học hát hoặc ôn tập bài hát.

– Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm động viên các HS thiếu tự tin, giọng không hay; đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có năng khiếu ca hát.

– Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.

– Với một số HS kĩ năng hát chưa tốt nên đánh giá qua hình thức trình bày theo nhóm, giúp các em có sự tự tin để hoàn thành bài học.

– Các mức độ đánh giá:

+ Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.

+ Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện biểu cảm.

+ Mức độ 3: Hát với các hình thức biểu diễn khác nhau hoặc hát kết hợp vận động.

1.6.2.2. Đánh giá nội dung Nhạc cụ

– Thường xuyên đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ, ... Đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có khả năng chơi nhạc cụ tốt. Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm xác định khả năng phối hợp của HS, đồng thời nhằm động viên các HS thiếu tự tin.

– Kết hợp đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ với các kĩ năng khác, như: hát, vận động, biểu diễn, ...

– Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.

– Các mức độ đánh giá:

• Đối với Nhạc cụ thể hiện tiết tấu

+ Mức độ 1: Thể hiện được nhạc cụ gõ theo các mẫu tiết tấu.

+ Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.

+ Mức độ 3: Gõ đệm cho bài hát cùng bạn hoặc vừa hát vừa vận động cơ thể theo bài hát.

• Đối với Nhạc cụ thể hiện giai điệu

+ Mức độ 1: Thực hiện được các nốt đã học.

+ Mức độ 2: Thực hiện được bài thực hành.

+ Mức độ 3: Trình diễn được bài thực hành hoặc tạo được một nét nhạc.

1.6.2.3. Đánh giá nội dung Đọc nhạc

– Đánh giá thường xuyên, chủ yếu là để đánh giá sự tiến bộ về việc phát triển kĩ năng đọc nhạc của HS.

– Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.

– GV cần chú ý đến tính vừa sức và trí nhớ âm nhạc của HS lớp 8 khi soạn các đề kiểm tra.

– Các mức độ đánh giá:

+ Mức độ 1: Đọc được gam/ thang âm.

+ Mức độ 2: Đọc được bài đọc nhạc.

+ Mức độ 3: Đọc nhạc và kết hợp gõ đệm cùng bạn hoặc vừa đọc nhạc vừa đánh nhịp.

1.6.2.4. Đánh giá nội dung Lí thuyết âm nhạc

– Đánh giá kết quả học lí thuyết âm nhạc của HS thông qua việc nhận biết, giải thích các kí hiệu và thuật ngữ âm nhạc; vận dụng các kí hiệu vào thực hành âm nhạc. Vì vậy GV nên hạn chế đánh giá kết quả học lí thuyết như một nội dung riêng biệt, có thể tích hợp đánh giá về lí thuyết thông qua thực hành.

– Các mức độ đánh giá:

+ Mức độ 1: Nêu được ý nghĩa của các kí hiệu âm nhạc.

+ Mức độ 2: Nhận biết được các kí hiệu âm nhạc trong bản nhạc.

+ Mức độ 3: Thực hành được các kí hiệu âm nhạc trong bản nhạc.

1.6.2.5. Đánh giá nội dung Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

– Thường thức âm nhạc ở lớp 8 gồm bốn nội dung (Tìm hiểu nhạc cụ, Tác giả và tác phẩm, Thể loại âm nhạc, Âm nhạc và đời sống), cách đánh giá mỗi nội dung đều có sự khác nhau. Việc đánh giá phải thực hiện theo YCCĐ của mỗi nội dung. GV có thể đánh giá kết hợp bốn nội dung Thường thức âm nhạc vào trong một bài trắc nghiệm.

– Về nghe nhạc, GV nên quan sát, đánh giá thường xuyên hơn là định kì, đánh giá ngay khi HS tham gia HĐ nghe nhạc. Đánh giá định kì có thể thực hiện theo cặp, nhóm nhỏ để động viên các HS thiếu tự tin hoặc hạn chế về năng khiếu, kĩ năng âm nhạc.

– Các mức độ đánh giá:

+ Mức độ 1: Nêu được nét chính của nội dung Thường thức âm nhạc.

+ Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và cảm nhận về tính chất của tác phẩm.

+ Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và vận động hoặc gõ đệm theo tác phẩm.

PHẦN HAI

HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8

Chân trời sáng tạo

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trong sáng, lạc quan của bài hát *Ước mơ hồng*; sáng tạo được hình thức biểu diễn bài hát, động tác vận động,...
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Ước mơ hồng*.
- **NLÂN3:** Thực hiện được *Bài thực hành số 1* trên sáo recorder hoặc thổi được gam Đô trưởng và *Bài thực hành số 1* trên kèn phím.
- **NLÂN4:** Nêu được đặc điểm của giọng Đô trưởng, nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng Đô trưởng.
- **NLÂN5:** Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ các bè và thể hiện được tính chất âm nhạc của *Bài đọc nhạc số 1 – Nhịp điệu tuổi thơ*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Chủ động trong học tập; biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các yêu cầu của nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Yêu mái trường, có ý thức giữ gìn tài sản và bảo vệ lớp học, trường học.
- **PC2:** Biết tin yêu cuộc sống và nuôi dưỡng ước mơ đẹp cho tương lai.
- **PC3:** Đoàn kết, chan hoà với bạn bè.
- **PC4:** Tích cực, tự giác trong học tập.

BÀI 1

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2, PC3, PC4.

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Ước mơ hồng*, đàn phím điện tử, nhạc cụ gõ,... hình ảnh nhạc sĩ Phạm Trọng Cầu, file âm thanh bài hát *Ước mơ tuổi thơ* (nhạc và lời: Thập Nhất).

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: ƯỚC MƠ HỒNG

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Vận động với nhạc

GV cho HS nghe trích đoạn bài hát *Ước mơ tuổi thơ* (nhạc và lời: Thập Nhất) và gợi ý (làm mẫu) động tác vận động để HS làm theo.

HĐ2: Xem tranh chủ đề

- HS quan sát tranh chủ đề và nhận xét về HĐ của các bạn trong bức tranh.
- GV gợi ý HS nhận xét về tính chất khoẻ khoắn, hồn nhiên của các HĐ trong tranh, dẫn vào ý tưởng của Chủ đề 1 *Giai điệu tuổi hồng*.

Khám phá

Chân trời sáng tạo

HĐ3: Nghe và nêu cảm nhận bài hát

- Hướng dẫn HS nghe bài hát *Ước mơ hồng*, kết hợp vận động nhẹ nhàng.
- HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát. Có thể cho HS lựa chọn trong các phương án:
 - a. Rộn ràng, phấn khởi
 - b. Trữ tình, đầm ấm
 - c. Trong sáng, tươi vui

HĐ4: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát. Bài hát nói lên niềm lạc quan, tình yêu cuộc sống của tuổi thiếu niên với những ước mơ về một tương lai tươi đẹp.
- GV giới thiệu đôi nét về tác giả Phạm Trọng Cầu.

– Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc, đọc trong SGK để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc đã học trong bài liên quan đến học hát về loại nhịp, cấu trúc của bài, trường độ, các kí hiệu đặc biệt (dấu nối, dấu luyến, dấu quay lại – segno).

– Cho HS ôn lại cách thực hiện dấu quay lại segno.

Lưu ý: Các quãng khó trong bài: quãng 9 ở ngay câu hát đầu tiên, quãng 7,...

– GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu 1: *Cuộc sống đã cho em bao ước mơ màu hồng.*

Câu 2: *Cho em bao khát vọng và tình yêu mệnh mông.*

Câu 3: *Tuổi thơ đã cho em yêu tiếng ca học trò.*

Câu 4: *Vang khắp nẻo đường bay qua phố phường ôi tiếng hát ngàn mến thương.*

Câu 5: *Như chim sơn ca hát trên cao xanh bao la.*

Câu 6: *Tiếng chim sơn ca tiếng chim bay xa, tiếng ca vui vào mọi nhà.*

Câu 7: *Em như hoa xuân ngát hương thơm tràn lòng người.*

Câu 8: *Sắc hương tung bùng lá hoa reo mừng đón mùa xuân sang.*

HD5: Khởi động giọng

– Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát.

– Sửa tư thế, khẩu hình và hơi thở cho HS.

HD6: Dạy bài hát

GV đàn từng câu cho HS tập hát, nhắc HS thực hiện các dấu lặng, móc đơn ở giữa các câu hát; hát mẫu khi cần thiết phải sửa sai cho HS.

Lưu ý: Các quãng khó, đặc biệt là quãng 9 ở đầu bài HS dễ bị hát sai, nhắc HS luôn thực hiện vừa hát vừa nhẹ nhàng gõ theo phách (gõ nhẹ nhàng không thành tiếng) để xác định trường độ, nhấn vào đầu nhịp (phách 1) để ra tính chất nhịp $\frac{3}{4}$, các chỗ đen chấm đôi thì miệng hát, tay gõ phách, đầu đếm theo. Khi lên cao hát sao cho nhẹ nhàng, sáng và không quá to.

Luyện tập

– Hát cả bài với nhịp độ nhanh vừa, thể hiện tính chất trong sáng, lạc quan, sự uyển chuyển của nhịp $\frac{3}{4}$, nhấn rõ hơn vào phách đầu ô nhịp, chú ý lấy hơi đúng chỗ.

– HS hát theo nhạc đệm, kết hợp vận động hoặc gõ đệm theo phách bằng nhạc cụ gõ.

Vận dụng

HD7: Biểu diễn bài hát

HS HĐ nhóm, sáng tạo hình thức biểu diễn.

Gợi ý: Trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca; có gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

HD8: Bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Gợi ý:

- Lạc quan trong cuộc sống.
- Có ước mơ và phấn đấu để đạt được ước mơ.
- Tin tưởng vào tương lai.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện biểu cảm.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và biết hát với các hình thức biểu diễn khác nhau hoặc hát kết hợp vận động.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN TIẾT TẤU: BÀI THỰC HÀNH SỐ 1

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi nghe âm thanh tìm tiết tấu

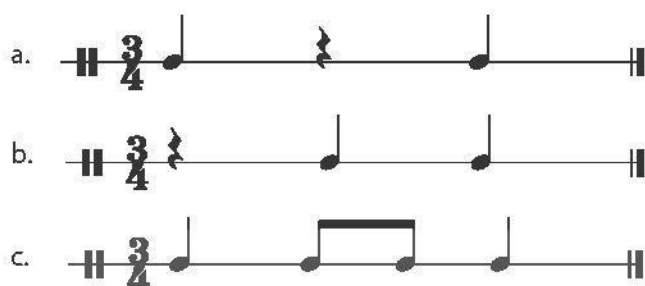
- Chia lớp thành 3 – 4 nhóm; mỗi nhóm được phát 1 bảng chứa mẫu tiết tấu a, b, c trong SGK hoặc GV trình 3 mẫu tiết tấu a, b, c trong SGK trên bảng.
- GV gõ từng mẫu tiết tấu theo thứ tự bất kì và yêu cầu các nhóm đánh dấu thứ tự các mẫu tiết tấu tương ứng với âm thanh vừa nghe.

Khám phá

HĐ2: Quan sát và nhận xét

– HS quan sát ba mẫu tiết tấu a, b và c (SGK trang 7).

– Hướng dẫn HS nhận xét về điểm giống và khác của các mẫu trên về: loại nhịp, hình nốt và sự sắp xếp trường độ,...

HĐ3: Gõ tiết tấu

– Hướng dẫn HS luyện tập 3 mẫu tiết tấu a, b và c theo các bước:

- + Bước 1: Đọc tiết tấu.
- + Bước 2: Đọc kết hợp gõ tiết tấu (với nhạc cụ bất kì).
- + Bước 3: Gõ tiết tấu (kết hợp đọc thầm).

– Chia nhóm HS luyện tập riêng từng mẫu tiết tấu, sau đó hoà tấu mẫu a và b, mẫu a và c bằng các nhạc cụ gõ có âm sắc khác nhau.

Lưu ý: HS khi thực hiện dấu lặng vẫn gõ xuống nhưng không gõ vào nhạc cụ mà gõ vào khoảng không để không có tiếng nhưng vẫn đúng tiết tấu; gõ nhiều chu kì tiết tấu quay đi quay lại cần thực hiện tay gõ, miệng đọc thầm, mắt theo dõi diễn tiến của chu kì.

– Tùy theo tình hình của địa phương, trường, lớp và HS, GV lựa chọn loại nhạc cụ gõ thích hợp. Có thể sử dụng các nhạc cụ HS tự làm.

Luyện tập

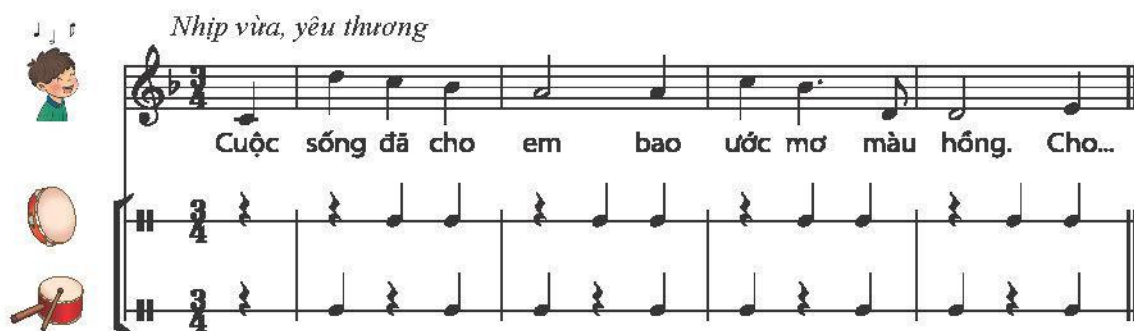
HĐ4: Gõ đệm cho bài hát

– Điều khiển 2 nhóm HS gõ đệm cho đoạn 1 hoặc có thể cho cả bài hát *Ước mơ hồng* (với lớp năng khiếu hạn chế) với mẫu tiết tấu a và b.

Lưu ý: Phần gõ đều tốc độ với phần hát nếu dùng file âm thanh, hướng dẫn HS khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì. GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp.

– Hoặc chia HS thành 3 nhóm: nhóm hát, nhóm gõ bè 1, nhóm gõ bè 2, GV chỉ huy HS hát và gõ đệm. Đặc biệt lưu ý các nhóm hát và gõ đều tốc độ.

Nhịp vừa, yêu thương

Cuộc sống đã cho em bao ước mơ màu hồng. Cho...

– Với lớp năng khiếu khá, để tạo sự phong phú và sinh động hơn, sử dụng mẫu a và c để luyện tập hoà tấu 2 bè và gõ đệm cho đoạn 2 của bài hát *Ước mơ hồng*.

...Như chim sơn ca hát trên cao xanh bao la, tiếng chim...

Lưu ý: Gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ là bắt buộc, GV không tự ý dùng vận động Body percussion thay thế cho gõ bằng nhạc cụ, trừ khi SGK có yêu cầu vận động thì cần thực hiện cả 2 nội dung gõ và vận động. Nếu thấy có thời gian và điều kiện phù hợp, GV chỉ thêm phần Body percussion sau khi luyện tập gõ bằng nhạc cụ cho HS. Lưu ý này thực hiện cho tất cả bài *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu*.

Vận dụng

Chân trời sáng tạo

HD5: Biểu diễn âm nhạc

– Chia nhóm cho HS trình bày bài hát *Ước mơ hồng* với các hình thức khác nhau như: song ca, tam ca, tốp ca, ... kết hợp với gõ đệm theo tiết tấu đã học.

– Nếu còn thời gian, có thể hướng dẫn HS hát bài *Ước mơ hồng* kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn.

BÀI 2

Mục tiêu: NLÂN3, NLÂN4, NLC1, NLC2, NLC3, PC4.

Thiết bị dạy học: Các file âm thanh hoà tấu sáo recorder và kèn phím có nhạc đệm; sáo recorder, kèn phím, đàn phím điện tử,...; file âm thanh bài hát *Ước mơ hồng*.

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, thảo luận,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN GIAI ĐIỆU

I. Sáo recorder: Bài thực hành số 1

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt đã học

- Tổ chức cho HS ôn tập các nốt đã học trong chương trình lớp 7 (vị trí, cách bấm và kĩ thuật thổi).

- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Quan sát Bài thực hành số 1

Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 1* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ,...

Bài thực hành số 1

HD3: Thực hiện bài bổ trợ

– Hướng dẫn HS thực hiện luyện tập các mẫu a, b trong bài bổ trợ.

– GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm theo.

Lưu ý: Quan sát và sửa lỗi sai cho HS.

HD4: Thực hiện Bài thực hành số 1

– Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ *Bài thực hành số 1* hoặc đọc xuống âm giai điệu.

– Chia *Bài thực hành số 1* thành 2 tiết nhạc, hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.

Luyện tập

HD5: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 1

Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 1* với tính chất nhịp nhàng, thối rõ các phách mạnh, phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.

Vận dụng

HD6: Hoà tấu recorder cùng nhạc cụ gõ

– Chia HS thành các nhóm thối recorder, nhóm gõ đệm theo phách. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 1*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ; thối recorder và gõ rõ các phách mạnh, phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.

– Nếu còn thời gian, GV yêu cầu HS thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt và mẫu tiết tấu đã học hoặc giao bài về nhà cho HS thực hiện.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 1*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 1*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 1*.

II. Kèn phím: Bài thực hành số 1

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt đã học

– Tổ chức cho HS ôn tập các nốt và kĩ thuật đã học trong chương trình lớp 7 (vị trí và kĩ thuật thổi,...).

– GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Quan sát và thực hiện gam Đô trưởng

– Cho HS quan sát và nhận xét về cách thực hiện ngón bấm trong gam Đô trưởng.

– Hướng dẫn HS thực hành gam Đô trưởng (mục 3 và 4, SGK trang 10). Nhắc HS chú ý đến chỗ chuyển từ ngón từ 3 sang 1 khi đi lên và từ ngón 1 sang ngón 3 khi đi xuống. Thực hiện nghiêm về ngón để hình thành kĩ năng bấm ngón chuẩn xác.

Lưu ý: HS thả lỏng cánh tay và khum tròn ngón khi luyện tập; giữ hơi thổi ra có lực đều nhau cho các nốt.

HĐ3: Quan sát và thực hiện Bài thực hành số 1

– Cho HS quan sát *Bài thực hành số 1* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ,...

Bài thực hành số 1

– Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ *Bài thực hành số 1* hoặc đọc xướng âm giai điệu.

– Chia *Bài thực hành số 1* thành 2 câu nhạc (mỗi câu 2 tiết nhạc); hướng dẫn HS luyện tập thổi theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.

Lưu ý: Cho HS thổi chính xác tiết tấu , dấu nhắc lại, khung thay đổi và ngừng thổi khi gặp dấu lặng, tuân thủ chính xác ngón bấm, chỗ đổi ngón tay trong bài.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thổi từng tiết và hết câu nhạc.

Luyện tập

HD4: Thể hiện tính chất của *Bài thực hành số 1*

Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 1* với tính chất nhịp nhàng, tốc độ vừa phải, thổi rõ các phách mạnh và phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.

Vận dụng

HD5: Hoà tấu *Bài thực hành số 1* với nhạc cụ gõ

– Chia nhóm HS thành các nhóm thổi kèn phím, nhóm gõ đệm theo phách. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 1*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ; thổi kèn phím và gõ rõ các phách mạnh, phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.

– Nếu còn thời gian, GV yêu cầu HS thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt và mẫu tiết tấu đã học hoặc giao bài về nhà cho HS thực hiện.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 1*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 1*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 1*.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC: GAM TRƯỞNG, GIỌNG TRƯỞNG, GIỌNG ĐỒ TRƯỞNG

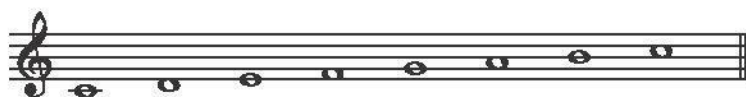
Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Quan sát và nhận xét

– Cho HS quan sát hệ thống âm sau:

– GV đàn và cho HS đọc.

- Đặt câu hỏi: Hệ thống âm trên chúng ta đã được học chưa? Hệ thống âm đó được gọi là gì?
- Đáp án: Đã học trong các bài đọc nhạc, hệ thống âm đó được gọi là gam Đô trưởng.
- GV dẫn dắt: Khi học các bài đọc nhạc, ta đã gặp các khái niệm giọng Đô trưởng, gam Đô trưởng. Vậy gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng là gì?

Khám phá

HD2: Tìm hiểu cấu tạo của gam trưởng

GV yêu cầu HS đọc nội dung về gam trưởng (SGK trang 11), hướng dẫn HS HĐ nhóm hoặc cá nhân để rút ra được các ý chính:

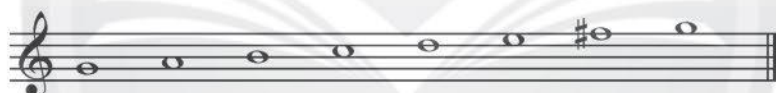
- Gam trưởng có 7 bậc âm sắp xếp từ thấp đến cao hoặc từ cao xuống thấp.
- Gam trưởng có hai khoảng cách nửa cung ở giữa các bậc III – IV và bậc VII – I, giữa các bậc còn lại là các khoảng cách 1 cung. Khung cấu tạo:

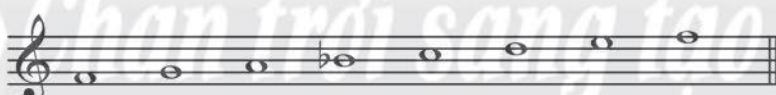
- GV mở rộng: nếu lấy các âm khác nhau làm bậc I, lần lượt xây dựng các âm ở các bậc tiếp theo với khung cấu tạo như vậy, ta sẽ được các gam trưởng khác nhau.

Ví dụ:

- Lấy âm bậc I là Son, lần lượt xây dựng như khung cấu tạo trên ta sẽ có gam Son trưởng:

- Lấy âm bậc I là Pha, lần lượt xây dựng như khung cấu tạo trên ta sẽ có gam Pha trưởng:

Lưu ý: GV chỉ mở rộng để HS hiểu thêm, không cho HS làm bài tập ở phần này.

HD3: Tìm hiểu giọng trưởng

- GV tổ chức cho HS HĐ nhóm để đọc nội dung về giọng trưởng (SGK trang 11) và trả lời các câu hỏi sau:

- + Khi nào thì dùng thuật ngữ *giọng trưởng*?
- + Hãy nêu các thành phần tạo nên tên của giọng trưởng.
- + Tên của giọng trưởng có những cách kí hiệu nào?

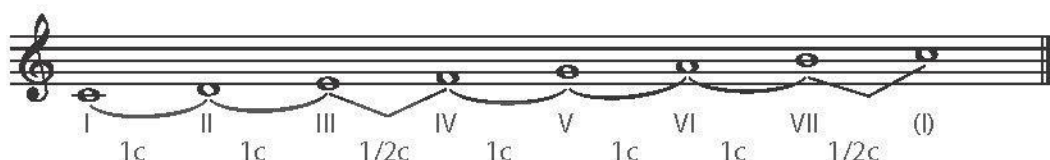
- GV mở rộng thêm: Có 2 cách kí hiệu cho tên của giọng trưởng nhưng cách viết chữ cái in hoa kèm theo chữ Major (ví dụ: G Major) hiện nay dùng phổ biến và thường gặp trên các phương tiện thông tin đại chúng hơn.

- GV thu thập thông tin, nhận xét và chốt lại các ý chính về giọng trưởng.

– Cho HS nghe hoặc hát lại bài hát *Ước mơ hồng*, gọi một vài HS nêu lại cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát. Qua đó, GV dẫn dắt để kết luận: Giọng trưởng thường được dùng để viết những bài hát, bản nhạc có tính chất trong sáng, mạnh mẽ, vui tươi.

HD4: Tìm hiểu giọng Đô trưởng

– GV trình chiếu gam của giọng Đô trưởng, yêu cầu HS quan sát để nêu được: số bậc âm, tên các bậc âm, cấu trúc cung và nửa cung, tên của âm khởi đầu và âm kết thúc.

– GV chốt lại những ý chính về giọng Đô trưởng (kí hiệu, hoá biểu, âm bậc I, cấu tạo). Từ đó, giảng giải về các dấu hiệu để nhận biết bài hát, bản nhạc được viết ở giọng Đô trưởng.

Luyện tập

HD5: Luyện tập, củng cố các đặc điểm của giọng trưởng

– GV yêu cầu HS viết kí hiệu của giọng Rê trưởng và giọng La trưởng (bài tập số 8, SBT trang 6; có thể yêu cầu thêm một số giọng khác).

– Tổ chức cho HS HĐ nhóm, GV hướng dẫn các nhóm sử dụng kĩ thuật khăn trải bàn để tóm tắt đặc điểm của giọng Đô trưởng (kí hiệu, hoá biểu, âm bậc I, cấu tạo):

- + Kí hiệu: C Major hoặc C-dur.
- + Hoá biểu không có dấu thăng hoặc dấu giáng.
- + Âm bậc I là âm chủ Đô, có đủ các bậc âm cơ bản (HS viết khung cấu tạo của giọng C Major).
- + Bài hát, bản nhạc ở giọng Đô trưởng thường có âm kết thúc là Đô.

Vận dụng

HD6: Xác định giọng và âm chủ của bài hát, bản nhạc cụ thể

– GV hướng dẫn HS quan sát *Bài đọc nhạc số 2* (SGK trang 16) và *Bài đọc nhạc số 5* (SGK trang 56), dựa vào hoá biểu và âm kết để xác định giọng của mỗi bài.

– GV nêu câu hỏi 2 (Vận dụng, SGK trang 11) và yêu cầu HS trả lời.

– Hướng dẫn HS sưu tầm một bản nhạc được viết ở giọng Đô trưởng.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm của giọng Đô trưởng.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng Đô trưởng.

BÀI 3

Mục tiêu: NLÂN5, NLC1, NLC2, NLC3, PC2, PC3, PC4.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: thực hành luyện tập, làm mẫu, trò chơi.
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

ĐỌC NHẠC: BÀI ĐỌC NHẠC SỐ 1 – NHỊP ĐIỀU TUỔI THƠ

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Trò chơi Ai tai thính

GV dùng đàn phím hoặc kèn phím để đàn các nốt bất kì trong các âm ổn định (C, E, G) của gam C Major và HS đoán tên nốt nhạc. Ban đầu, nên đàn từng nốt theo thứ tự C – E – G – C, sau đó, đổi thứ tự chẳng hạn như C – G – C – E. Tiếp theo có thể đàn 2 nốt liên nhau, rồi đến 3 nốt liên nhau.

Khám phá & Luyện tập

HĐ2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 1

- GV cho HS biết bài đọc nhạc được chia thành 2 câu.
- Chia HS thành các nhóm, yêu cầu các nhóm thảo luận viết ra giấy và trình bày nhận xét *Bài đọc nhạc số 1* về: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, tính chất âm nhạc, bè,...
- GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

Bài đọc nhạc số 1

Nhịp điệu tuổi thơ

Nhạc: Johannes Brahms

Chuyển soạn và đặt lời Việt: Trần Đức Lâm

Nhịp nhàng, êm dịu

Nhạc dịu êm nhẹ nhàng đưa từng bước chân vui bên nhau hoà với

La la la la la la la

tiếng đàn và nhịp trống, dệt mơ ước tuổi thơ em.

la la la la la la la

HĐ3: Đọc gam C Major, các âm ổn định của gam, quãng, âm hình tiết tấu

a. Đọc gam C Major, các âm ổn định của gam, quãng

Hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, các âm ổn định, quãng 2, quãng 3 (đi lên và đi xuống).

Quãng 2:

Quãng 3:

Lưu ý: HS khi đọc cần gõ phách theo (dùng đầu bàn tay hoặc mũi bàn chân gõ nhẹ không thành tiếng).

b. Đọc âm hình tiết tấu

Hướng dẫn HS luyện đọc mẫu âm hình tiết tấu chủ đạo của Bài đọc nhạc số 1 (mục 4, SGK trang 13).

HĐ4: Đọc Bài đọc nhạc số 1

– Hướng dẫn HS luyện đọc giai điệu bè 1, bè 2 của *Bài đọc nhạc số 1* theo các bước: đọc tên nốt nhạc, đọc tên nốt nhạc theo trường độ, đọc từng câu, ghép cả bài,...

– Tổ chức cho HS luyện ghép hai bè, thể hiện tính chất trong sáng, nhịp nhàng, êm dịu của *Bài đọc nhạc số 1*.

Lưu ý: Đọc bè 2 êm, nhẹ, làm nền cho bè 1 (bè giai điệu), không đọc to át bè 1.

HĐ5: Ghép lời ca

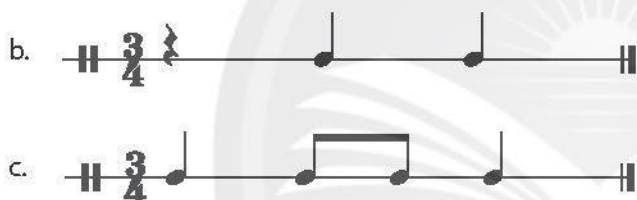
Hướng dẫn HS chủ động thực hiện ghép lời ca, GV quan sát và hỗ trợ.

Vận dụng

HĐ6: Gõ đệm cho Bài đọc nhạc số 1

Sử dụng 1 trong 2 âm hình tiết tấu b hoặc c của bài *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu* (SGK trang 7) để gõ đệm cho *Bài đọc nhạc số 1*.

Lưu ý: Hai âm hình tiết tấu này đã được học ở bài *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu* nên không cần hướng dẫn lại các bước luyện gõ như học nhạc cụ mà GV yêu cầu HS thực hiện ngay, nếu HS không thực hiện được GV gõ làm mẫu để HS nhớ lại và thực hiện theo.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Đọc đúng cao độ, trường độ bè 1 của *Bài đọc nhạc số 1*.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và bè 2 của *Bài đọc nhạc số 1*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và gõ đệm được cho *Bài đọc nhạc số 1*.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trong sáng, trữ tình của bài hát *Ngôi nhà của chúng ta*.
- **NLÂN2:** Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ và thể hiện được tính chất âm nhạc của *Bài đọc nhạc số 2*.
- **NLÂN3:** Thực hiện được nốt Đô và *Bài thực hành số 2 – Giao hưởng Thế giới mới* trên sáo recorder hoặc kĩ thuật thổi liên tiếng và *Bài thực hành số 2* trên kèn phím.
- **NLÂN4:** Nêu được đặc điểm và phân biệt được âm sắc của trumpet và saxophone.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận về tác phẩm *What a wonderful world* qua tiếng kèn saxophone.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Chủ động trong học tập, biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các yêu cầu của nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Tích cực, tự giác trong học tập.
- **PC2:** Biết yêu thiên nhiên, yêu hoà bình; biết bảo vệ môi trường xanh.

BÀI 4

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh bài hát *Ngôi nhà của chúng ta*, hình ảnh nhạc sĩ Hình Phước Liên, file âm thanh bài hát *Trái Đất này của chúng em* (nhạc: Trương Quang Lục, thơ: Định Hải), đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: NGÔI NHÀ CỦA CHÚNG TA

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Vận động với nhạc

GV cho nghe bài hát *Trái Đất này của chúng em* (nhạc: Trương Quang Lục, thơ: Định Hải) và gợi ý (làm mẫu) động tác vận động theo nhạc.

HĐ2: Trò chơi Mở hình nền

- GV chuẩn bị file bức tranh của Chủ đề 2, được che lại bằng bốn mảng màu.
- GV đề nghị HS nêu các HĐ hoặc việc làm thể hiện tình yêu thiên nhiên, thân thiện với môi trường.
- Mỗi câu trả lời hợp lý sẽ mở một mảng màu. Sau khi hình được mở hết, GV giới thiệu vào nội dung Chủ đề 2 *Trái Đất đẹp tươi*.

Khám phá

HĐ3: Nghe và nêu cảm nhận bài hát

- Hướng dẫn HS nghe bài hát *Ngôi nhà của chúng ta*, kết hợp vận động nhẹ nhàng.
- Sau đó, HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát. Có thể cho HS lựa chọn trong các phương án:
 - a. Nhẹ nhàng, tha thiết
 - b. Trong sáng, vui tươi
 - c. Trong sáng, trữ tình

HD4: Tìm hiểu bài hát

– HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát. Bài hát ca ngợi màu xanh, vẻ đẹp của Trái Đất, là ngôi nhà chung của chúng ta; kêu gọi con người hãy cùng chung tay bảo vệ môi trường, giữ gìn màu xanh của Trái Đất.

– GV giới thiệu đôi nét về tác giả Hình Phước Liên.

– Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc đã học trong bài (nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp độ vừa phải, có dấu nối, dấu nhắc lại, khung thay đổi, nốt thấp nhất: son – g, nốt cao nhất: đô – c²).

– GV hướng dẫn HS nhận biết cấu trúc của bài (bài gồm ba đoạn, đoạn 1 và đoạn 2 được hát nhắc lại, đoạn 3 tái hiện đoạn 1), chỉ cho HS các chỗ có đảo phách.

– GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu 1: *Ngôi nhà chung của chúng ta là trái đất màu xanh bao la.*

Câu 2: *Ngôi nhà chung của chúng ta là trái đất màu xanh hiền hoà.*

Câu 3: *Mặt trời lên cho ta nắng mai. Và biển luôn ngân nga sóng reo.*

(Nụ cười tươi trên môi chúng ta. Và bài ca bên nhau hát lên.)

Câu 4: *Dòng sông trắng, cánh rừng xanh, dệt nên những bức tranh đẹp xinh.*

(Tình thân ái nối vòng tay, để trái đất ấm trong tình thương.)

Câu 5: *Hạt sương lung linh trên cánh hoa. Một giọng chim trong veo thiết tha.*

(Mặt trời trên cao luôn sáng trong. Và biển luôn ngân nga hát ca.)

Câu 6: *Ngọn lửa ấm, hòn sỏi con, đều như muốn hát chung một lời.*

(Tình thân ái của chúng ta, là hoa quý góp cho vườn đời.)

Câu 7: *Ngôi nhà chung của chúng ta là trái đất màu xanh bao la.*

Câu 8: *Ngôi nhà chung của chúng ta là trái đất màu xanh bao la.*

HD5: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát.

HD6: Dạy bài hát

GV đàn từng câu cho HS tập hát, hát mẫu khi cần thiết, sửa sai cho HS.

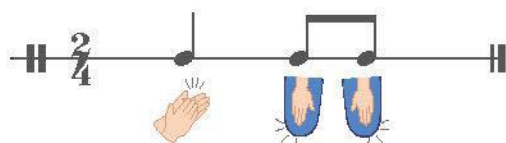
Lưu ý: Các chỗ ngân dài, tiết tấu móc giật ở cuối đoạn 1, đoạn 3 và tiết tấu đảo phách trong đoạn 2.

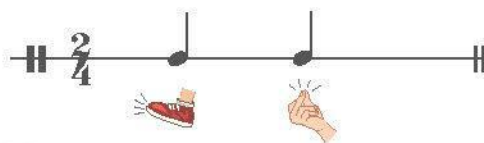
Luyện tập

- Hướng dẫn HS hát cả bài với nhịp độ vừa phải, thể hiện tính chất trong sáng, trữ tình ở đoạn 1 và 3, vui tươi ở đoạn 2.
- HS hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu và vận động Body percussion theo mẫu (SGK trang 16, lưu ý HS khi chuyển tiết tấu từ đoạn 1 sang đoạn 2).

a. Mẫu cho đoạn 1 và 3:

b. Mẫu cho đoạn 2:

Vận dụng

HD7: Biểu diễn bài hát

HS HĐ nhóm, sáng tạo hình thức biểu diễn.

Gợi ý: Trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca; có gõ đệm hoặc vận động theo nhạc. Nếu còn thời gian cho HS làm bài tập số 3 (SGK trang 17). Nếu không đủ thời gian, giao bài cho HS về nhà thực hiện.

HD8: Bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát và làm bài tập số 4 (SGK trang 17).

Lưu ý: HĐ Vận dụng nên thực hiện ở tiết ôn bài hát.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện biểu cảm.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và biết hát với các hình thức biểu diễn khác nhau kết hợp gõ đệm hoặc vận động.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

ĐỌC NHẠC: BÀI ĐỌC NHẠC SỐ 2 – CHIM HOA MI

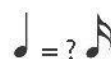
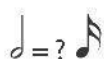
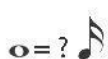
Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi Ai nhanh nhất

- GV cho HS thi đua xác định nhanh tương quan trường độ các hình nốt:

– GV đánh giá và kết luận.

Khám phá & Luyện tập

HD2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 2

– GV cho HS biết bài đọc nhạc được chia thành hai câu.

– Chia HS thành các nhóm, yêu cầu các nhóm thảo luận viết ra giấy và trình bày nhận xét Bài đọc nhạc số 2 về: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, tính chất âm nhạc, dạng trường độ mới (nốt móc kép).

– GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

Lưu ý: Trường độ mới xuất hiện trong Bài đọc nhạc số 2, hình nốt móc kép, nhắc lại tương quan trường độ của nốt móc kép (=).

Bài đọc nhạc số 2

Chim hoạ mi

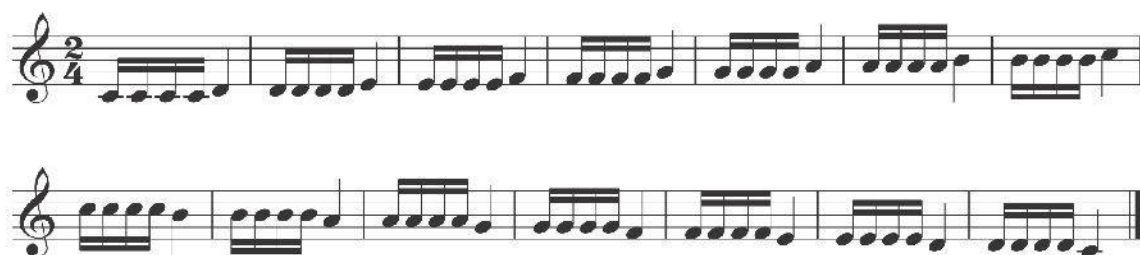
HD3: Đọc gam, các âm ổn định của gam, quãng và âm hình tiết tấu

a. Đọc gam C Major, các âm ổn định của gam, quãng 2 và 3

Hướng dẫn HS:

– Đọc gam C Major như các giờ học trước.

– Đọc gam C Major theo âm hình tiết tấu móc kép: GV đọc mẫu kết hợp gõ phách với nhịp độ chậm để HS nhận thấy bốn móc kép trong một lần gõ phách tương đương với một phách của nốt đen. HS thực hiện theo GV (miệng đọc, tay gõ phách).

- Đọc các âm ổn định, quãng 2, quãng 3 (đi lên và đi xuống).

Lưu ý: Khi HS đọc gam, quãng luôn gõ phách theo.

b. Đọc âm hình tiết tấu

Hướng dẫn HS luyện đọc hai âm hình tiết tấu chủ đạo của *Bài đọc nhạc số 2* (mục 5, SGK trang 17).

a. Âm hình tiết tấu 1:

b. Âm hình tiết tấu 2:

HĐ4: Đọc Bài đọc nhạc số 2

- Hướng dẫn HS luyện đọc *Bài đọc nhạc số 2* theo các bước: đọc tên nốt nhạc, đọc tên nốt nhạc theo trường độ, đọc từng câu, ghép cả bài,... (lưu ý các chỗ có nốt móc kép, GV luôn nhắc HS gõ phách theo khi đọc để xác định trường độ, đọc mẫu để sửa chữa khi HS đọc sai).
- Tổ chức cho HS đọc *Bài đọc nhạc số 2* với nhịp độ Allegro, thể hiện tính chất vui tươi, trong sáng; đọc bài đọc nhạc với nhạc nền hoặc phần đệm của GV.

Vận dụng

HĐ5: Gõ đệm cho Bài đọc nhạc số 2

Yêu cầu HS sử dụng mẫu tiết tấu sau để gõ đệm cho *Bài đọc nhạc số 2* theo hình thức nhóm gõ, nhóm đọc nhạc.

Lưu ý: Âm hình tiết tấu này đã được sử dụng đệm cho bài hát *Ngôi nhà của chúng ta* nên không cần hướng dẫn lại cách gõ mà GV yêu cầu HS thực hiện ngay. Nếu HS không thực hiện được, GV gõ làm mẫu để HS nhớ lại và thực hiện theo.

HĐ6: Chép nhạc

Yêu cầu HS chép nhạc *Bài đọc nhạc số 2.*

Đánh giá:

- Mức độ 1: Đọc đúng cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 2*.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện được tính chất âm nhạc *Bài đọc nhạc số 2*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và kết hợp được gõ đệm.

BÀI 5

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC2, NLC3, PC1.

Thiết bị dạy học: các file âm thanh hoà tấu sáo recorder và kèn phím có nhạc đệm, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, thực hành luyện tập, giải quyết vấn đề, hợp tác,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN GIAI ĐIỆU

I. Sáo recorder: Nốt Đô, Bài thực hành số 2

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại Bài thực hành số 1

- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài thực hành số 1*. Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 1* với tính chất nhịp nhàng, thổi rõ các phách mạnh và phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Nhận biết cách bấm nốt Đô

- Hướng dẫn HS cách bấm và thổi nốt Đô (bấm lỗ 0, 1, 2, 3 ở tay trái và bấm lỗ 4, 5, 6, 7 ở tay phải).
- Cho HS thực hiện luyện tập thổi nốt Đô.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

HĐ3: Quan sát Bài thực hành số 2

- Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 2* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, các kí hiệu khác,...

Bài thực hành số 2

Giao hưởng Thế giới mới (trích)

Nhạc: Antonin Dvorak

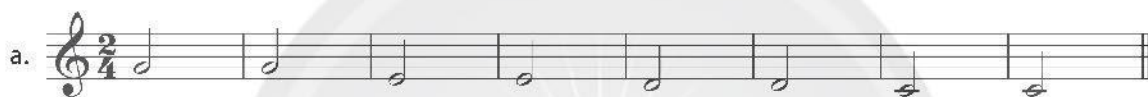
Chuyển soạn: Lương Diệu Ánh

– GV mở rộng thêm Bài thực hành số 2 được trích từ tác phẩm *Giao hưởng Thế giới mới*, là tác phẩm rất nổi tiếng của nhạc sĩ người Tiệp Khắc thế kỉ XIX – Antonin Dvorak. GV cần tìm file âm thanh hoặc video để cho HS nghe trích đoạn *Giao hưởng Thế giới mới*.

HĐ4: Thực hiện bài bổ trợ

– Hướng dẫn HS thực hiện luyện tập các mẫu a, b trong bài bổ trợ.

– GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm theo.

Lưu ý: Quan sát và sửa lỗi sai cho HS.

HĐ5: Thực hành Bài thực hành số 2

– Hướng dẫn HS đọc tên nốt theo trường độ Bài thực hành số 2 hoặc đọc xuống âm giai điệu (lưu ý HS vừa đọc vừa gõ phách).

– Chia Bài thực hành số 2 thành hai câu, mỗi câu gồm hai tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.

Luyện tập

HĐ6: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 2

– Hướng dẫn HS thể hiện Bài thực hành số 2 với tính chất nhẹ nhàng, nhịp độ chậm rãi. Nhắc HS ngân đủ phách khi gặp dấu nối.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc, hết câu nhạc và khi ghép cả bài.

Vận dụng

HĐ7: Sáng tạo nét nhạc với nốt Đô

- Hướng dẫn HS thực hiện một giai điệu ngắn (khoảng 4 ô nhịp $\frac{2}{4}$) có nốt Đô.
- Nếu còn thời gian, GV chia nhóm HS thành các nhóm thổi recorder, nhóm gõ đệm theo phách. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 2*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 2*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 2*.
- Mức độ 3: Tạo một giai điệu ngắn với nốt Đô và các nốt đã học.

II. Kèn phím: Kỹ thuật legato, *Bài thực hành số 2*

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại *Bài thực hành số 1*

- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài thực hành số 1*. Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 1* với tính chất nhịp nhàng, thổi rõ các phách mạnh và phách nhẹ trong nhịp $\frac{3}{4}$.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá & Luyện tập

HĐ2: Học kỹ thuật legato

- Giới thiệu cho HS về kỹ thuật legato (liền tiếng) trong thổi kèn phím.
- HS thực hiện luyện gam C Major (SGK trang 10). Nhắc HS chú ý đến chỗ đổi ngón tay trong gam.
- Hướng dẫn HS thực hiện luyện tập kỹ thuật legato (SGK trang 19).

Lưu ý: HS ngắt và lấy hơi sau dấu luyện.

HĐ3: Quan sát *Bài thực hành số 2*

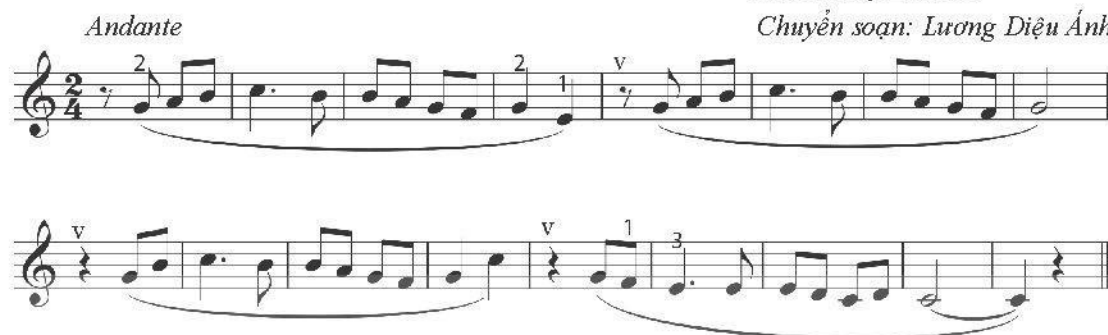
Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 2* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, các kí hiệu khác,...

Bài thực hành số 2

You raise me up (trích)

Nhạc: Rolf Lovland

Chuyển soạn: Lương Diệu Ánh

HĐ4: Thực hành Bài thực hành số 2

– Hướng dẫn HS đọc tên nốt theo trường độ Bài thực hành số 2 hoặc đọc xuống âm giai điệu.

Lưu ý: HS vừa đọc vừa gõ phách, lấy hơi đúng chỗ có kí hiệu v.

– Chia Bài thực hành số 2 thành hai câu, mỗi câu gồm hai tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài. GV nhắc HS chú ý các chỗ đổi ngón tay trong bài, đặc biệt thể hiện kĩ thuật thối liền tiếng và chỉ được lấy hơi đúng chỗ có kí hiệu v nên cần chuẩn bị lấy hơi thối cho đầy đủ; thả lỏng cánh tay và khum tròn ngón khi luyện tập; giữ hơi thối ra có lực đều nhau cho các nốt, ngân đủ phách khi gặp dấu nối.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc, hết câu nhạc và khi ghép cả bài.

HĐ5: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 2

Hướng dẫn HS thể hiện Bài thực hành số 2 với tính chất nhẹ nhàng, nhịp độ chậm vừa. Nhắc HS ngân đủ phách khi gặp dấu nối.

Vận dụng

HĐ6: Hoà tấu cùng nhạc cụ gõ

Chia nhóm HS thành các nhóm thối kèn phím, nhóm gõ đệm theo tiết tấu (SGK trang 19), hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu Bài thực hành số 2:

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được Bài thực hành số 2.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của Bài thực hành số 2.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn Bài thực hành số 2.

BÀI 6

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC2, NLC3, PC1.

Thiết bị dạy học: hình ảnh kèn trumpet và saxophone; video trình diễn saxophone tác phẩm *What a wonderful world*; giấy A0, phiếu câu hỏi,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, giải quyết vấn đề, tự phát hiện, trò chơi.
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: GIỚI THIỆU KÈN TRUMPET VÀ SAXOPHONE

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Tìm hiểu nhạc cụ qua tranh

- Hướng dẫn HS quan sát hình ảnh ở HĐ Khởi động (SGK trang 20) và kể tên các nhạc cụ nhận biết được (GV có thể thay thế hình ảnh bằng một video hoà tấu nhạc nhẹ, trong đó có kèn trumpet và saxophone).
- GV nhận xét và dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu về kèn trumpet và saxophone

Cho HS nghe hoặc xem một trích đoạn độc tấu kèn trumpet và một trích đoạn độc tấu saxophone để HS có cảm nhận ban đầu về âm sắc của hai loại nhạc cụ.

• Phương án 1:

- GV tổ chức chia lớp thành 2 hoặc 4 nhóm.
- GV giao nhiệm vụ: Mỗi nhóm đọc nội dung về kèn trumpet hoặc saxophone, áp dụng kĩ thuật khăn trải bàn để tổng hợp những đặc điểm chính của loại kèn được giao tìm hiểu. Khuyến khích HS tổng hợp theo sơ đồ tư duy.

• **Phương án 2:** Yêu cầu tất cả HS đọc nội dung về kèn trumpet và saxophone, sau đó làm bài tập số 1 (SBT trang 11).

Luyện tập

HĐ3: Nêu đặc điểm chính của kèn trumpet và saxophone

• Phương án 1:

- GV yêu cầu từng nhóm lên trình bày kết quả ở HĐ Khám phá.

- Các nhóm khác lắng nghe, ghi chép và bổ sung (nếu có).
- GV tổng hợp, đúc kết những đặc điểm chính của hai loại kèn.

● Phương án 2:

- GV xem kết quả của tất cả HS làm bài tập.
- Chọn HS có đáp án sai, đáp án đúng trình bày kết quả trên bảng GV đã có mẫu sẵn.
- GV nhận xét chung về kết quả làm bài của HS, đưa đáp án cuối cùng và đúc kết những đặc điểm chính của hai loại kèn.
- Trong quá trình luyện tập, lồng ghép cho HS nghe lại hai trích đoạn độc tấu kèn trumpet và saxophone ở HĐ Khám phá hoặc hai trích đoạn mới để HS nêu cảm nhận (khuyến khích HS so sánh sự khác nhau) về âm sắc của hai loại kèn.

NGHE NHẠC: NGHE BÀI *WHAT A WONDERFUL WORLD* DO SAXOPHONE DIỄN TẤU

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HĐ4: Nghe nhạc và biểu lộ cảm xúc

- Hướng dẫn HS đọc nội dung ở HĐ Khám phá để có nhận thức ban đầu về tính chất âm nhạc của tác phẩm.
- Hướng dẫn HS lắng nghe bản *What a wonderful world* được diễn tấu bởi kèn saxophone.
- Cho HS nghe lại lần hai bài *What a wonderful world*, GV biểu đạt cảm xúc bằng các động tác vận động theo tính chất âm nhạc và nhịp điệu của tác phẩm, hướng dẫn, điều khiển HS cùng làm theo.

Luyện tập

HĐ5: Nêu cảm nhận sau khi nghe nhạc

- Yêu cầu HS nêu cảm nhận sau khi nghe nhạc.
- GV nhận xét về các cảm nhận của HS và đúc kết những nét chính về tính chất, hình tượng âm nhạc, âm sắc và một số thủ pháp diễn tấu của kèn saxophone khi thể hiện tác phẩm.

Vận dụng

GV gợi ý, hướng dẫn HS tìm các tác phẩm được diễn tấu bởi kèn trumpet và saxophone trên internet để nghe và giới thiệu cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm và phân biệt được âm sắc của kèn trumpet và saxophone; nêu được cảm nhận về tác phẩm *What a wonderful world* qua tiếng kèn saxophone.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nêu được tính chất, hình tượng âm nhạc của tác phẩm *What a wonderful world*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sâu sắc, giới thiệu được ít nhất một tác phẩm được diễn tấu bởi kèn trumpet hoặc saxophone.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trong sáng, tha thiết của bài hát *Con đò thời gian*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Con đò thời gian*.
- **NLÂN3:** Trình bày được tóm tắt đặc điểm của giọng La thứ, nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng La thứ.
- **NLÂN4:** Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ và thể hiện được tính chất âm nhạc của *Bài đọc nhạc số 3*.
- **NLÂN5:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.
- **NLÂN6:** Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Hành khúc ngày và đêm*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động trong học tập; biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các yêu cầu của nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Yêu mến, kính trọng và ghi nhớ công ơn thầy cô giáo.
- **PC2:** Trân trọng sự nghiệp của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.
- **PC3:** Tích cực, tự giác trong học tập.

BÀI 7

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC3.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, các file âm thanh bài hát *Con đò thời gian*, hình ảnh nhạc sĩ Đào Hữu Thi, file âm thanh bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em* (nhạc và lời: Bùi Anh Tôn), *Lời cô* (nhạc: Đặng Hưng, thơ: Phạm Hiến),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: CON ĐÒ THỜI GIAN

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

- GV cho nghe trích đoạn giai điệu các bài hát HS đã học: *Niềm tin thấp sáng trong tim em* (nhạc và lời: Bùi Anh Tôn), *Lời cô* (nhạc: Đặng Hưng, lời: Phạm Hiến). HS có thể vỗ tay theo nhạc hoặc vận động theo nhịp điệu.
- HS đoán tên và tác giả của hai bài hát. GV có thể đàn hoặc mở nhạc nền cho HS hát một đoạn của một trong hai bài.
- Đặt câu hỏi: các bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, *Lời cô*, *Con đò thời gian* có chủ đề chung là gì?
- Yêu cầu các nhóm kể thêm các bài hát cùng chủ đề.

Khám phá

HĐ2: Nghe và nêu cảm nhận về bài hát

- Hướng dẫn HS nghe bài hát *Con đò thời gian*, kết hợp vận động nhẹ nhàng.
- HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát theo các gợi ý:
 - a. Nhẹ nhàng, tình cảm
 - b. Trong sáng, trữ tình
 - c. Buồn, sâu lắng
 - d. Hồn nhiên, vui tươi
- Có thể để HS viết hoặc nói ra cảm xúc riêng của bản thân sau khi nghe bài hát.

HD3: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK, lời ca bài hát để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài. Với lời ca giàu hình ảnh, giai điệu trong sáng, tha thiết, mang đậm âm hưởng dân ca Việt Nam, bài hát ca ngợi nghề dạy học như những con đò thời gian miệt mài chở đò sang sông đưa bao thế hệ HS đến bến bờ tri thức.
- GV có thể mở rộng: bài hát có giá trị nghệ thuật cao, nội dung sâu sắc về hình tượng văn học, sử dụng chất liệu dân ca trong bài hát.
- GV giới thiệu đôi nét về tác giả Đào Hữu Thi.
- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc đã học trong bài (nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp độ hơi nhanh, dấu nhắc lại, khung thay đổi, dấu nối tạo nhiều nốt ngân dài, dấu luyến, nốt hoa mỹ,...). Có thể giới thiệu thêm cho HS biết hoá biểu của bài hát có 3 dấu giáng, các chỗ có đảo phách.
- GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu 1: *Sóng bắt đầu từ gió (ở ơ), gió bắt đầu từ đâu?*

Câu 2: *Cô giáo như ngọn gió (í a) nâng cánh diều lên cao.*

Câu 3: *Như con đò thời gian (í a) bóng dáng hình thầy cô kính yêu!*

Câu 4: *Như những bản tình ca (í a) thầm nghĩ tình thầy cô.*

Câu 5: *Ơi dòng sông về đâu? Đưa con đò miệt mài qua sông.*

Câu 6: *Bao năm tháng chờ mong, bao kì vọng vào đàn em thơ.*

Câu 7: *Như tiếng sáo đồng quê, nâng cánh diều chiều vàng lấp lánh.*

Câu 8: *Ồ! Tiếng hát từ đâu vang vọng về mái trường của em.*

Lời 2 chia câu hát tương tự lời 1.

HD4: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát và năng lực của HS.

HD5: Dạy bài hát

- GV đàn từng câu cho HS tập hát, hát mẫu khi cần thiết, nhất là những chỗ có nốt hoa mỹ, đảo phách.

Lưu ý: HS nữ khi lên cao hát nhẹ nhàng, không hát bằng giọng cổ; thể hiện tinh tế các nốt luyến láy, các từ đệm (ở ơ, í a). Câu cuối cùng của bài là sự nâng lên 1 quãng 8 của câu hát chính, có các nốt mi giáng ở âm khu khá cao, vì vậy với lớp có HS nữ khó khăn khi hát nốt cao có thể cho các em hát câu cuối hạ xuống 1 quãng 8, các em nam vẫn hát theo đúng như bản nhạc.

- Nhắc HS luôn thực hiện vừa hát vừa nhẹ nhàng gõ theo phách để xác định trường độ.

Luyện tập

- Hát cả bài với nhịp độ vừa phải sau đó hát đúng nhịp độ hơi nhanh, thể hiện tính chất trong sáng, tha thiết.
- Hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm theo phách hoặc theo nhịp bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu.

Vận dụng

HD6: Biểu diễn bài hát

HS hát theo nhóm kết hợp gõ đệm (theo phách hoặc theo nhịp) hoặc cho HS hát kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$.

HD7: Bài học giáo dục

- Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.
- Đặt câu hỏi gợi mở để HS trả lời sau khi học bài hát *Con đò thời gian*: về nghề dạy học, về thầy cô, hành động của bản thân đối với việc học tập,...

Gợi ý:

- Kính trọng thầy cô giáo.
- Chăm chỉ học tập và rèn luyện để trở thành người hữu ích.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện biểu cảm.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp $\frac{2}{4}$ cho bài hát.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN TIẾT TẤU: BÀI THỰC HÀNH SỐ 2

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi Tiếng vọng

Chia nhóm HS, GV gõ khoảng 4 – 5 mẫu tiết tấu ngắn, trong đó có 2 mẫu a và b của *Bài thực hành số 2* (SGK trang 25). GV gõ lần lượt từng tiết tấu, các nhóm HS nghe và gõ lại theo lối tương phản sắc thái cường độ (GV gõ nhỏ – HS gõ to và ngược lại).

Khám phá

HĐ2: Quan sát và nhận xét

– HS quan sát hai mẫu tiết tấu a, b (SGK trang 25).

– Hướng dẫn HS nhận xét về điểm giống và khác của các mẫu trên về: loại nhịp, hình nốt, sự sắp xếp trường độ,...

HĐ3: Gõ tiết tấu

– Hướng dẫn HS luyện tập 2 mẫu tiết tấu a và b theo các bước:

- + Đọc tiết tấu.
- + Đọc kết hợp gõ tiết tấu (với nhạc cụ bất kì).
- + Gõ tiết tấu (kết hợp đọc thầm).

– Chia nhóm HS luyện tập hoà tấu mẫu a và b bằng các nhạc cụ gõ có âm sắc khác nhau.

Lưu ý: Khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì, GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp. Gõ nhiều chu kì tiết tấu quay đi quay lại cần thực hiện tay gõ, miệng đọc thầm, mắt theo dõi diễn tiến của chu kì.

Luyện tập

Chân trời sáng tạo

HĐ4: Gõ đệm cho bài hát

– Điều khiển 2 nhóm HS gõ đệm cho đoạn 1 hoặc có thể cho cả bài hát *Con đò thời gian* (với lớp năng khiếu hạn chế) với mẫu tiết tấu a và b.

Lưu ý: Phần gõ đều tốc độ với phần hát nếu dùng file âm thanh, hướng dẫn HS khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì. GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp.

– Hoặc chia HS thành 3 nhóm: nhóm hát, nhóm gõ bè 1, nhóm gõ bè 2, GV chỉ huy HS hát và gõ đệm (đặc biệt lưu ý các nhóm hát và gõ đều tốc độ).

Hơi nhanh, trong sáng, trữ tình

Sóng bắt đầu từ gió (ơ ơ)...
Nhìn mái đầu bạc phơ (ơ ơ)...

– Với lớp năng khiếu khá, để tạo sự phong phú và sinh động hơn, có thể hướng dẫn HS luyện gõ mẫu tiết tấu:

– Hướng dẫn HS hoà tấu mẫu a với mẫu tiết tấu trên tạo thành 2 bè để đệm cho đoạn 2 của bài hát *Con đò thời gian* (SGK trang 25).

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ.

...Ơi dòng sông về đâu? Đưa con
... Mai dù đi về đâu, vẫn nhớ

Vận dụng

HD5: Trình diễn với các hình thức khác nhau

Chia nhóm cho HS trình diễn bài hát *Con đò thời gian* với các hình thức khác nhau như: song ca, tam ca, tốp ca,... kết hợp với gõ đệm theo tiết tấu đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn.

BÀI 8

Mục tiêu: NLÂN3, NLÂN4, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC3.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có).

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, giải quyết vấn đề, tự phát hiện, trò chơi, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, thảo luận,...
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC: GAM THỨ, GIỌNG THỨ, GIỌNG LA THỨ

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn kiến thức về gam trưởng, giọng trưởng

– GV đặt một số câu hỏi về đặc điểm của gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng; yêu cầu HS trả lời nhanh, ví dụ:

- + Gam trưởng có bao nhiêu bậc âm?
- + Gam trưởng cấu trúc cung và nửa cung như thế nào?
- + Người ta gọi tên của giọng trưởng theo cách nào?

– GV nhận xét và dẫn dắt vào nội dung bài học.

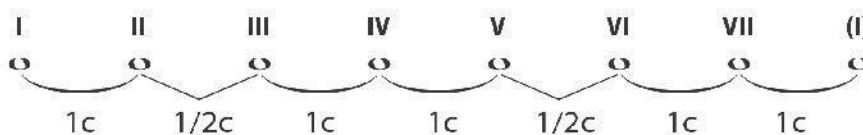

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu cấu tạo của gam thứ

GV yêu cầu HS đọc nội dung về gam thứ (SGK trang 27), hướng dẫn HS HĐ nhóm hoặc cá nhân để rút ra được các ý chính:

- Gam thứ có 7 bậc âm sắp xếp từ thấp đến cao hoặc từ cao xuống thấp.
- Gam thứ có hai nửa cung ở giữa các bậc II – III và bậc V – VI.

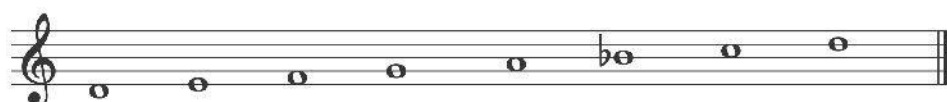
– GV có thể mở rộng: nếu lấy các âm khác nhau làm bậc I, lần lượt xây dựng các âm ở các bậc tiếp theo với khung cấu tạo như vậy, ta sẽ được các gam thứ khác nhau.

Ví dụ:

– Lấy âm bậc I là Mi, lần lượt xây dựng như khung cấu tạo trên ta sẽ có gam Mi thứ:

– Lấy âm bậc I là Rê, lần lượt xây dựng như khung cấu tạo trên ta sẽ có gam Rê thứ:

HD3: Tìm hiểu giọng thứ

– GV tổ chức cho HS HĐ nhóm để đọc nội dung về giọng thứ (SGK trang 27) và trả lời các câu hỏi sau:

- + Khi nào thì người ta dùng thuật ngữ giọng thứ?
- + Hãy nêu các thành phần tạo nên tên của giọng thứ?
- + Tên của giọng thứ có những cách kí hiệu nào?

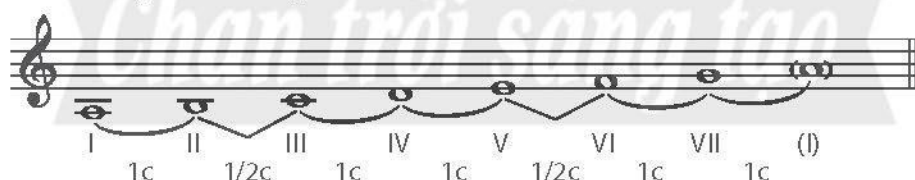
– Mở rộng thêm: Có 2 cách kí hiệu cho tên của giọng thứ nhưng kí hiệu chữ cái in hoa kèm chữ Minor (ví dụ: E Minor) hiện nay dùng phổ biến và thường gặp trên các phương tiện thông tin đại chúng hơn.

– GV thu thập thông tin và chốt lại các ý chính về giọng thứ.

– Cho HS nghe/ hát lại bài hát *Con đò thời gian*, gọi một vài HS nêu lại cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát. Qua đó, GV dẫn dắt để kết luận: Giọng thứ thường được dùng để viết những bài hát, bản nhạc có tính chất mềm mại, tha thiết, trữ tình.

HD4: Tìm hiểu giọng La thứ

– GV trình chiếu gam của giọng La thứ, yêu cầu HS quan sát để nêu được: số bậc âm, tên các bậc âm, cấu trúc cung và nửa cung, tên của âm khởi đầu và âm kết thúc.

– GV chốt lại những ý chính về giọng La thứ (kí hiệu, hoá biểu, âm bậc I, cấu tạo). Từ đó, giảng giải về các dấu hiệu để nhận biết bài hát, bản nhạc được viết ở giọng La thứ.

Luyện tập

HD5: Luyện tập, củng cố các đặc điểm của giọng thứ

- GV yêu cầu HS viết kí hiệu của giọng Rê thứ và giọng La thứ (có thể yêu cầu thêm một số giọng khác).
- Tổ chức cho HS HĐ nhóm, sử dụng kĩ thuật khăn trải bàn để tóm tắt đặc điểm của giọng La thứ (kí hiệu, hoá biểu, âm bậc I, cấu tạo):

- + Kí hiệu: A Minor hoặc a-moll.
- + Hoá biểu không có dấu thăng hoặc dấu giáng.
- + Âm bậc I là âm chủ La, có đủ các bậc âm cơ bản (HS viết khung cấu tạo của giọng A Minor).
- + Bài hát, bản nhạc ở giọng La thứ thường có âm kết thúc là nốt La.

– GV hướng dẫn HS quan sát hai khung cấu tạo của giọng C Major và giọng A Minor để chỉ ra sự khác nhau về cấu trúc cung và nửa cung.

Vận dụng

HD6: Xác định giọng và âm chủ của bài hát, bản nhạc cụ thể

- GV hướng dẫn HS quan sát *Bài đọc nhạc số 3* (SGK trang 28) và *Bài đọc nhạc số 4* (SGK trang 45), dựa vào hoá biểu và âm kết để xác định giọng của mỗi bài.
- GV nêu câu hỏi 2 (Vận dụng, SGK trang 28) và yêu cầu HS trả lời.
- Hướng dẫn HS sưu tầm một bản nhạc được viết ở giọng La thứ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm của giọng La thứ.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng La thứ.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

ĐỌC NHẠC: BÀI ĐỌC NHẠC SỐ 3

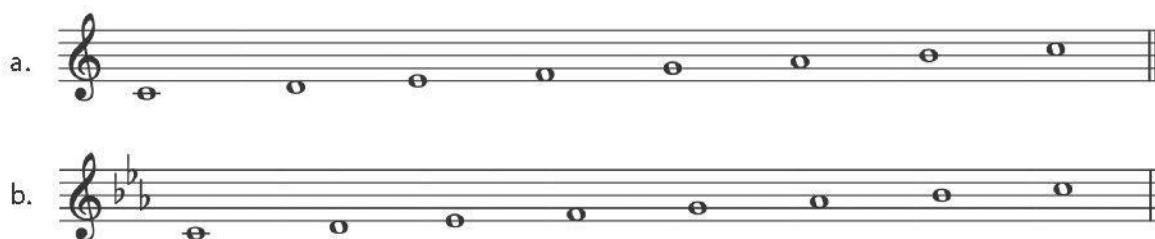
Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi Ai tai thính

- GV đàn lần lượt gam của 2 giọng dưới đây:

- HS xác định gam nào là của giọng trưởng và gam nào là của giọng thứ, nêu cảm nhận về tính chất của hai loại gam đó.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 3

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 3

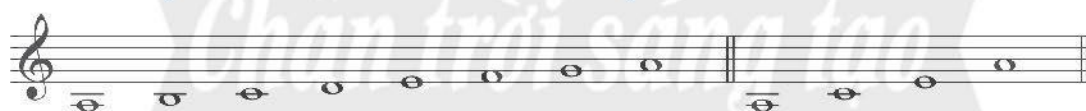
- GV cho HS biết bài đọc nhạc được chia thành 2 câu, mỗi câu 2 tiết nhạc.
- Chia HS thành các nhóm và yêu cầu các nhóm thảo luận viết ra giấy và trình bày nhận xét *Bài đọc nhạc số 3* về: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, tính chất âm nhạc, giọng.
- GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

HĐ3: Đọc gam A Minor, các âm ổn định của gam, quãng, âm hình tiết tấu

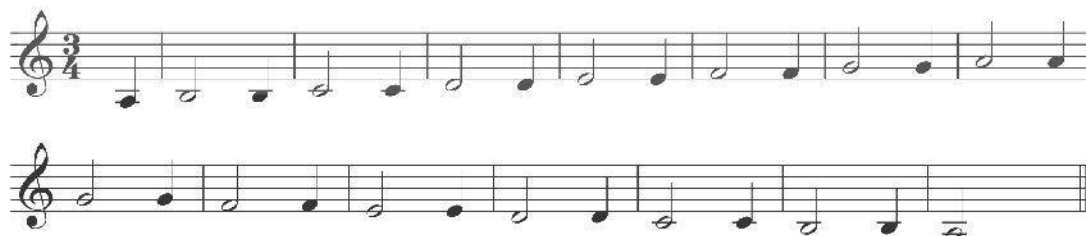
a. Đọc gam A Minor, các âm ổn định của gam, quãng

Hướng dẫn HS đọc gam A Minor, đọc các âm ổn định, quãng 2, quãng 3 (đi lên và đi xuống).

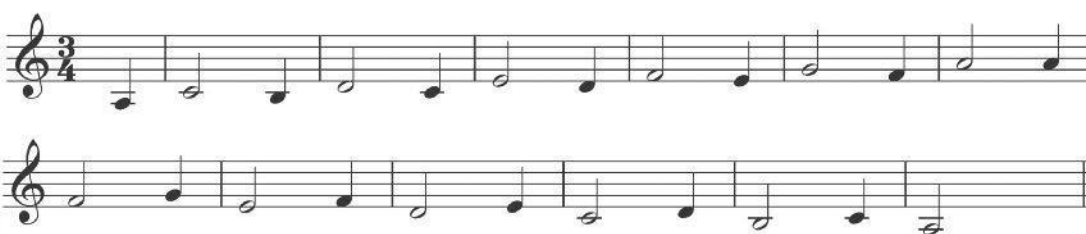
- Gam A Minor, các âm ổn định:

- Quãng 2 theo gam A Minor:

- Quãng 3 theo gam A Minor:

BÀI 9

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC2, NLC3, PC2, PC3.

Thiết bị dạy học: hình ảnh chân dung, file âm thanh một vài bài hát tiêu biểu của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu; file âm thanh bài hát *Hành khúc ngày và đêm*, băng tương tác, trình chiếu (nếu có),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, giải quyết vấn đề, tự phát hiện, trò chơi.
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn, đặt câu hỏi, sơ đồ tư duy,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: NHẠC SĨ PHAN HUỖNH ĐIỂU (1924 – 2015)

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi Nghe nhạc đoán tên bài hát

● Phương án 1:

- Chia 2 nhóm HS, tổ chức trò chơi kể tên nhạc sĩ sáng tác và tên bài hát của nhạc sĩ đó về chủ đề thầy cô, mái trường.
- Các nhóm trình bày kết quả.
- GV nhận xét, tổng kết (lưu ý xem có nhóm nào đưa ra bài hát *Hành khúc ngày và đêm* của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu hay không, nếu không có thì bổ sung và dẫn dắt vào bài mới).
- Cho HS hát và vận động theo bài hát *Đội kèn tí hon* của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu để tạo không khí sôi nổi.

● Phương án 2:

- Chia nhóm HS tổ chức trò chơi nghe 3 bài hát quen thuộc trong đó có bài của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu chẳng hạn như bài *Đội kèn tí hon*. HS đoán tên bài và tên nhạc sĩ.
- Cho HS hát và vận động theo bài *Đội kèn tí hon*. Từ đó, dẫn dắt vào giới thiệu nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

Khám phá

HD2: Tìm hiểu về nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu

- Hướng dẫn HS đọc nội dung trong SGK.
- Sử dụng kĩ thuật khăn trải bàn, chia nhóm HS (nên chia 2 – 3 nhóm), GV đưa ra nhiệm vụ: trình bày những nét chính về nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

Luyện tập

HD3: Nêu những nét chính về nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu

- HS thảo luận nhóm và trình bày những nét chính về nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu dưới dạng sơ đồ tư duy. GV cần tạo ra cho HS tự biết tìm các vấn đề cần thảo luận để xây dựng sơ đồ tư duy là những ý chính trong bài.
- Các nhóm cùng trình bày kết quả (trên giấy A3).
- GV nhận xét, đánh giá kết quả của các nhóm; tổng hợp và kết luận theo các ý chính mà HS cần tìm ra:
 - + Những nét khái quát chung (nhận xét những cống hiến trong sự nghiệp và giá trị nghệ thuật trong sáng tác).
 - + Đặc điểm giai điệu trong ca khúc.
 - + Những ca khúc tiêu biểu.
- Minh hoạ cho tính trữ tình, cho HS nghe một số trích đoạn bài hát như *Những ánh sao đêm*, *Bóng cây kơnia*,...
- Chọn 1 trích đoạn bài hát hành khúc kết hợp chất trữ tình cho HS nghe như: bài *Cuộc đời vẫn đẹp sao*.
- Cho HS nghe, cùng hát và gõ đệm hoặc vận động theo một ca khúc thiếu nhi quen thuộc của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu (ví dụ: bài hát *Những em bé ngoan*).
- Mở rộng thông tin về nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu: Phan Huỳnh Điểu được xem là một trong những nhạc sĩ tiêu biểu cho dòng ca khúc cách mạng, sáng tác gắn liền với chiều dài lịch sử đất nước. Ca khúc của ông giàu chất lãng mạn nhưng luôn gắn với tình yêu quê hương, đất nước.

NGHE NHẠC: NGHE BÀI HÀNH KHÚC NGÀY VÀ ĐÊM

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HĐ4: Nghe nhạc và biểu lộ cảm xúc

- Hướng dẫn HS đọc nội dung giới thiệu bài hát *Hành khúc ngày và đêm* để có nhận thức ban đầu về tính chất âm nhạc của tác phẩm.
- Tổ chức, hướng dẫn HS nghe bài hát *Hành khúc ngày và đêm*; sử dụng nhạc cụ phù hợp, gõ đệm theo phách khi vào đoạn có tiết tấu hành khúc hoặc vận động biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát.

Luyện tập

HĐ5: Nêu cảm nhận sau khi nghe nhạc

- Yêu cầu HS nêu cảm nhận sau khi nghe bài hát *Hành khúc ngày và đêm*: nội dung, tính chất âm nhạc.
- GV nhận xét về các cảm nhận của HS và đúc kết những nét chính về nội dung, tính chất âm nhạc của bài hát *Hành khúc ngày và đêm*.
- GV mở rộng thêm thông tin về bài hát: Bài hát *Hành khúc ngày và đêm* được phổ nhạc từ bài thơ *Ngày và đêm* của Bùi Công Minh. Trong cuộc chiến đầy cam go, khốc liệt, tình yêu của người chiến sĩ và cô giáo càng xa nhau càng thêm mãnh liệt, tình yêu của họ đã hoà cùng tình yêu đất nước. Đây là bài hát tiêu biểu cho sự kết hợp tinh tế giữa chất hành khúc với chất trữ tình, một phong cách của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

Vận dụng

HĐ6: Rút ra bài học giáo dục

- GV giáo dục HS biết nhận xét giá trị nghệ thuật và trân trọng sự nghiệp của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu, rút ra bài học về thị hiếu thẩm mỹ với các ca khúc cách mạng.
- Yêu cầu HS sưu tầm một số bài hát (mp3, video,...) của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu để chia sẻ với bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu và cảm nhận về bài hát *Hành khúc ngày và đêm*.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và gõ đệm hoặc vận động theo bài hát *Hành khúc ngày và đêm*.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất rộn ràng, tươi vui của bài hát *Khi vui xuân sang*; sáng tạo được hình thức biểu diễn bài hát, động tác vận động,...
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Khi vui xuân sang*.
- **NLÂN3:** Thực hiện được nốt Pha hoặc các nốt đã học trên kèn phím. Thổi được *Bài thực hành số 3 – Long hổ* với tính chất sôi nổi, vui tươi trên sáo recorder hoặc *Bài thực hành số 3 – Thằng Cuội* với tính chất trong sáng, tha thiết trên kèn phím.
- **NLÂN4:** Nêu được đặc điểm chính và phân biệt được âm sắc của đàn tranh, đàn nguyệt.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận và biểu lộ cảm xúc khi nghe liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động trong học tập, biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Yêu quê hương, đất nước.
- **PC2:** Yêu mến, trân trọng và có ý thức bảo vệ, gìn giữ di sản âm nhạc dân tộc cổ truyền Việt Nam.
- **PC3:** Tích cực, tự giác trong học tập.

BÀI 10

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2, PC3.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh bài hát *Khi vui xuân sang*, file âm thanh các bài hát (gợi ý: *Lí đĩa bánh bò*, *Hò ba li*),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: KHI VUI XUÂN SANG

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

- HS nghe và gõ đệm hoặc vận động nhẹ nhàng theo 2 bài hát: *Khi vui xuân sang* và *Lí đĩa bánh bò* (hoặc *Hò ba li*).
- GV nêu câu hỏi: Trong 2 bài trên bài nào là chèo? Bài còn lại có xuất xứ ở đâu?
- Yêu cầu HS kể thêm một bài hát chèo hoặc các bài dân ca Việt Nam mà HS đã biết.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu và trả lời các câu hỏi về nghệ thuật chèo.
- Cho HS lắng nghe lần thứ 2 bài hát *Khi vui xuân sang*; yêu cầu HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc và nội dung, ý nghĩa của bài hát. GV có thể mở rộng thêm về giá trị của chèo trong đời sống của người dân Việt Nam xưa, kể tên một vài vở chèo nổi tiếng.
- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc trong bài (nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp độ hơi nhanh; các dấu nối, dấu luyện, nốt hoa mỹ,... nốt thấp nhất: la – a, nốt cao nhất: rê – d²), nhận biết cấu trúc của bài (1 đoạn, trong chèo gọi là 1 trở hát).
- GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát: Bài này chia theo 2 dạng để tùy theo năng lực của HS dạy hát cho phù hợp (GV tự chọn 1 trong 2 dạng dưới đây).

Chân trời sáng tạo

+ Dạng thứ nhất (dành cho lớp năng khiếu trung bình): Bài chia thành 6 câu hát gồm 4 câu hát chính và 2 câu lưu không (GV mở rộng thông tin giới thiệu lưu không: là một dạng cấu trúc đặc trưng của chèo bằng các câu hát với từ đệm, lốt hoặc do nhạc cụ diễn tấu, thường được hát xen giữa các câu hát chính và kết thúc bài).

Câu 1: *Khi vui xuân sang ta hát vang muôn lời ca.*

Câu 2: *Đón mừng năm mới đẹp sắc hoa trong mọi nhà.*

Câu 3: *A a a a a a a a* (Câu lưu không).

Câu 4: *Chào mùa xuân sang hoa đua nở khắp đất nước rộn ràng.*

Câu 5: *Từ nơi làng quê thành phố cuộc đời mới thêm sáng tươi.*

Câu 6: *A a a a a a a a* (Câu lưu không).

+ Dạng thứ hai (dành cho lớp năng khiếu tốt): Bài chia thành 4 câu hát gồm 2 câu hát chính và 2 câu lưu không (mở rộng thông tin giới thiệu về lưu không như nêu trên).

Câu 1: *Khi vui xuân sang ta hát vang muôn lời ca đón mừng năm mới đẹp sắc hoa trong mọi nhà.*

Câu 2: *A a a a a a a a* (Câu lưu không).

Câu 3: *Chào mùa xuân sang hoa đua nở khắp đất nước rộn ràng từ nơi làng quê thành phố cuộc đời mới thêm sáng tươi.*

Câu 4: *A a a a a a a a* (Câu lưu không).

HD3: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài dân ca ở điệu thức 5 âm.

HD4: Dạy bài hát

GV dần từng câu cho HS tập hát. Với bài dân ca nên tăng cường hát mẫu, nhất là những chỗ có nốt hoa mỹ, luyến láy. Nhắc HS luôn thực hiện vừa hát vừa nhẹ nhàng gõ theo phách để xác định trường độ.

Lưu ý: Thể hiện nhẹ nhàng ở các nốt luyến láy, các câu đệm.

Luyện tập

– Hát cả bài với nhịp độ vừa phải, sau đó hát đúng nhịp độ hơi nhanh, thể hiện tính chất rộn ràng, tươi vui, luyến láy nhẹ nhàng, duyên dáng. Chú ý phát âm rõ lời trong tiếng Việt.

– Hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.

Vận dụng

HD5: Trình diễn bài hát

- HS hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm theo nhịp bằng nhạc cụ gõ mang đặc trưng dân tộc như mõ, song loan, thanh phách,... (nên hạn chế sử dụng nhạc cụ gõ của phương Tây vì đây là nhạc chèo).
- Trình diễn bài hát với các hình thức khác nhau.

HD6: Bài học giáo dục

GV đặt câu hỏi gợi mở HS trả lời những suy nghĩ và hành động của bản thân đối với nghệ thuật chèo, trách nhiệm với chèo nói riêng và di sản âm nhạc dân tộc cổ truyền Việt Nam nói chung sau khi học bài hát *Khi vui xuân sang*.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện được tính chất âm nhạc.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và kết hợp gõ đệm hoặc vận động hoặc đánh nhịp $\frac{2}{4}$ cho bài hát.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ TIẾT TẤU: BÀI THỰC HÀNH SỐ 3

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi nghe tiết tấu

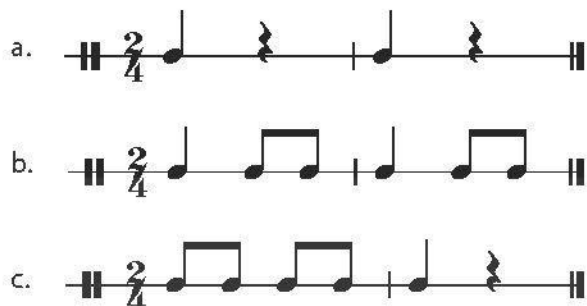
- Chia lớp thành 2 nhóm.
- GV chuẩn bị cho mỗi nhóm 3 – 4 mẫu tiết tấu với độ dài và khó tăng dần, lưu ý các mẫu tiết tấu của 2 nhóm phải tương đương nhau về độ khó.
- Các nhóm HS sẽ lần lượt nghe GV thực hiện các mẫu tiết tấu của nhóm mình và gõ lại. Nhóm nào gõ đúng nhiều hơn, đều hơn sẽ thắng cuộc.

Khám phá

HD2: Quan sát và nhận xét

– HS quan sát ba mẫu tiết tấu a, b và c (SGK trang 33).

– Hướng dẫn HS nhận xét về điểm giống và khác của các mẫu trên về: loại nhịp, hình nốt và sự sắp xếp trường độ,...

HD3: Gõ tiết tấu

Hướng dẫn HS luyện tập 3 mẫu tiết tấu a, b và c theo các bước:

– Đọc tiết tấu.

– Đọc kết hợp gõ tiết tấu (nên chọn nhạc cụ âm nhạc dân tộc như thanh phách, song loan, trống nhỏ,... không nên sử dụng nhạc cụ phương Tây vì bài nhạc cụ này để đệm cho bài hát từ làn điệu chèo).

– Gõ tiết tấu (kết hợp đọc thầm).

Luyện tập

HD4: Gõ đệm cho bài hát

– Chia HS thành 2 nhóm, hướng dẫn 2 nhóm HS hoà tấu 2 mẫu a và b, khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì, GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều tốc độ.

– Sau đó, với mẫu tiết tấu a và b, điều khiển 2 nhóm HS gõ đệm cho câu hát 1 và câu lưu không thứ nhất hoặc có thể cho cả bài hát *Khi vui xuân sang* (với lớp năng khiếu hạn chế).

Lưu ý: Phần gõ đều tốc độ với phần hát nếu dùng file âm thanh. Hoặc chia HS thành 3 nhóm: nhóm hát, nhóm gõ bè 1, nhóm gõ bè 2, GV chỉ huy HS hát và gõ đệm (đặc biệt lưu ý các nhóm hát và gõ đều tốc độ).

Hơi nhanh, vui, rộn ràng

Khi vui xuân sang ta hát vang muôn lời ca đón...

– Với lớp có năng khiếu khá, để tạo sự phong phú và sinh động hơn, sử dụng mẫu a và c để luyện tập hoà tấu 2 bè và gõ đệm cho câu hát thứ 2 và câu lưu không cuối bài hát *Khi vui xuân sang*.

...Chào mùa xuân sang hoa đua nở khắp đất nước rộn...

Vận dụng

HĐ5: Biểu diễn âm nhạc

- Chia nhóm cho HS biểu diễn bài hát *Khi vui xuân sang* kết hợp gõ đệm với các hình thức khác nhau.
- Nếu còn thời gian có thể cho HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu để đệm cho bài hát bằng nhạc cụ gõ.
- Sau khi luyện tập, GV lựa chọn một vài HS ở mỗi nhóm để cùng nhau kết hợp biểu diễn.
- Giao bài tập về nhà cho HS sưu tầm một làn điệu chèo để chia sẻ với bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn.

BÀI 11

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC2, NLC3, PC2, PC3.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử, kèn phím hoặc sáo recorder, file âm thanh bài *Long hổ do* nhạc cụ dân tộc diễn tấu, bài hát *Thằng Cuội*.

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN GIAI ĐIỆU

I. Sáo recorder: Nốt Pha, Bài thực hành số 3

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại nốt Đô và Bài thực hành số 2

- Tổ chức cho HS ôn tập lại cách bấm và thổi nốt Đô.
- Tổ chức cho HS ôn tập thổi Bài thực hành số 2 – *Giao hưởng Thế giới mới* của A. Dvorak, với tính chất nhẹ nhàng, nhịp độ chậm rãi. Nhắc HS ngân đủ phách khi gặp dấu nốt.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập. Nếu có điều kiện, có thể chia nhóm HS: nhóm thổi recorder, nhóm gõ đệm bằng nhạc cụ gõ như đã luyện tập ở Chủ đề 2.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

HĐ2: Thổi thang âm

- Hướng dẫn HS xướng âm và thổi thang 5 âm:

- Trình chiếu gam C Major và GV thổi gam C Major.
- Đặt câu hỏi thang 5 âm so với gam C Major khác nhau chỗ nào?

Lưu ý: GV chốt lại và tổng kết thang 5 âm không có 2 âm Pha và Si như gam C Major. Dân ca và các bài bản cho nhạc cụ trong âm nhạc cổ truyền Việt Nam thường được viết ở các thang 5 âm. Từ đó dẫn dắt vào bài học mới.

Khám phá

HĐ3: Học cách bấm nốt Pha

– Hướng dẫn HS bấm và thổi nốt Pha với 2 cách:

+ Cách 1 (Baroque style): Bấm lỗ 0, 1, 2, 3 ở tay trái và bấm lỗ 4, 6, 7 ở tay phải.

+ Cách 2 (German style): Bấm lỗ 0, 1, 2, 3 ở tay trái và bấm lỗ 4 ở tay phải.

– Cho HS thực hiện luyện tập thổi nốt Pha theo 2 cách ở (mục 1, SGK trang 35).

Cách 1:

Nốt Pha:
Tay trái bấm lỗ 0, 1, 2 và 3.
Tay phải bấm lỗ 4, 6 và 7.

Cách 2:

Nốt Pha:
Tay trái bấm lỗ 0, 1, 2 và 3.
Tay phải bấm lỗ 4.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

HĐ4: Quan sát Bài thực hành số 3

– Cho HS nghe bài *Long hổ* do nhạc cụ dân tộc diễn tấu. Đặt câu hỏi để HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài. GV mở rộng thêm đây là một trong các bài của Nhã nhạc cung đình Huế, sẽ được học kĩ hơn ở bài nghe nhạc của chủ đề này.

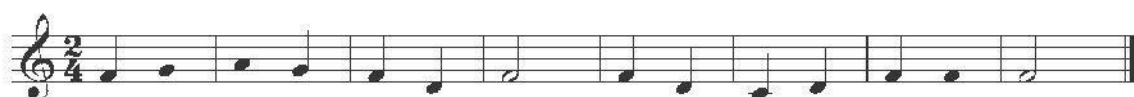
– Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 3* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ,...

Long hổ

HĐ5: Thực hiện bài bổ trợ

– Hướng dẫn HS thực hiện luyện tập bài bổ trợ thổi nốt Pha:

– GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm theo.

Lưu ý: Quan sát và sửa lỗi sai cho HS.

HD6: Thực hiện Bài thực hành số 3

– Hướng dẫn HS đọc tên nốt theo trường độ *Bài thực hành số 3* hoặc xướng âm giai điệu, lưu ý HS vừa đọc vừa gõ phách.

– Chia *Bài thực hành số 3* gồm 2 tiết nhạc, hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài. Lưu ý luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thối tiết tấu đảo phách.

Luyện tập

HD7: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 3

– Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 3* với tính chất vui tươi, sôi nổi ở nhịp độ hơi nhanh, lưu ý HS chỗ có tiết tấu đảo phách.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc và cả bài.

Vận dụng

HD8: Hoà tấu cùng nhạc cụ gõ

– Chia nhóm HS thành các nhóm: nhóm 1 thối recorder, nhóm 2 sử dụng thanh phách, song loan hoặc trống con để gõ đệm theo nhịp hoặc gõ đệm theo tiết tấu dưới đây:

– Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 3*. Khi hoà tấu mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kỳ, GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS hoà tấu đều tốc độ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 3*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 3*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 3*.

II. Kèn phím: Bài thực hành số 3

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại kĩ thuật legato và Bài thực hành số 2

- Tổ chức cho HS ôn tập lại kĩ thuật legato trên kèn phím.
- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài thực hành số 2*, lưu ý HS thể hiện tính chất nhẹ nhàng, nhịp độ chậm vừa.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

HĐ2: Thực hiện thang âm

- Hướng dẫn HS xuống âm thang 5 âm (SGK trang 36).
- Hướng dẫn HS thổi thang âm theo đúng số ngón tay.
- GV trình chiếu và thổi gam C Major.
- Đặt câu hỏi: Thang 5 âm so với gam C Major khác nhau chỗ nào?

Lưu ý: GV chốt lại và tổng kết thang 5 âm không có 2 âm Pha và Si như gam C Major. Dân ca và các bài bản cho nhạc cụ trong âm nhạc cổ truyền Việt Nam thường được viết ở các thang 5 âm. Từ đó dẫn dắt vào bài học mới.

Khám phá

HĐ3: Quan sát Bài thực hành số 3

- Cho HS nghe bài hát *Thằng Cuội* của Lê Thương. Đặt câu hỏi để HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài. GV mở rộng thêm đây là bài hát thiếu nhi nổi tiếng được sáng tác trong thời kì 1945 – 1954, bài có chất dân gian rất mộc mạc, trong sáng, hồn nhiên.
- Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 3 – Thằng Cuội* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, các kí hiệu khác,...

HD4: Thực hành Bài thực hành số 3

- Chia *Bài thực hành số 3* thành 3 câu và 6 tiết nhạc. Câu 1 gồm 2 tiết (tiết 1: 4 nhịp, tiết 2: 5 nhịp), câu 2 gồm 2 tiết nhạc (tiết 1: 4 nhịp, câu 2: 4 nhịp), câu 3 nhắc lại câu 1.
- Hướng dẫn HS đọc tên nốt theo trường độ *Bài thực hành số 3* hoặc GV xướng âm giai điệu cho HS bắt chước theo. Lưu ý HS vừa đọc vừa gõ phách, ngắt hơi đúng chỗ có kí hiệu v.
- Hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.
- GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng câu nhạc và khi ghép cả bài. Nhắc HS chú ý đến chỗ đổi ngón tay trong bài và chỗ có đảo phách, lấy hơi đúng chỗ.

Luyện tập

HD5: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 3

- Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 3* với tính chất trong sáng, thiết tha ở nhịp độ chậm vừa. Lưu ý nhắc HS ngân đủ phách khi gặp dấu nối, chỗ có đảo phách.
- GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc và cả bài.

Vận dụng

HD6: Hoà tấu cùng nhạc cụ gõ

- Tổ chức cho HS thực hiện bài *Bài thực hành số 3* với các hình thức khác nhau: nhóm, tổ, cá nhân, solo cùng nhóm,...
- Chia nhóm HS thành 2 nhóm: nhóm 1 thối kèn phím, nhóm 2 sử dụng thanh phách, trống con hoặc song loan gõ đệm theo phách. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 3*.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 3*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 3*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 3*.

BÀI 12

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2, PC3.

Thiết bị dạy học: hình ảnh một số nhạc cụ như đàn tranh, đàn nguyệt, video biểu diễn các nhạc cụ truyền thống Việt Nam (trong đó đàn tranh và đàn nguyệt biểu diễn chủ đạo), máy chiếu, loa bluetooth.

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, dạy học giải quyết vấn đề, dạy học tích hợp.
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi, sơ đồ tư duy,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: GIỚI THIỆU MỘT SỐ NHẠC CỤ TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Nhận dạng nhạc cụ qua video và trò chơi âm nhạc

- GV mở video biểu diễn các nhạc cụ dân tộc hoặc nghe 2 trích đoạn (GV tự lựa chọn) do nhạc cụ đàn tranh, đàn nguyệt diễn tấu. HS xem, lắng nghe, quan sát và nhận dạng vị trí của đàn tranh và đàn nguyệt trong dàn nhạc, cách nhạc công chơi từng loại nhạc cụ hoặc âm sắc đặc trưng của hai loại nhạc cụ này ở những đoạn diễn tấu giai điệu.
- Tổ chức cho HS chơi trò chơi kể tên một số nhạc cụ dân tộc Việt Nam đã được học.
- GV nhận xét và dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu về đàn tranh và đàn nguyệt

- Chia lớp thành 2 nhóm, giao nhiệm vụ: mỗi nhóm đọc nội dung về đàn tranh hoặc đàn nguyệt trong SGK (trong 2 phút), tìm hiểu các đặc điểm chính của từng nhạc cụ (tên gọi khác, nhóm nhạc cụ, số dây, cấu trúc đàn, cách mắc dây, cách chơi đàn, âm sắc đặc trưng,...). Sau đó, các nhóm viết những đặc điểm chính của nhạc cụ trên giấy và ghi nhớ những ý vừa ghi.

- Có thể yêu cầu HS làm bài tập số 12 (SBT trang 20) để gợi mở các đặc điểm về đàn tranh và đàn nguyệt.

Luyện tập

HD3: Nêu đặc điểm chính của đàn tranh, đàn nguyệt

- GV yêu cầu 2 nhóm cử 5 – 6 bạn có trí nhớ tốt đại diện cho nhóm lên thực hiện trò chơi.

Lưu ý: Số HS được cử lên tương ứng với số chi tiết cần trả lời trong bảng câu hỏi của GV.

- Sau khi đại diện nhóm HS đã lên bảng, GV treo lên bảng 2 tờ giấy A0 đã được chuẩn bị sẵn, 1 tờ ghi các cột của đàn tranh, 1 tờ của đàn nguyệt (hoặc GV kẻ trên bảng hai cột, một cột ghi đàn tranh, một cột ghi đàn nguyệt). HS của hai nhóm ghi lại lên giấy (hoặc lên bảng) các đặc điểm bằng các từ khoá.

Lưu ý: Mỗi HS chỉ ghi 1 chi tiết, sau 2 hoặc 3 phút GV hô dừng (GV tự xác định chính xác thời gian là 2 phút hay 3 phút); các nhóm đánh giá chéo lẫn nhau, ghi lại số chi tiết đúng và công bố trước lớp.

- Các nhóm khác lắng nghe, ghi chép và bổ sung (nếu có).

- GV tóm lược lại các đặc điểm chính của từng nhạc cụ.

NGHE NHẠC: LIÊN KHÚC LƯU THUYẾT – KIM TIỀN – XUÂN PHONG – LONG HỒ

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HD4: Nghe nhạc và biểu lộ cảm xúc

- HS đọc nội dung giới thiệu về bốn bài tấu ở HĐ Khám phá để có những thông tin cơ bản về nội dung, đặc điểm cũng như tính chất âm nhạc của các bài trong liên khúc, về vị trí của các bài trong Ca Huế, Nhã nhạc cung đình Huế.

- GV có thể cung cấp thêm ngữ nghĩa của từng tên bài:

+ *Lưu thuyết*: Dòng nước chảy thông thoáng.

+ *Kim tiền*: Tài lộc luôn dồi dào.

+ *Xuân phong – Long hồ*: Mùa Xuân là sự hoà hợp của Long và Hồ tượng trưng cho sự phồn thịnh của đất nước và con người.

– Tổ chức, hướng dẫn HS nghe liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ* được diễn tấu bởi nhóm nhạc dân tộc, trong đó đàn tranh và đàn nguyệt thể hiện vai trò biểu diễn chính.

– GV hướng dẫn một nhóm nhỏ HS đệm song loan hoặc thanh phách theo tiếng gõ của các nhạc công thể hiện trên chén trà (hoặc sênh tiền) của bài biểu diễn, các HS khác gõ nhẹ tay trên bàn (theo tiết tấu đơn – đơn đen, tí-tí ta) chú ý thể hiện phách mạnh và phách nhẹ theo nhịp điệu của bài trình tấu.

Luyện tập

HD5: *Nêu cảm nhận sau khi nghe nhạc*

– Yêu cầu một số HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc sau khi nghe nhạc (hoặc có thể nêu thêm về nội dung, ý nghĩa, hình tượng âm nhạc,...).

– HS nêu nhận xét về âm sắc của đàn tranh và đàn nguyệt trong bài hoà tấu liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ*. Để HS có thể ghi nhớ đặc trưng của âm sắc, GV có thể cho các em xem các video độc tấu của từng loại nhạc cụ là đàn tranh và đàn nguyệt.

– GV nhận xét phần trình bày của HS và đúc kết những nét chính về tính chất, hình tượng âm nhạc, âm sắc và một số thủ pháp diễn tấu của đàn tranh, đàn nguyệt khi thể hiện tác phẩm.

Chú ý: GV có thể giới thiệu mở rộng ở một vài nhạc cụ dân tộc tham gia biểu diễn trong dàn nhạc.

Vận dụng

Gợi ý, hướng dẫn cho HS tìm các tác phẩm được diễn tấu bởi đàn tranh, đàn nguyệt và các nhạc cụ khác trên internet để nghe và giới thiệu cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm và phân biệt được âm sắc của đàn tranh và đàn nguyệt, nêu được cảm nhận về âm sắc của đàn tranh và đàn nguyệt trong liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ*.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nêu được tính chất âm nhạc, nội dung từng bài trong liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sưu tầm, giới thiệu được ít nhất một tác phẩm được diễn tấu bởi đàn tranh và đàn nguyệt.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trong sáng, hồn nhiên của bài hát *Khúc ca bốn mùa*, thể hiện được sự hài hoà giữa hai bè.
- **NLÂN2:** Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{3}{8}$; so sánh được sự giống nhau, khác nhau giữa nhịp $\frac{3}{8}$ và $\frac{3}{4}$.
- **NLÂN3:** Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{6}{8}$; so sánh được sự giống nhau, khác nhau giữa nhịp $\frac{6}{8}$ và $\frac{3}{8}$.
- **NLÂN4:** Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ và ghép được hai bè của *Bài đọc nhạc số 4*.
- **NLÂN5:** Nêu được những nét chính về thể loại hợp xướng.
- **NLÂN6:** Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe hợp xướng *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động trong học tập; biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các yêu cầu của nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Tích cực, tự giác trong học tập.
- **PC2:** Yêu thiên nhiên và biết bảo vệ môi trường sống xung quanh.

BÀI 13

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh bài hát *Khúc ca bốn mùa*, hình ảnh nhạc sĩ Nguyễn Hải.

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, tự phát hiện, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: KHÚC CA BỐN MÙA

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

● **Phương án 1:**

GV chia lớp thành 4 nhóm. Phân công mỗi nhóm tìm một bài hát có nội dung về một trong bốn mùa (xuân, hạ, thu và đông). Lần lượt mỗi nhóm hát một đoạn bài hát, các nhóm còn lại đoán tên bài.

● **Phương án 2:**

– Chia lớp thành 3 – 4 nhóm. Yêu cầu kể tên những bài hát về các mùa trong năm (xuân, hạ, thu và đông).

– GV phổ biến luật chơi: các nhóm kể tên các bài hát có đủ 4 mùa (xuân, hạ, thu và đông). Nhóm nào kể được nhiều bài sẽ chiến thắng.

– Cho nghe bài hát *Khúc ca bốn mùa* và gợi ý (làm mẫu) động tác vận động theo nhạc như vỗ tay, búng tay, giậm chân.

– Từ đó dẫn dắt vào nội dung bài học về chủ đề *Bốn mùa hoà ca* và bài hát *Khúc ca bốn mùa*.

Khám phá

HĐ2: Nêu cảm nhận về bài hát

Từ việc nghe bài hát ở HĐ Khởi động, yêu cầu HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát. Có thể cho HS nghe lại lần thứ 2.

HD3: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát.
- GV giới thiệu đôi nét về nhạc sĩ Nguyễn Hải, tác giả của bài hát.
- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc trong bài (loại nhịp $\frac{3}{8}$, nhịp độ vừa phải, dấu nối, dấu luyến, nốt thấp nhất: si – b, nốt cao nhất: rê – d²,...); nhận biết cấu trúc của bài (2 đoạn), có 2 bè.
- GV cho HS biết nhịp $\frac{3}{8}$ là một loại nhịp mới, sẽ được học trong nội dung Lí thuyết âm nhạc, có thể giới thiệu sơ qua về nhịp $\frac{3}{8}$ là loại nhịp có 3 phách, mỗi phách có giá trị trường độ bằng 1 móc đơn.
- GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu 1: *Hạt nắng, hạt nắng, cho mẹ ra đồng.*

Câu 2: *Hạt mưa, hạt mưa, cho cây lúa trở bông.*

Câu 3: *Hạt nắng, hạt nắng trên vai em đến trường.*

Câu 4: *Hạt mưa, hạt mưa cho cây vườn thêm xanh.*

Câu 5: *Khi trời đổ nắng có mưa về dịu lại.*

Câu 6: *Khi trời đầy mưa có nắng về sưởi ấm.*

Câu 7: *Bốn mùa có nắng và có mưa.*

Câu 8: *Bốn mùa cây xanh và cây lớn.*

Câu 9: *Bốn mùa có nắng và có mưa.*

Câu 10: *Bốn mùa nhịp đời mãi sinh sôi.*

HD4: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát.

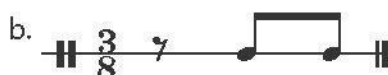
HD5: Dạy bài hát

- GV dần từng câu cho HS tập hát, hát mẫu khi cần thiết. Chú ý các bước nhảy quãng 8. Nhắc HS vừa hát vừa gõ phách theo.
- Tập hát bè 2 và ghép 2 bè.

Luyện tập

- Hát cả bài (có 2 bè) với nhịp độ vừa phải, thể hiện tính chất trong sáng, nhịp nhàng và sự hài hoà của 2 bè.
- Hướng dẫn HS hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu theo mẫu (SGK trang 42) với tiết tấu a hoặc b:

- Luyện riêng âm hình tiết tấu trước khi hát kết hợp gõ đệm.

Lưu ý:

- GV chỉ cần gõ mẫu, HS bắt chước theo. Với dấu lặng đơn ở âm hình tiết tấu b vẫn tạo động tác gõ xuống nhưng không gõ vào nhạc cụ để giúp HS gõ chính xác.
- Trong giờ dạy thực tế, nếu thời gian không đủ, nội dung gõ đệm có thể chuyển sang luyện tập ở tiết 2 là tiết ôn bài hát và lí thuyết âm nhạc.

Vận dụng

HD6: Biểu diễn bài hát

HS HĐ nhóm, sáng tạo hình thức biểu diễn.

Gợi ý: Trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca; có gõ đệm hoặc vận động theo nhạc. Khuyến khích phần trình bày có bè.

HD7: Bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Gợi ý: Thái độ trước thiên nhiên của Việt Nam, của địa phương mà HS đang sống (thể hiện cảm xúc, tình yêu, liên hệ những lợi ích mà thiên nhiên mang lại, những khó khăn, hạn chế của thiên nhiên); liên hệ về ý thức, hành động bảo vệ thiên nhiên, môi trường sống xung quanh; sự trân trọng những thành quả lao động gắn với thiên nhiên, tình yêu quê hương, đất nước.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện được tính chất âm nhạc, hát được bè cùng bạn.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và biết kết hợp gõ đệm hoặc vận động.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC: NHỊP $\frac{3}{8}$

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn bài hát *Khúc ca bốn mùa*

- Hướng dẫn HS ôn hát bài *Khúc ca bốn mùa*. Có thể thực hiện phần gõ đệm theo 2 âm hình tiết tấu a và b (SGK trang 42).
- GV đặt một số câu hỏi như: Bài hát *Khúc ca bốn mùa* được viết ở loại nhịp nào? Từ đó dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu nhịp $\frac{3}{8}$

- GV hướng dẫn HS đọc nội dung (mục 1, SGK trang 42) để rút ra được đặc điểm của loại nhịp $\frac{3}{8}$.
- Hướng dẫn HS xác định các phách trong bài hát *Khúc ca bốn mùa* (ví dụ, SGK trang 43).
- Yêu cầu HS so sánh nhịp $\frac{3}{8}$ với nhịp $\frac{3}{4}$ (sự giống nhau và khác nhau: số lượng phách, phách mạnh, phách nhẹ, giá trị trường độ của mỗi phách).
- Cho HS hát kết hợp gõ đệm đoạn 1 của bài hát *Khúc ca bốn mùa* 1 lần nữa; yêu cầu HS nhấn nhẹ nhàng vào đầu nhịp, đúng tính chất của nhịp $\frac{3}{8}$ để từ đó nhận xét: một trong những yếu tố tạo sự linh hoạt, uyển chuyển, nhịp nhàng cho bài hát là do đặc điểm của nhịp $\frac{3}{8}$ mà thành. Qua đó rút ra kết luận: nhịp $\frac{3}{8}$ thường phù hợp với những bài hát, bản nhạc có tính chất linh hoạt, uyển chuyển, nhịp nhàng.

HĐ3: Tìm hiểu sơ đồ đánh nhịp $\frac{3}{8}$

- GV hướng dẫn HS quan sát sơ đồ đánh nhịp $\frac{3}{8}$ (SGK trang 43) và miêu tả hướng đi của tay.

- GV thực hành mẫu cách đánh nhịp $\frac{3}{4}$ và nhịp $\frac{3}{8}$, HS quan sát để nhận biết được: nhịp $\frac{3}{8}$ tay đánh như nhịp $\frac{3}{4}$ nhưng đường nét ngắn và linh hoạt hơn.

Luyện tập

HD4: Thực hành đánh nhịp $\frac{3}{8}$

- Hướng dẫn HS thực hành đánh nhịp theo sơ đồ một vài lần.
- Yêu cầu HS so sánh cách đánh nhịp $\frac{3}{8}$ với nhịp $\frac{3}{4}$.

Vận dụng

HD5: Gõ đệm cho bài hát

- Hướng dẫn HS HĐ nhóm: tự tổ chức đánh nhịp $\frac{3}{8}$ kết hợp hát bài *Khúc ca bốn mùa*. Có thể cho 1 HS/ nhóm HS đánh nhịp cho các bạn hát.
- Với lớp/ nhóm HS có năng khiếu hạn chế, cả lớp không hát kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{8}$ được thì chọn 1 HS/ nhóm HS khá đánh nhịp, các HS còn lại hát kết hợp gõ đệm theo phách bài hát *Khúc ca bốn mùa*.

Lưu ý: HS gõ đúng tính chất nhịp $\frac{3}{8}$: linh hoạt, nhịp nhàng, uyển chuyển.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{3}{8}$.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và so sánh được sự giống nhau, khác nhau giữa nhịp $\frac{3}{8}$ và $\frac{3}{4}$.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và thực hành đánh nhịp kết hợp hát bài *Khúc ca bốn mùa* hoặc hát kết hợp gõ đệm theo phách.

BÀI 14

Mục tiêu: NLÂN3, NLÂN4, NLC1, NLC2, NLC3, PC1.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh các bài hát viết ở nhịp như: *Bài ca hi vọng* (Văn Ký), *Mẹ yêu con* (Nguyễn Văn Tý),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, thảo luận, hợp tác, tự phát hiện, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC: NHỊP $\frac{6}{8}$

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Khởi động với vận động cơ thể

- GV hướng dẫn HS đọc/ xem mẫu vận động và đếm số (SGK trang 44), sau đó thực hành mẫu và tổ chức cho HS hoạt động.

Lưu ý: Động tác vỗ tay mạnh hơn so với các động tác vỗ xuống đùi, vỗ mạnh nhất vào số 1.

- GV dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HĐ2: Tìm hiểu nhịp $\frac{6}{8}$

- GV hướng dẫn HS đọc nội dung (mục 1, SGK trang 42) để rút ra được đặc điểm của loại nhịp $\frac{6}{8}$.
- Hướng dẫn HS xác định các phách trong *Bài đọc nhạc số 4* (SGK trang 45).
- Yêu cầu HS so sánh nhịp $\frac{3}{8}$ với $\frac{6}{8}$ (giống và khác nhau: số lượng phách, giá trị trường độ của phách, trọng âm, tính chất của nhịp,...).
- Tổ chức cho HS nghe một đoạn của một bài hát viết ở nhịp $\frac{6}{8}$ như: *Bài ca hi vọng* (Văn Ký),

Mẹ yêu con (Nguyễn Văn Tý),... Yêu cầu HS nhận xét về tính chất âm nhạc của bài hát với tiết tấu được tạo nên bởi loại nhịp $\frac{6}{8}$ (nhịp nhàng, mềm mại, uyển chuyển,...). Qua đó rút ra kết luận: Nhịp $\frac{6}{8}$ thường phù hợp với những bài hát, bản nhạc có tính chất nhịp nhàng, linh hoạt.

HĐ3: Tìm hiểu sơ đồ đánh nhịp $\frac{6}{8}$

- GV hướng dẫn HS quan sát 2 sơ đồ đánh nhịp $\frac{6}{8}$ (SGK trang 44), miêu tả hướng đi của tay và phân biệt cách áp dụng với hai tốc độ nhanh và chậm khác nhau.
- GV thực hành mẫu cách đánh nhịp $\frac{6}{8}$, HS quan sát để nhận biết hướng đi của tay ở hai sơ đồ khác nhau.

Luyện tập

HĐ4: Thực hành đánh nhịp $\frac{6}{8}$

- Cho HS thực hiện lại cách đánh nhịp $\frac{3}{8}$ và nêu sự khác nhau giữa cách đánh nhịp $\frac{3}{8}$ và nhịp $\frac{6}{8}$.
- Tổ chức cho HS thực hành đánh nhịp $\frac{6}{8}$ một vài lần cho cả hai sơ đồ.

Vận dụng

HĐ5: Đánh nhịp cho bài hát

- Cho HS nghe lại trích đoạn *Bài ca hi vọng* hoặc *Mẹ yêu con* kết hợp đánh nhịp $\frac{6}{8}$ cùng GV.
- Giao cho HS về nhà tìm 1 bài hát hoặc bản nhạc được viết ở nhịp $\frac{6}{8}$.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{6}{8}$.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và so sánh được sự giống nhau, khác nhau giữa nhịp $\frac{3}{8}$ và nhịp $\frac{6}{8}$.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và thực hành được đánh nhịp $\frac{6}{8}$.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

ĐỌC NHẠC: BÀI ĐỌC NHẠC SỐ 4

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn Bài đọc nhạc số 3

- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài đọc nhạc số 3*, lưu ý HS gõ phách theo khi đọc, thể hiện tính chất trữ tình, tha thiết.
- GV có thể hỏi HS một số nội dung liên quan đến giọng A Minor để củng cố kiến thức như tính chất của giọng, hoá biểu, âm kết thúc bài.

Khám phá & Luyện tập

HD2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 4

- Cho HS nghe bài đọc nhạc mẫu, yêu cầu nhận xét tính chất âm nhạc của bài (trữ tình, nhịp nhàng).

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 4

- GV cho HS biết bài đọc nhạc được chia thành 2 câu nhạc lại có thay đổi.
- Chia HS thành các nhóm, yêu cầu các nhóm thảo luận viết ra giấy và trình bày nhận xét *Bài đọc nhạc số 4* về: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, tính chất âm nhạc; bài được viết ở giọng nào? Căn cứ vào đâu để xác định được giọng của bài?
- GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

HD3: Đọc gam A Minor, các âm ổn định của gam, quãng, âm hình tiết tấu

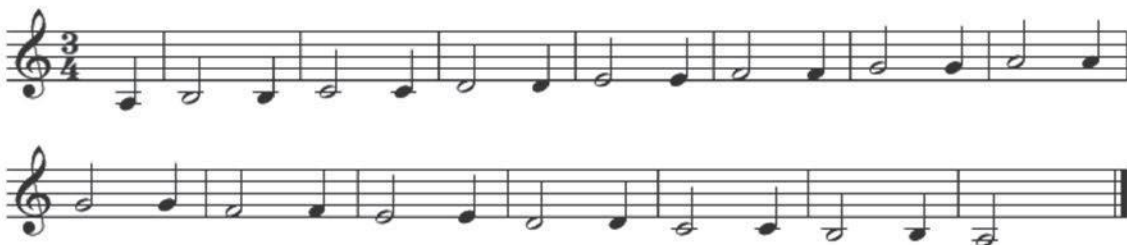
a. Đọc gam A Minor, các âm ổn định của gam, quãng

Hướng dẫn HS đọc gam A Minor, đọc các âm ổn định, quãng 2, quãng 3 (đi lên và đi xuống).

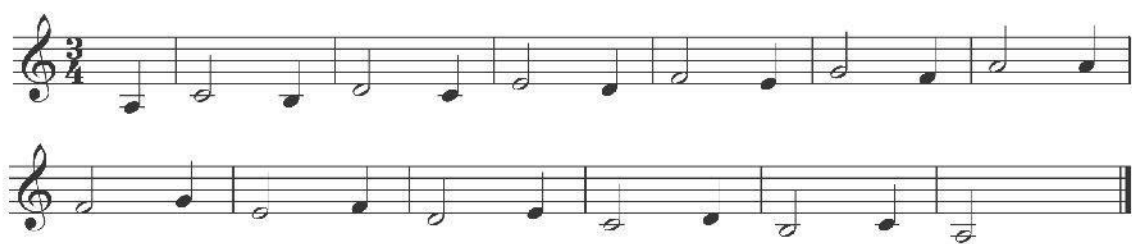
- Gam A Minor, các âm ổn định:

- Quãng 2 theo gam A Minor:

- Quãng 3 theo gam A Minor:

Lưu ý: HS khi đọc luôn gõ phách theo.

b. Đọc âm hình tiết tấu

Hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu chủ đạo của *Bài đọc nhạc số 4* (mục 5, SGK trang 45).

HD4: Đọc *Bài đọc nhạc số 4*

– Hướng dẫn HS luyện đọc *Bài đọc nhạc số 4* theo các bước: đọc tên nốt nhạc, đọc tên nốt nhạc theo trường độ, đọc từng câu, ghép cả bài,... Luôn nhắc HS gõ phách theo khi đọc để xác định trường độ. GV cần đọc mẫu để sửa chữa khi HS đọc sai.

Lưu ý: Ở phần luyện âm hình tiết tấu cũng như tất cả các bước đọc nhạc, GV luôn nhấn mạnh để HS thấy đây là bài được viết ở nhịp $\frac{6}{8}$, HS cần xác định mỗi phách có giá trị trường độ chỉ bằng 1 móc đơn, khác hẳn các loại nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ mỗi phách bằng 1 nốt đen; do đó, mỗi móc đơn sẽ được gõ 1 phách. Đây chính là điểm HS dễ nhầm lẫn.

– Tổ chức cho HS đọc *Bài đọc nhạc số 4* với nhịp độ Moderato; thể hiện tính chất trữ tình, nhịp nhàng. GV có thể mở rộng: *Bài đọc nhạc* có tính chất trữ tình do được viết ở giọng A Minor, sự nhịp nhàng là do được viết ở nhịp $\frac{6}{8}$.

– Tổ chức cho HS ghép hai bè với sự hài hoà, đọc bài đọc nhạc với nhạc nền hoặc phần đệm của GV.

Vận dụng

HD5: Đánh nhịp *Bài đọc nhạc số 4*

Yêu cầu HS đọc nhạc và đánh nhịp $\frac{6}{8}$ *Bài đọc nhạc số 4* theo hình thức: cá nhân/ nhóm đánh nhịp, nhóm đọc nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nhận xét được *Bài đọc nhạc số 4*.
- Mức độ 2: Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 4*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và thể hiện được tính chất âm nhạc hoặc kết hợp đánh nhịp $\frac{6}{8}$.

BÀI 15

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: hình ảnh, video biểu diễn hợp xướng, video biểu diễn bài hợp xướng *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó*, máy chiếu, loa bluetooth.

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, dạy học giải quyết vấn đề, dạy học tích hợp.
- KTDH: chia nhóm, động não, sơ đồ tư duy, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: THỂ LOẠI HỢP XƯỚNG

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Nghe/ xem hợp xướng

– HS xem video biểu diễn hợp xướng. GV nên chọn trong số các tác phẩm từ các tác giả tiêu biểu trong SGK, gồm: một hợp xướng a cappella, một hợp xướng có nhạc đệm; quan sát và viết nhanh ra giấy các ý kiến dựa trên những tiêu chí sau:

- + Số người biểu diễn ít hay nhiều.
- + Bản hợp xướng có nhiều bè hay 1 bè.
- + Tính chất âm nhạc của bài hợp xướng được nghe.
- + Âm lượng, sự hoà hợp giữa các bè, sự thay đổi cường độ của bản hợp xướng.
- + Có hay không có nhạc đệm.
- + Hoạt động của người chỉ huy.
- + So sánh giữa biểu diễn hợp xướng và các hình thức hát như đơn ca, song ca, tốp ca,... dựa trên các tiêu chí trên.

– HS làm việc theo nhóm, trao đổi ý kiến, thống nhất và chia sẻ trước lớp.

– GV nhận xét và dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HD2: Tìm hiểu thể loại hợp xướng

– HS làm việc theo nhóm, giao nhiệm vụ: Mỗi nhóm đọc nội dung về hợp xướng (SGK trang 46), áp dụng kĩ thuật sơ đồ tư duy để mô tả lại các đặc điểm chính thể loại này (có thể thực hiện trên giấy A0 hoặc trên powerpoint).

– GV có thể gợi ý các tiêu chí cho HS khi thiết kế sơ đồ tư duy bao gồm: khái niệm thể loại hợp xướng, vai trò của hát bè trong hợp xướng, hình thức trình diễn, phân chia bè – giọng,

số lượng người biểu diễn, kĩ thuật hát; nhạc sĩ nước ngoài, Việt Nam và tác phẩm hợp xướng tiêu biểu.

Luyện tập

HD3: Nêu đặc điểm chính của thể loại hợp xướng

Các nhóm học sinh trình bày sản phẩm sơ đồ tư duy đã thực hiện ở HĐ Khám phá lên bảng hoặc trình chiếu; cử thành viên của nhóm lên thuyết trình, các nhóm được phân công để nhận xét và đánh giá phần trình bày của nhóm bạn dựa trên bảng kiểm sau:

STT	Tiêu chí	Có	Có nhưng chưa đầy đủ	Không
1	Hình thức đẹp mắt.			
2	Đúng kĩ thuật sơ đồ tư duy.			
3	Cung cấp đầy đủ thông tin cơ bản về thể loại hợp xướng qua các ý chính đến các ý phụ (thể hiện qua các nhánh).			
4	Sử dụng được các từ chính (key words) trong mô tả.			
5	Trình bày súc tích, sáng tạo.			
	Tổng			

– GV tổng kết, tóm lược lại các đặc điểm chính của thể loại hợp xướng.

– Có thể yêu cầu HS làm bài tập số 1 (SBT trang 23) để HS củng cố kiến thức và ghi nhớ các đặc điểm về thể loại hợp xướng.

NGHE NHẠC: NGHE HỢP XƯỚNG TIẾNG HÁT GIỮA RỪNG PÁC BÓ

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HD4: Nghe nhạc

– HS đọc nội dung giới thiệu về bài hợp xướng *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó* (SGK trang 47).

– GV có thể đặt thêm các câu hỏi để mở rộng hiểu biết cho HS:

+ Hỏi: Địa danh Pác Bó ở đâu? Trả lời: Pác Bó là một bản thuộc xã Trường Hà, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng, cách trung tâm thành phố Cao Bằng 52 km về phía bắc.

+ Hỏi: Pác Bó có liên quan thế nào đến cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh? Trả lời: Năm 1941, khi từ nước ngoài trở về Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sống và làm việc trong hang Cốc Bó thuộc bản Pác Bó. Người đặt tên dòng suối trước cửa hang là suối Lê Nin và ngọn núi có hang này là núi Các Mác.

– Tổ chức, hướng dẫn HS nghe hợp xướng *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó*.

Luyện tập

HD5: Phân tích đặc điểm của hợp xướng không nhạc đệm a cappella

- HS nghe, xem hợp xướng a cappella *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó* một lần nữa; trả lời các câu hỏi:
 - + Bài hợp xướng có hay không có nhạc đệm?
 - + Tại sao bài hợp xướng không có nhạc đệm nhưng âm thanh và âm nhạc rất đầy đặn, hoà quyện?
 - + Giọng hát của các bè ngoài thể hiện giai điệu chính của bản nhạc còn thể hiện chức năng nào?
- HS đúc kết về đặc điểm của hợp xướng không nhạc đệm (a cappella): Là thể loại hợp xướng chỉ dùng giọng hát tạo nên sự hoà hợp âm thanh từ các bè, không sử dụng phần đệm bằng nhạc cụ. GV đặt câu hỏi: Để đạt được sự đặc sắc của hợp xướng không nhạc đệm đòi hỏi yếu tố nào của các bè hát? Trả lời: các bè hát phải hoà quyện, đầy đặn, phụ trợ cho nhau thay cho nhạc đệm.

HD6: Nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc, về đẹp sau khi nghe bài hợp xướng

- Cách 1: GV mời một số HS trình bày cảm nhận của các em trên cơ sở tính chất âm nhạc và vẻ đẹp thẩm mỹ mà các em cảm xúc được trong và sau khi thưởng thức bản hợp xướng.
- Cách 2: mỗi HS ghi nhanh 1 từ về tính chất âm nhạc, 1 từ về vẻ đẹp của bản hợp xướng; các nhóm tổng hợp và sắp xếp các từ vào bảng gồm 2 cột; mỗi nhóm cử 1 bạn trình bày trước lớp.

Vận dụng

Gợi ý: Hướng dẫn cho HS tìm các video trình diễn hợp xướng trên internet để nghe và giới thiệu cùng bạn bằng các từ khoá tiếng Việt, có thể dùng các từ khoá bằng tiếng Anh để mở rộng phạm vi tìm kiếm và cho nhiều kết quả hơn (ví dụ: Choir Performance, A Cappella Choir Performance, Students Choir Performance, Children Choir Performance,...).

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được các nét chính của thể loại hợp xướng; phân biệt được hợp xướng có nhạc đệm và không nhạc đệm.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và trình bày được cảm nhận về tính chất âm nhạc và vẻ đẹp sau khi nghe bài hợp xướng *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sâu sắc, giới thiệu được ít nhất một video biểu diễn hợp xướng cho bạn bè cùng xem, nghe.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trữ tình, trong sáng của bài hát *Lí cây đa*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ thể hiện tiết tấu để gõ đệm cho bài hát *Lí cây đa*.
- **NLÂN3:** Biết sử dụng sáo recorder hoặc kèn phím để đệm cho bài hát *Lí cây đa*.
- **NLÂN4:** Nhận biết được tiết tấu đảo phách thường gặp và vận dụng vào thực hành.
- **NLÂN5:** Nêu được những nét chính về Dân ca Quan họ Bắc Ninh.
- **NLÂN6:** Nêu cảm nhận và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động trong học tập, biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong HĐ nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Yêu quê hương, đất nước, có ý thức trân trọng, bảo vệ và gìn giữ di sản dân ca Việt Nam nói chung, Dân ca Quan họ Bắc Ninh nói riêng.
- **PC2:** Tích cực, tự giác trong học tập.

BÀI 16

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, băng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh bài hát *Lí cây đa, Lí cây bông, Cây trúc xinh*,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: LÍ CÂY ĐA

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Gõ đệm cho bài hát

- GV cho HS nghe và hướng dẫn HS gõ đệm theo 2 trích đoạn bài hát *Lí cây bông* và *Cây trúc xinh*. Trong 2 bài trên, bài hát nào là của Dân ca Quan họ Bắc Ninh?
- Yêu cầu HS kể thêm các bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh mà các em biết.

Khám phá

HD2: Nghe và nêu cảm nhận về bài hát

- Hướng dẫn HS nghe bài hát *Lí cây đa* và gõ đệm theo nhịp hoặc theo phách.
- HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

HD3: Tìm hiểu bài hát

- Hướng dẫn HS đọc trong SGK để tìm hiểu và nêu đôi nét về Dân ca Quan họ Bắc Ninh và nội dung, ý nghĩa của bài hát:
 - + Quan họ là thể loại dân ca đặc sắc của vùng Kinh Bắc xưa, nổi tiếng ở Bắc Ninh nên thường được gọi là Dân ca Quan họ Bắc Ninh.
 - + Quan họ được diễn xướng theo lối hát giao duyên, đối đáp giữa các liền anh, liền chị.
 - + Bài hát *Lí cây đa* có giai điệu trong sáng, trữ tình, nhiều luyến láy, thể hiện nét đẹp đặc trưng của Dân ca Quan họ Bắc Ninh: tinh tế, duyên dáng, ý nhị.

- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc trong bài (nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp độ

vừa phải, dấu nhắc lại, khung thay đổi, có nhiều luyến, láy – nốt hoa mỹ, các từ đệm lót như i, a, phú lí tình, ta lí; nốt thấp nhất: son – g, nốt cao nhất: đô – c²); nhận biết cấu trúc của bài hát *Lí cây đa* với 1 lời trong SGK gồm 1 trở hát (tương đương 1 đoạn nhạc), có 2 câu nhạc và 4 câu hát.

– GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu hát 1: *Trèo lên quán i dốc ngồi gốc i cây đa*

Câu hát 2: *ta lí lí như cây đa í í.*

Câu hát 3: *Thấy i cô i phú lí tình là cô mặc áo vô già*

Câu hát 4: *ta lí lí như nâu non i vô (a) già/ ta lí lí như nâu non.*

– Riêng câu hát 4 có thể chia tách thành 2 câu hát nhỏ hơn để HS dễ thuộc.

– GV có thể mở rộng cho HS biết cấu trúc trong dân ca Việt Nam nói chung, dân ca quan họ nói riêng thường có cấu trúc được gọi là trở/ khổ (tương đương với cấu trúc 1 đoạn trong âm nhạc phương Tây). Mỗi trở/ khổ thường ứng với 2 câu thơ, 1 bài dân ca có thể có nhiều trở/ khổ, với nhiều cặp câu thơ khác nhau, như bài hát *Lí cây đa* có 1 lời trong SGK được xây dựng từ 2 câu thơ: *Trèo lên quán dốc ngồi gốc cây đa/ Thấy cô mặc áo vô già nâu non*. Nếu bài dân ca có nhiều trở/ khổ thì giai điệu các trở/ khổ đó có nét tương đồng, giống nhau hoặc lặp lại. Vì thế, trong dân ca Việt Nam và dân ca quan họ không có cấu trúc 2 đoạn nhạc hay 3 đoạn nhạc như âm nhạc phương Tây.

HD4: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát và năng lực của HS. Với bài hát dân ca như *Lí cây đa* nên khởi động với mẫu được viết ở thang 5 âm như C – D – E – G – A mà không khởi động bằng mẫu âm của giọng trưởng trong âm nhạc phương Tây.

HD5: Dạy bài hát

– GV đàn từng câu cho HS tập hát, cần hát mẫu nhiều hơn để HS hát chuẩn các nốt luyến, láy.

Lưu ý: Các chỗ luyến, láy khó; giai điệu của các chữ *ta lí lí như nâu non*,... được lặp lại 2 lần nhưng không hoàn toàn giống nhau.

– Nhắc HS vừa hát vừa nhẹ nhàng gõ theo phách (gõ không thành tiếng) để xác định trường độ.

Luyện tập

– Hát cả bài với nhịp độ vừa phải, thể hiện tính chất trữ tình, trong sáng.

Lưu ý: Thể hiện giai điệu một cách nhẹ nhàng, tinh tế, nhất là các nốt luyến, láy, các từ đệm, lót.

– HS hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm theo nhịp hoặc theo phách bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu.

Vận dụng

HD6: Biểu diễn bài hát

HS hát đơn ca, song ca hoặc hát theo nhóm. Có thể hát kết hợp vận động hoặc đánh nhịp $\frac{2}{4}$.

Gợi ý: Trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca; có gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

HD7: Bài học giáo dục

GV đặt câu hỏi gợi mở HS trả lời những suy nghĩ và hành động của bản thân đối với di sản dân ca Việt Nam nói chung, Dân ca Quan họ Bắc Ninh nói riêng sau khi học bài hát *Lí cây đa*.

Gợi ý:

- Tìm hiểu và nghe dân ca nói chung, dân ca quan họ nói riêng nhiều hơn. Lắng nghe và phân tích để thấy cái hay, cái đẹp của bài dân ca.
- Tham gia biểu diễn trong và ngoài nhà trường chọn bài dân ca/ dân ca quan họ.
- Chia sẻ với người khác quan điểm về dân ca/ dân ca quan họ.
- Khi thấy bạn mình chê bai dân ca, không đồng tình quan điểm, có thể giải thích cho bạn thấy cái đẹp của bài dân ca.

– ...

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện đúng tính chất âm nhạc.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và rút ra được bài học giáo dục đối với di sản dân ca Việt Nam nói chung, dân ca quan họ nói riêng.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN TIẾT TẤU: BÀI THỰC HÀNH SỐ 4

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Trò chơi nhìn âm hình tự gõ tiết tấu

- Chia lớp thành 3 – 4 nhóm.

– GV chuẩn bị sẵn và trình bày trên bảng cho mỗi nhóm 2 mẫu tiết tấu với các trường độ đen, đơn, lặng đen.

Lưu ý: Mức độ khó của các mẫu dành cho từng nhóm là tương đương nhau và phù hợp với khả năng của HS.

– Các nhóm HS bốc thăm mẫu của nhóm mình và nhìn mẫu tiết tấu tự gõ theo bất nhịp của GV. Nhóm nào gõ đúng và đều sẽ chiến thắng.

– Từ trò chơi, GV phân tích các dạng trường độ trong các âm hình mà các em thực hiện chỉ có các dạng trường độ đen, đơn, lặng đen. Từ đó, dẫn dắt vào bài mới với mẫu tiết tấu có dạng trường độ móc kép.

Khám phá

HĐ2: Quan sát và nhận xét

– HS quan sát hai mẫu tiết tấu a và b (SGK trang 50):

– Hướng dẫn HS nhận xét về điểm giống và khác của các mẫu trên về: loại nhịp, hình nốt và sự sắp xếp trường độ,...

HĐ3: Gõ tiết tấu

– Hướng dẫn HS luyện tập 2 mẫu tiết tấu a, b theo các bước:

- + Bước 1: Đọc tiết tấu.
- + Bước 2: Đọc kết hợp gõ tiết tấu (với nhạc cụ bất kì).
- + Bước 3: Gõ tiết tấu (kết hợp đọc thầm).

Lưu ý: Luyện kĩ cho HS mẫu tiết tấu b, tập từ tốc độ chậm rồi tăng nhanh dần lên. Mẫu b có các nốt móc kép, khi cầm nhạc cụ gõ từ trường độ này sang trường độ kia cần gõ nhẹ nhàng và thực hiện với biên độ hẹp, không nên mở rộng để các nốt móc kép không bị vội vàng; nhấn rõ hơn vào các phách ở đầu mỗi ô nhịp.

– Chia nhóm HS luyện tập hoà tấu mẫu a bằng song loan, mẫu b bằng thanh phách và trống nhỏ.

Lưu ý: Nhắc HS khi gõ nhiều chu kì tiết tấu quay đi quay lại cần thực hiện tay gõ, miệng đọc thầm, mắt theo dõi diễn tiến của chu kì. GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp.

Luyện tập

HD4: Gõ đệm cho bài hát

– Điều khiển 2 nhóm HS gõ đệm cho bài hát *Lí cây đa*.

Lưu ý: Nhóm gõ bè 1 (mẫu b) thực hiện nhạc cụ nhẹ nhàng, linh hoạt với biên độ hẹp, nhấn rõ hơn vào các phách ở đầu mỗi ô nhịp; phần gõ đều tốc độ với phần hát nếu dùng file âm thanh, hướng dẫn HS khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì. GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp.

– Hoặc chia HS thành 3 nhóm: nhóm hát, nhóm gõ bè 1, nhóm gõ bè 2, GV chỉ huy HS hát và gõ đệm. Đặc biệt lưu ý các nhóm hát và gõ đều tốc độ.

– Với lớp HS năng khiếu hạn chế, GV có thể soạn mẫu b cho bè 1 đơn giản hơn như:

Vận dụng

HD5: Biểu diễn âm nhạc

– Chia nhóm cho HS trình bày bài hát *Lí cây đa* với các hình thức khác nhau như: song ca, tam ca, tốp ca,... kết hợp với gõ đệm theo tiết tấu đã học.

– Nếu còn thời gian, hướng dẫn HS tạo mẫu tiết tấu mới để đệm cho bài hát *Lí cây đa*.

HD6: Bài học giáo dục

Nếu ở phần hát chưa thực hiện thì ở phần này cần cho HS thảo luận rút ra bài học giáo dục về thái độ trong việc gìn giữ di sản dân ca Việt Nam nói chung, Dân ca Quan họ Bắc Ninh nói riêng.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.
- Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn.

BÀI 17

Mục tiêu: NLÂN3, NLÂN4, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), file âm thanh bài hát *Lí cây đa*, các file âm thanh hoà tấu sáo recorder và kèn phím cổ nhạc đệm, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, tự phát hiện, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, động não, đặt câu hỏi, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN GIAI ĐIỆU

I. Sáo recorder: Bài thực hành số 4

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại nốt Pha và Bài thực hành số 3 – Long hổ

- Tổ chức cho HS ôn tập lại các cách bấm và thổi nốt Pha.
- Tổ chức cho HS ôn tập Bài thực hành số 3. Luôn nhắc HS thể hiện Bài thực hành số 3 với tính chất vui tươi, sôi nổi.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Quan sát Bài thực hành số 4

Hướng dẫn HS quan sát Bài thực hành số 4 và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ,...

HĐ3: Thực hiện Bài thực hành số 4

- Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ Bài thực hành số 4 hoặc đọc xướng âm giai điệu.

Lưu ý: HS vừa đọc vừa gõ phách để xác định trường độ.

– Luyện riêng nét nhạc khó:

– Chia *Bài thực hành số 4* thành 2 câu nhạc, mỗi câu 2 tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.

Lưu ý: Cho HS luyện tập lặp đi lặp lại nhiều lần những chỗ có móc kép. Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thối.

HD4: Đệm cho bài hát

Hướng dẫn HS thối *Bài thực hành số 4* để đệm cho bài hát *Lí cây đa*. Khi đệm mắt chú ý theo dõi diễn tiến của giai điệu, GV chỉ huy sao cho HS nghe giai điệu bài hát và thối giai điệu phần đệm đều tốc độ với nhau.

Luyện tập

HD5: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 4

– Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 4* với tính chất trong sáng, nhịp độ vừa phải.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc và cả bài.

Vận dụng

Chân trời sáng tạo

HD6: Hoà tấu recorder cùng nhạc cụ gõ để đệm hát

Chia nhóm HS thành các nhóm thối recorder, nhóm gõ đệm theo tiết tấu như *Bài thực hành số 4* (SGK trang 50) để đệm cho bài hát *Lí cây đa*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi thể hiện để giữ đều tốc độ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 4*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 4*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 4*.

II. Kèn phím: Bài thực hành số 4

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại Bài thực hành số 3 – Thằng Cuội

- Tổ chức cho HS ôn tập lại kĩ thuật legato trên kèn phím.
- Tổ chức cho HS ôn tập Bài thực hành số 3. Luôn nhắc HS thể hiện Bài thực hành số 3 với tính chất trong sáng, tha thiết.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Quan sát Bài thực hành số 4

Hướng dẫn HS quan sát Bài thực hành số 4 và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ,...

HĐ3: Thực hiện Bài thực hành số 4

- Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ Bài thực hành số 4 hoặc đọc xướng âm giai điệu.

Lưu ý: HS vừa đọc vừa gõ phách để xác định trường độ.

- Luyện riêng nét nhạc khó:

- Chia Bài thực hành số 4 thành 2 câu nhạc, mỗi câu 2 tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thổi theo từng tiết nhạc rồi ghép lại thành bài.

Lưu ý: Cho HS luyện tập lặp đi lặp lại nhiều lần những chỗ có móc kép. Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

HD4: Đệm cho bài hát

Hướng dẫn HS thối *Bài thực hành số 4* để đệm cho bài hát *Lí cây đa*. Khi đệm mắt chú ý theo dõi giai điệu, GV chỉ huy sao cho HS nghe giai điệu bài hát và thối giai điệu phần đệm đều tốc độ với nhau.

Luyện tập

HD5: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 4

- Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 4* với tính chất trong sáng, nhịp độ vừa phải.
- GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thối từng tiết nhạc và cả bài.

Vận dụng

HD6: Hoà tấu kèn phím cùng nhạc cụ gõ để đệm hát

Chia nhóm HS thành các nhóm thối kèn phím, nhóm gõ đệm theo tiết tấu như *Bài thực hành số 4* (SGK trang 50) để đệm cho bài hát *Lí cây đa*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi thể hiện để giữ đều tốc độ.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 4*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 4*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 4*.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

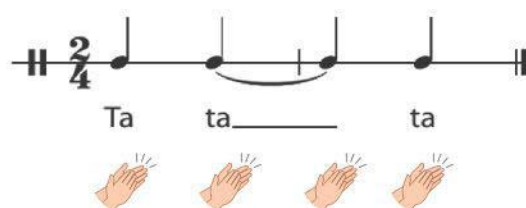
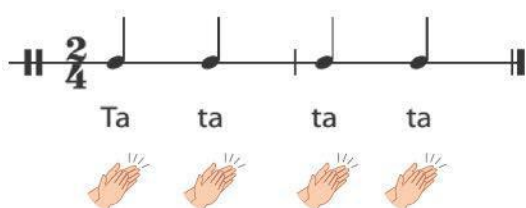
LÍ THUYẾT ÂM NHẠC: ĐẢO PHÁCH

Khởi động

HD1: Đọc tiết tấu kết hợp vỗ tay theo phách

- Yêu cầu HS đọc âm ta kết hợp vỗ tay theo phách cho hai mẫu tiết tấu dưới đây và chỉ ra sự khác nhau trong quá trình thể hiện:

– GV nhận xét và dẫn dắt vào nội dung bài học.

Khám phá

HOẠT ĐỘNG 2: Tìm hiểu về hiện tượng đảo phách

– Hướng dẫn HS đọc khái niệm về đảo phách (SGK trang 52) để rút ra được đặc điểm cơ bản của hiện tượng đảo phách.

– Hướng dẫn HS quan sát để nhận diện và phân biệt các hiện tượng đảo phách thường gặp.

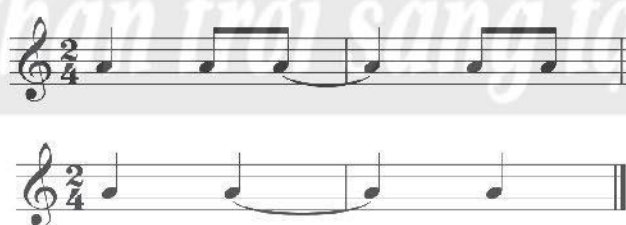
Lưu ý: Phân tích kĩ hơn về hai cách viết của hiện tượng đảo phách trong cùng một ô nhịp.

– Đảo phách trong cùng 1 ô nhịp:

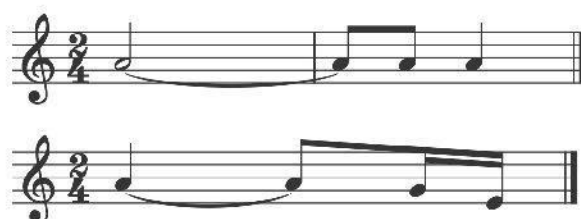

– GV giải thích cho HS ở ví dụ trên là 2 mẫu nhưng về bản chất là 1, mẫu 2 là cách viết gọn lại của mẫu 1.

– Đảo phách từ ô nhịp này đến ô nhịp khác (đảo phách qua ô nhịp):

– GV cần mở rộng thêm để HS phân biệt được có trường hợp ngân (có dấu nối) từ ô nhịp trước sang ô nhịp sau hoặc từ phách mạnh ngân sang phách sau nhưng không phải là đảo phách như:

– Phân tích 2 trường hợp trên có sự ngân sang (dùng dấu nối trường độ) nhưng là phách mạnh ngân sang phách khác mà không có yếu tố phách yếu sang phách mạnh hoặc phần yếu ngân sang mạnh nên không phải là đảo phách.

– Tổ chức cho HS thực hiện đọc tiết tấu kết hợp vỗ tay theo phách cho một dạng tiết tấu đảo phách (hoặc làm bài tập số 4, SBT trang 27) để HS nhận thức rõ hơn về hiện tượng đảo phách.

Luyện tập

HD3: Cùng cố khái niệm đảo phách và các hình thức đảo phách

– Yêu cầu HS nêu khái niệm đảo phách, có mấy hình thức đảo phách thường gặp?

– Tổ chức trò chơi để HS nhận biết các hình thức đảo phách qua một số nét nhạc. GV có thể chép lại các hình thức đảo phách ở trên bằng giai điệu cụ thể và yêu cầu HS nhận biết đó là dạng đảo phách nào, chẳng hạn như:

Vận dụng

HD4: Xác định hiện tượng đảo phách ở bài hát/ bản nhạc cụ thể

– Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc của bài hát *Khi vui xuân sang* (SGK trang 32) để xác định tiết tấu đảo phách trong bài.

– Yêu cầu HS về nhà sưu tầm một bài hát hoặc bản nhạc có tiết tấu đảo phách.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nhận biết được tiết tấu đảo phách thường gặp và vận dụng vào thực hành.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và xác định được tiết tấu đảo phách trong bài hát *Khi vui xuân sang*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sưu tầm được một bài hát hoặc bản nhạc có tiết tấu đảo phách và chia sẻ với bạn.

BÀI 18

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: hình ảnh Hội Lim quan họ, hình ảnh hát quan họ, trang phục quan họ,...; file âm thanh tác phẩm/ trích đoạn hát bài *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim* và một số trích đoạn hát quan họ trên thuyền, ở sân đình; file âm thanh bài hát *Lí cây đa* của SGK lớp 7 Chương trình 2006,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, giải quyết vấn đề, thảo luận,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép, khăn trải bàn, sơ đồ tư duy,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Trò chơi âm nhạc Thi hiểu biết về Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Đặt một số câu hỏi về quan họ mà HS có thể đã được biết qua thực tế, chẳng hạn như: Dân ca Quan họ Bắc Ninh có phải là di sản văn hoá của nước ta? HS lựa chọn trong các phương án:

- Quan họ là một thể loại dân ca
- Quan họ là một loại hình dân ca
- Quan họ được hát theo lối đối đáp
- Quan họ được hát theo lối hát tập thể

HĐ2: Hát và gõ đệm bài hát Lí cây đa

- Chia HS thành 2 nhóm thực hiện trò chơi thi trình diễn hát và đệm cho bài hát *Lí cây đa* đã học ở các tiết hát và nhạc cụ trước đó. Nên trình diễn có cả 3 hoạt động: nhóm hát, nhóm gõ đệm bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu, nhóm thổi nhạc cụ thể hiện giai điệu đệm cho bài hát.
- Từ nội dung trò chơi, dẫn dắt vào bài học.

Khám phá

HĐ3: Tìm hiểu Dân ca Quan họ Bắc Ninh

- GV giới thiệu một số nét khái quát về vị trí vai trò của Dân ca Quan họ Bắc Ninh trong nền âm nhạc truyền thống Việt Nam.
- Cho HS nghe/ xem hình ảnh Hội Lim quan họ, biểu diễn quan họ trên thuyền, ở đình, trong nhà,...

– Cho HS đọc nhanh SGK nội dung tìm hiểu Dân ca Quan họ Bắc Ninh.

Luyện tập

HD4: Thảo luận và trình bày sản phẩm

– Chia nhóm HS thảo luận với nhiệm vụ sau:

- + Nêu những nét chính về Dân ca Quan họ Bắc Ninh.
- + Hãy kể tên một số làn điệu, bài bản quan họ phổ biến.

– Hướng dẫn HS thảo luận để lập được bảng báo cáo hoặc sơ đồ tư duy với các gợi ý như trong SBT với các ý sau:

- + Khái quát về nguồn gốc và giá trị văn hoá.
- + Đặc trưng diễn xướng.
- + ... (Dấu + ý này GV gợi ý cho các nhóm HS tự đặt tên).

– Các nhóm HS trình bày kết quả dưới các hình thức: thuyết trình báo cáo, sơ đồ tư duy,...

– HS có thể lập bảng sơ đồ tư duy khác, nên khuyến khích sự sáng tạo.

– Các nhóm nhận xét và bổ sung cho nhau.

– GV thu thập thông tin, đánh giá, tổng kết các ý chính.

Khái quát về nguồn quan họ và giá trị văn hoá:

- Là thể loại dân ca nổi tiếng vùng châu thổ sông Hồng, bắt nguồn từ tục kết chạ.
- Đặc biệt phát triển ở tỉnh Bắc Ninh nên thường gọi là Dân ca Quan họ Bắc Ninh.
- UNESCO công nhận là Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại năm 2009.

Đặc trưng diễn xướng:

- Thường hát vào mùa xuân.
- Chủ yếu hát đối đáp nam nữ (giữa liền anh với liền chị).
- Trang phục liền anh: áo the, khăn xếp, tay cầm ô lục soạn (ô lụa mỏng).
- Trang phục liền chị: Áo năm thân, vắn khăn mỏ quạ, tay cầm nón thúng quai thao.

Nội dung và âm nhạc quan họ (tên mục này nên để HS tự đặt):

- Nội dung: về tình yêu đôi lứa, ca ngợi phong cảnh hữu tình,...
- Âm nhạc: thiên về tính chất trữ tình, giai điệu nhiều luyến láy.
- Số lượng: có đến vài trăm bài bản.
- Một số bài tiêu biểu: *Cây trúc xinh, Lí cây đa, Ngồi tựa mạn thuyền, Trên rừng ba mươi sáu thứ chim,...*

– GV có thể mở rộng thêm:

- + Nguồn gốc hát quan họ từ tục kết chạ là kết làm anh em.
- + Sự phong phú của các bài bản quan họ (vài trăm bài bản), đa số có tính chất trữ tình; lối diễn xướng giao duyên rất tao nhã, ý nhị, sang trọng.
- + Cho xem hình ảnh trang phục quan họ của liền anh, liền chị.
- + Quan họ nổi bật với cách hát vang, rền, nền, nẩy (giải thích thêm bài hát *Lí cây đa* trong SGK lớp 7 Chương trình GDPT 2006 là quan họ mới, không phải quan họ gốc, sở dĩ gọi là dân ca quan họ mới vì được sáng tác sau này, quan họ cổ thường không có bài hát nhanh mà nhịp độ vừa phải hoặc thông thả, cách hát cổ thường ngân nga, luyến láy tự do nhiều).
- + Cho HS nghe 1 – 2 câu hát của 1 bài quan họ cổ có nhiều luyến láy với nhịp tự do.
- + Cho HS nghe trích đoạn bài hát *Lí cây đa* dân ca mới trong SGK lớp 7 Chương trình 2006 để thấy nhịp độ nhanh khác với đặc trưng cách hát quan họ thường gặp.

– Từ đây dẫn dắt sang nội dung nghe bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim* với đặc trưng cách hát quan họ.

NGHE NHẠC: TRÊN RỪNG BA MƯƠI SÁU THỨ CHIM

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HD5: Nghe bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*

- Hướng dẫn HS lắng nghe bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim* (Dân ca Quan họ Bắc Ninh), biểu lộ cảm xúc theo bài nhạc.
- Đặt câu hỏi: Em hãy nhận xét tính chất âm nhạc của bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*.
- HS đọc phần giới thiệu trong SGK.

Luyện tập

HD6: Trả lời câu hỏi, nghe nhạc kết hợp gõ đệm

- Qua nội dung nghe và giới thiệu trong SGK, HS nêu nhận xét cách hát đặc trưng trong bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*.
- GV có thể hát mẫu 1 câu để phân tích kĩ hơn về cách hát vang, rền, nền, nẩy của bài hát.

– Cho HS nghe lần 2 và gõ đệm một cách nhẹ nhàng theo tiết tấu sau:

Lưu ý: Cách thực hiện không luyện tập như nhạc cụ tiết tấu mà GV gõ và HS làm theo, HS thể hiện sự duyên dáng, tinh tế; không gõ quá to, thô mà có mạnh nhẹ theo nhịp $\frac{2}{4}$.

Vận dụng

HD7: Tổng kết giá trị của Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Sử dụng trò chơi với một số câu hỏi chính để tổng kết lại các ý quan trọng nhất trong bài. Chẳng hạn như: Điền vào dấu ...

- Dân ca Quan họ chủ yếu của vùng...
- Quan họ thường được hát vào mùa...
- Đặc trưng trong cách hát quan họ là...
- Tính chất âm nhạc của Dân ca Quan họ Bắc Ninh thường...
- Dân ca Quan họ Bắc Ninh được UNESCO ghi danh Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại năm...

HD8: Rút ra bài học giáo dục

- GV thuyết trình về vai trò ý nghĩa của Dân ca Quan họ Bắc Ninh đối với nền văn hoá âm nhạc dân gian Việt Nam. Qua đó, đặt câu hỏi để HS nêu được bài học giáo dục về trân trọng giá trị của Di sản văn hoá phi vật thể nói chung, Dân ca Quan họ Bắc Ninh nói riêng và sự trân trọng; nêu được sẽ hành động thế nào để gìn giữ và phát triển di sản văn hoá truyền thống.
- Giao nhiệm vụ cho HS sau bài học sưu tầm một bài hoặc một số bài dân ca quan họ để giới thiệu cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được những nét chính của Dân ca Quan họ Bắc Ninh.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nhận xét tính chất âm nhạc, cách hát trong bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và gõ đệm được theo bài hát *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*.

Thời lượng: 4 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em.*
- **NLÂN2:** Hát đúng giai điệu, lời ca với tính chất trong sáng, nhịp nhàng của bài hát *Giấc mơ của em.*
- **NLÂN3:** Biết sử dụng nhạc cụ thể hiện tiết tấu để gõ đệm cho bài hát *Giấc mơ của em.*
- **NLÂN4:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ W. A. Mozart.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe *Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ* trong *Sonata số 11* cho piano của nhạc sĩ W. A. Mozart.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Chủ động trong khám phá kiến thức và thực hành luyện tập.
- **NLC2:** Giao lưu, hợp tác với bạn trong học hát, trình diễn bài hát, nhạc cụ và đọc nhạc; hợp tác tốt trong HĐ nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Giải quyết các nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong HĐ.

Phẩm chất:

- **PC1:** Biết trân trọng giá trị âm nhạc trên thế giới nói chung, âm nhạc cổ điển và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ W. A. Mozart nói riêng.
- **PC2:** Tích cực, tự giác trong học tập.

BÀI 19

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLÂN3, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: file âm thanh Bài đọc nhạc số 5; bài hát mẫu (tiếng Việt), nhạc beat bài hát *Giấc mơ của em*; video/ mp3 bài hát *I have a dream* do nhóm nhạc ABBA trình diễn hoặc do nghệ sĩ Hauser diễn tấu cello; đàn phím điện tử, một số nhạc cụ gõ: tambourine, maracas; bảng phụ/ bảng trình chiếu (nếu có),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: thực hành luyện tập, làm mẫu, trò chơi.
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

ĐỌC NHẠC & HÁT: BÀI ĐỌC NHẠC SỐ 5 – GIẤC MƠ CỦA EM

Gợi ý hoạt động dạy học:

Bài đọc nhạc số 5

Giấc mơ của em

Phông nhạc của Benny Andersson, Bjorn Ulvaeus

Lời Việt: Trần Đức Lâm

Vừa phải

Thoảng nghe ngọn gió nhẹ đưa vòm cây. Tưởng như bài hát tuổi thơ về đây. Ngày vừa lên nắng tươi hồng, ngập tràn muôn sắc hoa. Và em mơ những thiên thần cùng hoà chung tiếng ca. Dòng sông mát rất êm đềm dịu dàng đưa cánh hoa trôi ra biển khơi. Và em mơ những kỉ niệm

cùng đùa vui với bao nhiêu bạn bè thân. Thoảng nghe ngọn gió
nhẹ đưa vòm cây. Tưởng như bài hát tuổi thơ về
đây. Bài hát về khát vọng tuổi thơ còn mãi.
Tưởng như bài hát tuổi thơ về đây

Khởi động

HD1: Nghe và vận động theo nhạc

– GV cho nghe (hoặc xem video) và vận động nhẹ nhàng theo nhạc bài *I have a dream* (Giấc mơ của em) do nhóm nhạc ABBA trình bày hoặc nghệ sĩ Hauser diễn tấu cello.

– GV nêu câu hỏi:

+ Bản nhạc này em đã từng được nghe ở đâu?

+ Bên cạnh bài hát *I have a dream*, em còn biết bài hát nào khác của nhóm nhạc ABBA không?

Hãy nêu tên bài hát mà em biết.

Khám phá & Luyện tập

HD2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em

– Hướng dẫn HS đọc Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em (SGK trang 56, 57) để tìm hiểu về bài hát.

– Chia HS thành các nhóm, yêu cầu các nhóm thảo luận viết ra giấy và trình bày nhận xét Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em về:

+ Tác giả: Benny Andersson và Bjorn Ulvaeus – 2 thành viên trong nhóm nhạc ABBA của Thụy Điển, lời Việt: Trần Đức Lâm.

+ Tính chất: trong sáng, nhịp nhàng.

+ Nội dung bài hát: nói lên những cảm xúc về những kỉ niệm đẹp của thời thơ ấu.

+ Cấu trúc bài hát: 3 phần, phần 3 tái hiện phần 1.

– GV giới thiệu đôi nét về nhóm nhạc ABBA và bài hát *I have a dream*. Nếu ở HĐ Khởi động cho nghe bài hát do nghệ sĩ Hauser diễn tấu cello thì đến đây cho HS nghe bài hát do nhóm nhạc ABBA biểu diễn.

– Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu: loại nhịp (nhịp $\frac{4}{4}$), nhịp độ (vừa phải), giọng (C Major, căn cứ vào đầu mà em biết), cao độ (C, D, E, F, G, A, B, C; nốt thấp nhất: son – g, nốt cao nhất: đô – c²), trường độ (tròn, trắng, lặng trắng, đen chấm đôi, đen, lặng đen, móc đơn, móc kép), dấu nhắc lại, khung thay đổi và cách thực hiện.

– GV cho HS biết trong bài có 1 hình tiết tấu cơ bản mới học là và dấu lặng trắng.

– GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

HD3: Đọc gam C Major, các âm ổn định của gam, quãng

– Hướng dẫn HS đọc gam C Major:

– Đọc gam C Major với hình tiết tấu như sau:

– Đọc các âm ổn định và quãng 2, quãng 3 theo gam C Major (SGK trang 12, 13).

HD4: Đọc Bài đọc nhạc số 5

– Hướng dẫn HS đọc *Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em* từ đầu đến “...tuổi thơ về đây” (nốt Đô trước khung thay đổi số 1).

– Yêu cầu HS thực hiện đọc nhạc theo các bước: đọc tên nốt nhạc, đọc tên nốt nhạc theo trường độ, đọc từng câu, ghép cả bài đọc nhạc,...

Lưu ý: HS thực hiện đúng các nốt có hình tiết tấu , luôn nhắc HS gõ phách theo khi đọc để xác định trường độ, đặc biệt cần đếm theo ở các chỗ trường độ ngân dài (4 phách), ngân dài thêm dấu lặng (5 phách, 6 phách,...). GV cần đọc mẫu để sửa chữa khi HS đọc sai.

– Tổ chức cho HS đọc *Bài đọc nhạc số 5* với nhịp độ vừa phải. Đến đây có thể cho HS gõ theo nốt trắng thay cho gõ theo nốt đen để khi vào hát với nhạc đệm sẽ dễ hơn vì bài hát thuộc thể loại nhạc nhẹ, lưu ý nhấn vào đầu nhịp $\frac{4}{4}$.

– Hướng dẫn HS ghép lời của phần đọc nhạc: từ đầu đến “...tuổi thơ về đây” (trước khung thay đổi số 1).

HD5: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát.

HD6: Dạy bài hát

– Cho HS ôn phần đọc nhạc và ghép lời từ đầu đến “...tuổi thơ về đây” (trước khung thay đổi số 1).

– Hướng dẫn HS tập hát tiếp phần từ khung thay đổi số 1 và hát theo tiến trình của dấu nhắc lại, khung thay đổi.

Luyện tập

HD3: Gõ đệm cho bài hát

– Tổ chức cho HS hát kết hợp gõ đệm cho bài hát *Giấc mơ của em* theo mẫu (SGK trang 58).

Lưu ý: Có thể lựa chọn chỉ gõ đệm bè 2 với lớp có năng khiếu hạn chế.

Phỏng nhạc của Benny Andersson, Bjorn Ulvaeus

Lời Việt: Trần Đức Lâm

Vừa phải

Thoảng nghe ngọn gió nhẹ đưa vòm cây...

● **Phương án 1:** Chia HS thành hai nhóm, một nhóm gõ bè 1, một nhóm gõ bè 2; cả hai nhóm cùng hoà tấu gõ theo file bài hát mẫu. GV chỉ huy sao cho các bè đều nhau về tốc độ, lưu ý HS nghe nhạc mẫu để gõ cho đều, không lệch nhịp.

● **Phương án 2:** Chia HS thành ba nhóm, một nhóm hát, hai nhóm gõ hai bè. GV chỉ huy sao cho các bè đều nhau về tốc độ, lưu ý HS hát và gõ lắng nghe nhau để không lệch nhịp.

– Cho HS luyện tập động tác vận động cơ thể theo mẫu của SGK.

Vận dụng

HD4: Biểu diễn âm nhạc

– Tổ chức cho HS trình diễn bài hát *Giấc mơ của em* với các hình thức khác nhau (song ca, tam ca, tốp ca,...) kết hợp gõ đệm, vận động theo tiết tấu đã học.

– Với những lớp có năng khiếu, chia 4 nhóm: nhóm hát, 2 nhóm gõ đệm, 1 nhóm vận động cơ thể.

– Với lớp năng khiếu hạn chế, có thể tổ chức để HS chọn sử dụng các nhạc cụ gõ khác SGK và trình diễn gõ đệm cho bài hát, không trình diễn vận động.

HD5: Bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Gợi ý:

– Trân trọng âm nhạc nước ngoài.

– Lạc quan, yêu đời; có niềm tin, ước mơ và khát vọng.

Đánh giá:

– Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu.

– Mức độ 2: Gõ đệm được cho bài hát theo tiết tấu đã học.

– Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn hoặc vận động cơ thể theo bài hát.

BÀI 20

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc sĩ W. A. Mozart, trích đoạn *Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ* trong *Sonata số 11* cho piano, *Serenade số 13* giọng G Major cho dàn dây, một số trích đoạn tác phẩm khác của nhạc sĩ W. A. Mozart như *Chương I, Sonata số 15* giọng C Major, chủ đề 1 chương I *Giao hưởng số 40* giọng G Minor, trích đoạn aria trong opera *Cây sáo thần* hoặc do GV lựa chọn,...; đàn phím điện tử, máy chiếu, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thảo luận nhóm, giải quyết vấn đề,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn, mảnh ghép, sơ đồ tư duy,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: NHẠC SĨ WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756 – 1791)

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc

Cho HS nghe trích đoạn bản *Serenade số 13* giọng G Major viết cho dàn dây của nhạc sĩ W. A. Mozart, có thể cho HS vận động cơ thể hoặc gõ đệm theo nhạc với các động tác do GV hướng dẫn.

Eine Kleine Nachtmusik

Serenade in G

KV 525

W. A. Mozart

HĐ2: Câu hỏi trải nghiệm

- GV đặt câu hỏi cho cả lớp làm bài:

Câu 1: Em đã từng nghe thấy giai điệu này chưa? Ở đâu?

Lưu ý: Với câu hỏi này không đặt vấn đề quan trọng là HS trả lời đúng hay sai, nếu sai thì là cách để GV giới thiệu về nhạc sĩ W. A. Mozart.

Câu 2: Nếu cảm nhận của em về tính chất âm nhạc của trích đoạn được nghe qua lựa chọn các phương án được gợi ý sau:

- a. Trữ tình, tươi sáng
- b. Hồ hởi, náo nhiệt
- c. Trong sáng, tươi vui
- d. Sáng sủa, dịu dàng

Câu 3: Em đã được học nhạc sĩ nào nổi tiếng trên thế giới trong chương trình âm nhạc THCS Bộ sách Chân trời sáng tạo?

– GV nhận xét phần trả lời của HS và kết luận:

Câu 1: Bản nhạc này thường được phát trên các phương tiện thông tin đại chúng như TV, Đài, nhạc nền điện thoại,...

Câu 2: Phương án đúng là c.

Lưu ý: GV nên động viên các HS chọn phương án a và d là những phương án gần đúng vì có các từ tươi sáng, sáng sủa; cảm nhận âm nhạc chỉ đúng một cách tương đối không chính xác như toán học.

– Từ đó, GV nêu đây là tác phẩm *Serenade số 13* giọng G Major viết cho dàn dây rất nổi tiếng của nhạc sĩ W. A. Mozart; tính chất âm nhạc trong sáng, tươi vui của bản nhạc này cũng là đặc điểm nổi bật trong âm nhạc của ông.

Câu 3: Trong chương trình âm nhạc THCS Bộ sách Chân trời sáng tạo có giới thiệu nhạc sĩ A. Vivaldi (lớp 6), nhạc sĩ L. V. Beethoven (lớp 7) là các nhạc sĩ nổi tiếng thế giới.

Khám phá

HD3: Tìm hiểu nhạc sĩ W. A. Mozart

– GV giới thiệu trong số những nhạc sĩ vĩ đại có nhiều đóng góp cho lịch sử âm nhạc thế giới như A. Vivaldi, L. V. Beethoven, F. Chopin,... không thể không kể đến nhạc sĩ W. A. Mozart.

– Cho HS xem một số hình ảnh về nhạc sĩ W. A. Mozart (khi còn thơ ấu, khi trưởng thành, gia đình: bố mẹ,...).

– Cho HS đọc nhanh SGK nội dung tìm hiểu nhạc sĩ W. A. Mozart.

– Chia nhóm HS thảo luận với các nhiệm vụ sau:

Nêu những nét chính về nhạc sĩ W. A. Mozart. GV có thể gợi ý các tiêu chí cho HS khi thiết kế sơ đồ tư duy bao gồm: tiểu sử (năm sinh, quê hương, những chi tiết thể hiện tài năng kiệt xuất của Mozart,...), những đóng góp (cho lịch sử âm nhạc thế giới), lĩnh vực sáng tác chủ yếu (kể tên một số thể loại và tác phẩm tiêu biểu), đặc điểm âm nhạc.

Luyện tập

HD4: Nêu những nét chính về nhạc sĩ W. A. Mozart.

- HS thảo luận để lập bảng báo cáo hoặc sơ đồ tư duy với các gợi ý như trên và sơ đồ (SBT trang 32).

- Các nhóm HS hoàn thành sản phẩm sơ đồ tư duy, cử thành viên của nhóm lên thuyết trình.
- Các nhóm nhận xét và bổ sung cho nhau.
- GV thu thập thông tin, đánh giá, tổng kết các ý chính.
- GV cần sưu tầm để mở rộng thêm:

+ Kể một vài mẩu chuyện về tài năng thần đồng của Mozart khi đi biểu diễn khắp châu Âu, sáng tác xuất thần, vừa biểu diễn vừa ứng tác ngay tại chỗ. Sáng tác sonata khi mới 7 tuổi, giao hưởng khi mới 10 tuổi, nhạc kịch khi mới 11 tuổi. Đây đều là những thể loại âm nhạc chuyên nghiệp bậc học rất khó, đòi hỏi học cao về trình độ âm nhạc chuyên nghiệp. Sự thành công xuất sắc từ khi rất nhỏ, đến nay chưa có ai được như Mozart,...

+ Tác dụng âm nhạc của Mozart: âm nhạc luôn tươi vui, trong sáng, mang lại niềm lạc quan, niềm vui sống cho con người. Âm nhạc của ông còn có tác dụng chữa bệnh, tác dụng sinh trưởng (cho thai nhi, cho vật nuôi, cây trồng,...).

+ Sự vĩ đại của Mozart đối với âm nhạc thế giới: sự nghiệp đồ sộ, đạt đến đỉnh cao ở nhiều thể loại (giao hưởng, sonata, nhạc kịch, concerto,...) và ông viết được cho rất nhiều nhạc cụ. Hiếm có nhạc sĩ nào trên thế giới đạt được sự toàn diện như vậy.

– Xen kê có thể cho HS nghe 1 hoặc 2 trích đoạn tác phẩm nổi tiếng của Mozart trong số các tác phẩm như: *Giao hưởng số 40* giọng G Minor, xem trích đoạn opera *Cây sáo thần* tiết mục aria Nữ hoàng đêm tối *Ngọn lửa hận thù rực cháy trong tim ta*, *Sonata số 15* giọng C Major,... để chứng minh cho tính chất trong sáng, vui tươi, lạc quan trong âm nhạc của Mozart.

NGHE NHẠC: CHƯƠNG III, HÀNH KHÚC THỔ NHĨ KỲ TRONG SONATA SỐ 11 CỦA NHẠC SĨ W. A. MOZART

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HĐ5: Nghe Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ

– Hướng dẫn HS lắng nghe *Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ* trong *Sonata số 11* của nhạc sĩ W. A. Mozart, biểu lộ cảm xúc theo âm nhạc.

– Đặt câu hỏi: Em hãy nhận xét tính chất âm nhạc của trích đoạn được nghe.

– HS đọc nội dung giới thiệu trong SGK để hiểu thêm tác phẩm.

Luyện tập

HĐ6: Nghe nhạc kết hợp vận động cơ thể

Cho HS nghe lần 2 với video có vận động cơ thể và hướng dẫn HS vận động theo link sau <https://youtu.be/0PMOOYSW1tw>.

Vận dụng

HĐ7: Bài học giáo dục

HS thảo luận theo cặp và trả lời câu hỏi: Cuộc đời và những cống hiến của nhạc sĩ W. A. Mozart gợi cho em suy nghĩ gì?

Gợi ý:

– Tài năng xuất chúng và sự nghiệp vô cùng lỗi lạc nhờ bẩm sinh và phải có sự lao động không ngừng nghỉ.

– Nêu thái độ đối với âm nhạc của nhạc sĩ W. A. Mozart: trân trọng, khâm phục và noi gương ông để phấn đấu trong cuộc sống học tập và lao động.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ W. A. Mozart.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nêu được cảm nhận về tính chất của tác phẩm *Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ* trong *Sonata số 11* của nhạc sĩ W. A. Mozart.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sưu tầm một số tác phẩm của nhạc sĩ W. A. Mozart.

Thời lượng: 3 tiết

MỤC TIÊU

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất hồn nhiên, vui tươi của bài hát *Mùa hè chào nghiêng*, thể hiện được sự hài hoà giữa hai bè.
- **NLÂN2:** Nêu được cảm nhận và biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday* của nhóm Boney M.
- **NLÂN3:** Biết sử dụng sáo recorder hoặc kèn phím để hoà tấu *Bài thực hành số 5*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động, tích cực thực hiện những công việc của bản thân trong học tập và trong cuộc sống.
- **NLC2:** Biết sử dụng ngôn ngữ để trình bày thông tin, ý tưởng và thảo luận những vấn đề đơn giản về đời sống âm nhạc.
- **NLC3:** Hiểu rõ nhiệm vụ của nhóm, đánh giá được khả năng của mình và tự nhận công việc phù hợp với bản thân.

Phẩm chất:

- **PC1:** Tích cực, chủ động tham gia các HĐ bảo vệ thiên nhiên.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

BÀI 21

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2.

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, file âm thanh bài hát *Mùa hè chao nghiêng*, hình ảnh nhạc sĩ Hàn Ngọc Bích, file âm thanh bài hát *Vào hạ* (nhạc và lời: Lê Huy Hà),...; hình ảnh và tên một số bản nhạc nổi tiếng của nhóm nhạc Boney M.; video/ file âm thanh bài hát *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday*, phiếu câu hỏi, máy chiếu,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi.
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

HÁT: MÙA HÈ CHAO NGHIÊNG

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc

– GV cho nghe và gợi ý HS vận động theo bài hát *Vào hạ* của nhạc sĩ Lê Huy Hà, GV làm mẫu động tác vận động theo nhạc như vỗ tay, búng tay, giậm chân.

– Đặt câu hỏi:

- + Hãy nêu cảm nhận của em về tính chất âm nhạc của bài hát (gợi ý: Rất sôi nổi, vui tươi).
- + Nội dung lời ca nói lên điều gì?
- + Em thích những hoạt động trải nghiệm nào khi mùa hè đến?

– Yêu cầu HS kể tên một số bài hát về mùa hè mà các em biết.

Khám phá

HĐ2: Nghe và nêu cảm nhận về bài hát

HS lắng nghe bài hát *Mùa hè chao nghiêng* và nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

HĐ3: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát.
- GV giới thiệu đôi nét về tác giả Hàn Ngọc Bích.

- GV hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc đã học trong bài: nhịp C (GV cho HS nhắc lại 2 cách kí hiệu của nhịp $\frac{4}{4}$), dấu nhắc lại, khung thay đổi, cao độ (nốt thấp nhất: si – b, nốt cao nhất: đô – c²); bài hát có 2 bè theo lối hoà âm.
- GV hướng dẫn HS nhận biết cấu trúc của bài (2 đoạn, đoạn 2 được nhắc lại 2 lần).
- GV chia câu hát trên bản nhạc hoặc hướng dẫn HS chia câu hát:

Câu 1: *Chao nghiêng chao nghiêng mùa hè như cánh vồng chao nghiêng.*

Câu 2: *Nhón bước chân trần em đi cùng mùa hè ngây thơ.*

Câu 3: *Nhặt hoa làm mưa tiếng ve rền làm bài hát ru.*

Câu 4: *Mùa hè nồng nàn và mùa hè ngây thơ.*

Câu 5: *Tiếng sơn ca từ mây trời xa.*

Câu 6: *Sóng vu vơ đùa bên ghềnh đá.*

Câu 7: *Chơi trốn tìm em trốn vào hoa sim.*

Câu 8: *Cười vui quá cho mùa hè chao nghiêng.*

HD4: Khởi động giọng

Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát.

HD5: Dạy bài hát

- GV đàn từng câu cho HS tập hát, hát mẫu khi cần thiết. Chú ý tiết tấu đảo phách. Nhắc HS vừa hát vừa gõ phách theo.
- Tập hát bè ở đoạn 2 (nếu không đủ thời gian, có thể chỉ cần hát bè 1, phần bè 2 gửi file âm thanh cho HS về nhà tự luyện tập hát theo).

Luyện tập

- Hát cả bài (bè 1) với nhịp độ vừa phải, thể hiện tính chất hồn nhiên, vui tươi, phấn khởi.
- Hướng dẫn HS gõ đệm hoặc vận động đơn giản cho bài hát sinh động.

Vận dụng

HD6: Biểu diễn bài hát

- HS hát theo nhạc đệm, kết hợp vận động hoặc gõ đệm bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu.
- Nếu có học hát bè 2, hướng dẫn HS hát 2 bè và tạo sự hài hoà giữa các bè.

HD7: Bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Gợi ý:

- Cảm xúc về vẻ đẹp của mùa hè và tình yêu với thiên nhiên.
- Cảm xúc về một năm học đã kết thúc gắn với những hình ảnh của mùa hè và tình yêu mái trường, thầy cô, bạn bè.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và thể hiện biểu cảm.
- Mức độ 3: Hát với các hình thức biểu diễn khác nhau hoặc hát kết hợp vận động.

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NGHE NHẠC: BÀI HOORAY! HOORAY! IT'S A HOLI-HOLIDAY

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khám phá

HD1: Nghe và nêu hiểu biết về bài hát Hooray! Hooray! It's a holi-holiday

- GV giới thiệu một số hình ảnh và thông tin về nhóm nhạc Boney M.
Boney M. là một nhóm nhạc được thành lập vào năm 1976 bởi nhà sản xuất âm nhạc người Tây Đức Frank Farian. Bốn thành viên gốc của ban nhạc là Liz Mitchell và Marcia Barrett, Maizie Williams và Bobby Farrell. Xu hướng âm nhạc của Boney M. là nhạc pop, disco, europop.
- Tổ chức, hướng dẫn HS nghe bài hát *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday* của nhóm nhạc Boney M.
- HS tìm hiểu nội dung bài hát (SGK trang 64).

Luyện tập

HD2: Nghe nhạc và biểu lộ cảm xúc

- HS nghe lại bài hát *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday* của nhóm nhạc Boney M. và vỗ tay theo phách (nhịp $\frac{2}{2}$) kết hợp vận động theo tính chất âm nhạc và nhịp điệu của bài hát.

– HS có thể vận động theo nhóm: nhóm 1 – vỗ tay ở phách 1, giậm chân ở phách 2; nhóm 2 – giậm chân ở phách 1, búng tay ở phách 2 để tạo thêm phần hoà âm về tiết điệu cho bài hát. HS có thể vận động khác như nghiêng người sang hai bên hoặc nhún nhảy theo nhịp điệu của bài hát (tuỳ cảm hứng riêng của từng em).

HD3: Nêu cảm nhận sau khi nghe bài hát

– GV đặt câu hỏi:

- + Nội dung bài hát nói về điều gì?
- + Hãy nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.
- + Hãy nêu hiểu biết của em về nhóm nhạc Boney M.
- + Hãy kể tên các bài hát của nhóm nhạc Boney M. mà em biết.

– GV thu thập thông tin, nhận xét.

– HS làm việc theo nhóm; trao đổi những cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát; tổng hợp và trình bày trước lớp.

– GV gợi ý để các nhóm nhận xét ý kiến của nhóm bạn, tổng kết các thông tin chung về tính chất bài hát. GV có thể cung cấp thêm một số thông tin về sự ảnh hưởng về âm nhạc mà nhóm Boney M. đã tạo được trên thế giới trong thập niên 1970 – 1980.

Vận dụng

Chạm trái sáng tạo

HD4: Hoạt động lí thú cho một kì nghỉ hè

– Những dự định của em về công việc bổ ích và thú vị cần làm trong mùa hè?

– GV gợi ý và hướng dẫn HS sưu tầm một video bài hát có chủ đề về mùa hè để chia sẻ với bạn.

Gợi ý: Nếu còn thời gian, GV khuyến khích HS sáng tạo các động tác vận động cơ thể để đệm cho bài hát *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday* hoặc hướng dẫn HS thực hiện bài tập số 5 (SBT trang 34).

Đánh giá:

- Mức độ 1: Nêu được thông tin về nhóm nhạc Boney M.
- Mức độ 2: Đạt mức độ 1 và nêu được cảm nhận về tính chất của bài hát *Hooray! Hooray! It's holi-holiday*.
- Mức độ 3: Đạt mức độ 2 và sưu tầm một số bài hát của nhóm nhạc Boney M.

BÀI 22

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC3, PC2.

Thiết bị dạy học: các flie âm thanh hoà tấu sáo recorder và kèn phím có nhạc đệm, nhạc cụ gỗ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH chủ yếu:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, hướng dẫn thực hành luyện tập, giải quyết vấn đề, hợp tác,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

NHẠC CỤ THỂ HIỆN GIAI ĐIỆU

I. Sáo recorder: Bài thực hành số 5

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HĐ1: Ôn lại Bài thực hành số 4

- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài thực hành số 4* (SGK trang 51, 52) theo từng nhóm; các nhóm ôn phần thổi sáo trước xong chia đôi kết hợp giữa thổi và hát (đệm cho bài hát *Lí cây đa*); các nhóm thể hiện trước lớp và nhận xét chéo lẫn nhau.
- Nếu được GV có thể tạo một phần nhạc (beat) có giai điệu và phần nền hoà âm đơn giản và giao cho từng nhóm (dạng file âm thanh có tốc độ chậm) để các em có thể chơi nhạc cụ theo.
- GV cũng có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HĐ2: Quan sát Bài thực hành số 5

- Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 5* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, các kí hiệu khác,...
- GV hướng dẫn HS đọc tên nốt theo trường độ *Bài thực hành số 5*.

Lưu ý: HS đọc từng bè, vừa đọc vừa gõ phách.

HD3: Thực hiện Bài thực hành số 5

- Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ bè 1 *Bài thực hành số 5* hoặc đọc xuống âm giai điệu.
- Chia bè *Bài thực hành số 5* thành 2 câu nhạc, mỗi câu 2 tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thối theo từng tiết nhạc ở bè 1 rồi ghép lại thành bài.
- Hướng dẫn HS thực hiện bè 2 giống như cách làm ở bè 1.
- Chia nhóm HS luyện tập hoà tấu bè 1 và bè 2. Khi hoà tấu mất chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì, GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS thối đều nhịp.

Luyện tập

HD4: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 5

Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 5*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thối.

Vận dụng

HD5: Sản phẩm âm nhạc

Chia nhóm HS thành các nhóm bè. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 5* với các hình thức khác nhau.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 5*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 5*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 5*.

II. Kèn phím: Bài thực hành số 5

Gợi ý hoạt động dạy học:

Khởi động

HD1: Ôn lại Bài thực hành số 4

- Tổ chức cho HS ôn tập *Bài thực hành số 4* (SGK trang 51, 52) theo từng nhóm; các nhóm ôn phần đàn trước xong chia đôi kết hợp giữa đàn và hát (đệm cho bài hát *Lí cây đa*); các nhóm thể hiện trước lớp và nhận xét chéo lẫn nhau.

- Nếu được GV có thể tạo một phần nhạc (beat) có giai điệu và phần nền hoà âm đơn giản và giao cho từng nhóm (dạng file âm thanh có tốc độ chậm) để các em có thể chơi nhạc cụ theo.
- GV cũng có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Khám phá

HD2: Quan sát Bài thực hành số 5

Hướng dẫn HS quan sát *Bài thực hành số 5* và chỉ ra các kí hiệu đã học như: loại nhịp, nhịp độ, cao độ, trường độ, các kí hiệu khác,...

HD3: Thực hiện Bài thực hành số 5

- Cho HS đọc nốt nhạc theo trường độ bè 1 *Bài thực hành số 5* hoặc đọc xướng âm giai điệu.
- Chia bè *Bài thực hành số 5* thành 2 câu nhạc, mỗi câu 2 tiết nhạc; hướng dẫn HS luyện tập thổi theo từng tiết nhạc ở bè 1 rồi ghép lại thành bài.
- Hướng dẫn HS thực hiện bè 2 giống như cách làm ở bè 1.
- Chia nhóm HS luyện tập hoà tấu bè 1 và bè 2. Khi hoà tấu mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì, GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS thổi đều nhịp.

Luyện tập

HD4: Thể hiện tính chất của Bài thực hành số 5

Hướng dẫn HS thể hiện *Bài thực hành số 5*.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS giữ hơi thở nhẹ nhàng và đều đặn khi thổi.

Vận dụng

HD5: Sản phẩm âm nhạc

Chia nhóm HS thành các nhóm bè. Hướng dẫn hai nhóm cùng hoà tấu *Bài thực hành số 5* với các hình thức khác nhau.

Đánh giá:

- Mức độ 1: Thực hiện được *Bài thực hành số 5*.
- Mức độ 2: Thể hiện đúng tính chất âm nhạc của *Bài thực hành số 5*.
- Mức độ 3: Hoà tấu được cùng bạn *Bài thực hành số 5*.

Chủ đề 1

TUỔI HỒNG

Vừa phải §

Nhạc và lời: Trương Quang Lục

Vui sao khi bước trên đường này. Đến trường thân quen vui ngày
(Yêu) sao bao tháng năm học trò. Những lời thân thương câu hẹn

ngày. Tuổi hồng bừng sáng rực rỡ trên vai. Khoảng trời mộng ước đẹp
hò. Tuổi hồng đẹp lắm nở thắm trên tay. Khoảng trời bình yên rộng

dáng tương lai. Tuổi hồng đến với em. Tựa mùa xuân đang về trên cành
cánh chim bay. Tuổi hồng đến với em. Tựa cây lá đâm chồi khi xuân

lá. Tuổi hồng đến với em. Như ánh nắng khi bình minh rực
đến. Tuổi hồng đến với em. Như câu hát tiếng mẹ ru dịu

lên. La la la la la la la la la la. Tuổi hồng ơi đẹp những ước
êm.

mơ. La la la la la la la la la la. Đẹp mùa

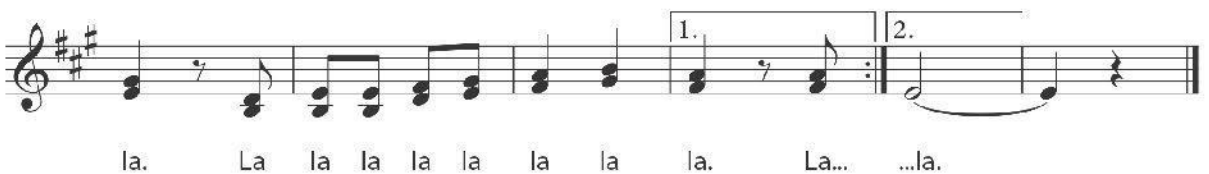

hoa, tuổi hồng ơi. Yêu... ...ơi!

Chủ đề 2

ƯỚC MƠ XANH

Nhạc và lời: Thy Mai

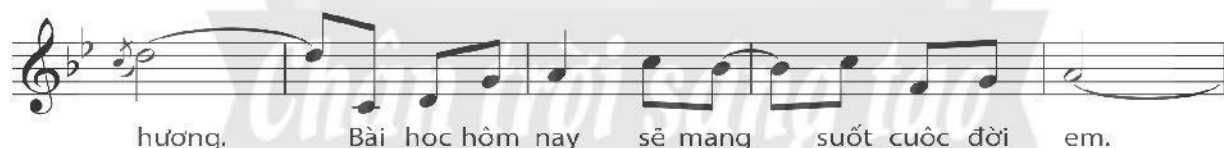

Chủ đề 3

THỜI GIAN EM ĐI HỌC

Nhịp vừa, tình cảm

Nhạc và lời: Lê Vinh Phúc

Chủ đề 4

LỜI LỜ

(trích)

Nhạc: Chèo cổ

Người hát: Cụ Phạm Văn Điền

Ta đi i đi chợ dốc tể tể ngồi i i gốc
gốc cây đa tể tể ngồi i i gốc gốc cây đa, thấy i
i í i cô i i i cô này thấy i i cô cô yếm
thăm i mặc i áo i áo nâu già cô thắt cái
i dây lưng i i xanh i i i i i i.

Chủ đề 5

MÙA XUÂN CỦA EM

Nhẹ nhàng, tươi mát

Nhạc và lời: Hoàng Long, Hoàng Lân

Mùa xuân màu xanh của cây. Mùa xuân nở đầy hoa lá. Mùa

xuân của trời mây bay. Mùa xuân của đồng gió lay. Mùa

xuân nhạc rừng mê say. Lời chim hoà vang rộn rã. Dòng sông lượn theo đàn

cá, gọi nhau mau cùng về đây. Đường mùa xuân xanh bóng

cây. Tầm nhà ai lên lửa mới. Trên trời cao chim én bay, hoa cười vui chào

nắng. Mùa xuân em thêm một tuổi, làm thêm bao nhiêu việc

tốt. Mùa xuân thêm bao điều hay, nở búp trên đôi tay em. Mùa

xuân vang bao lời ca, sáng búp trên quê hương ta.

Chủ đề 6

HOA THƠM BƯỚM LƯỢN

Vừa phải, tình cảm, tha thiết

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Ồi hoa tôi là này đoá hoa thơm, ối
tinh là con bướm lượn ối tinh là con bướm dạo ới a.
Bớ cái duyên có a ru hời, bớ ơ hời bớ cái
duyên có a ru hời. Bướm dạo là bướm ơi a nó
bay. Bướm dạo là bướm ơi a nó bay.

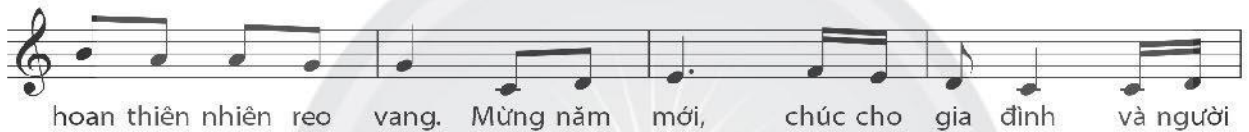
Chủ đề 7

HAPPY NEW YEAR

Moderato

Nhạc: ABBA

Lời Việt: Trần Đức Lâm

Chủ đề 8

MÙA HẠ VÀ NHỮNG CHÙM HOA NẮNG

Vừa phải

Nhạc và lời: Nguyễn Thanh Tùng

Em yêu một sớm quê hương hoa nắng sân trường đôi mắt biếc

xanh. Lá bay, lá rơi rơi đây. Nắng ơi ước mơ thật nhiều, màu nắng thoáng qua

mau. Mây bay nào hồng đôi má mỗi khi hè về chia tay mái

trường. Thấy cô và bao bạn bè. Những trang sách hồng nhỏ, sắc hoa nắng vàng.

(Em) ...vàng. Hạt nắng tình bạn thiết tha là những cánh
...la la la la la la la la la

hoa mỗi khi hè về. Hoa nắng đứng đây học trò cả tuổi mộng
la la la la la. Trong sáng cuộc đời học trò cả tuổi mộng

mơ rớt xuống sân trường. Là...
mơ rớt xuống sân trường.

TÁC PHẨM NGHE NHẠC

Chủ đề 2

WHAT A WONDERFUL WORLD

Slowly Nhạc và lời: George David Weiss & Bob Thiele

I see trees of green red ros-es too,
I see them bloom for me and you, and I think to my self What a won-der-ful
world. I see skies of blue and clouds of white, the bright bless-ed day, the
dark sa-cred night, and I think to my self What a won-der-ful world. The
col-ors of the rain-bow, so pret-ty in the sky are al- so on the fac-es of
peo-ple go - in' by, I see friends shak-in' hands, say-in' "How do you do!"
They're real-ly say-in' "I love you", I hear ba - bies cry, I watch them grow
They'll learn much more than I'll ev-er know and I think to my self
What a won - der - ful world. Yes I
think to my self What a won-der - ful world.

Chủ đề 3

HÀNH KHÚC NGÀY VÀ ĐÊM

Nhạc và lời: Phan Huỳnh Điểu
Thơ: Bùi Công Minh

Chậm, nhịp tự do

Rất dài và rất xa là những ngày thương nhớ,
nơi cháy lên ngọn lửa, là trái tim yêu thương là trái
tim yêu thương.

Vào nhịp - Hành khúc

Anh đang mùa hành quân pháo lửa dài chiến dịch,
bối hối đêm xuất kích chờ nghe tiếng pháo ran. Ngôi sao như mắt
anh trong những đêm không ngủ, giáo án em vẫn mở cho ánh sao bay
vào. Ngày và đêm xa nhau đâu chỉ dài và nhớ, thời gian trong cách
trở đốt cháy ngôi tình yêu. Pháo anh lên trời cao nã vào đầu giặc Mỹ,
bức giảng dưới hầm sâu em cũng là chiến sĩ. Cái chết cúi gục
đầu, cuộc đời xanh tươi trẻ ngày đêm ta bên nhau những
đêm ngày chiến đấu. Ngày đêm ta bên nhau những đêm ngày chiến đấu.

Chậm dần

Đêm ngày trong chiến đấu anh với em vẫn sống gần nhau.

Chủ đề 4

LƯU THUYẾT

Vừa phải, trang trọng

Sưu tầm: Đặng Ninh, Quang Nghệ

KIM TIỀN

Hơi nhanh, vui vẻ

Sưu tầm: Đăng Ninh, Quang Nghệ

XUÂN PHONG

Hơi nhanh, sôi nổi

Nhã nhạc cung đình Huế

LONG HỒ

Hơi nhanh, sôi nổi

Nhã nhạc cung đình Huế

Chủ đề 5

TIẾNG HÁT GIỮA RỪNG PÁC BÓ

(trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Tài Tuệ
Phối âm: Đỗ Dũng

Moderato agitato

Soprano

Alto

Tenor

Bass

sf Ơ! rừng Pác Bó quê ta

sf Ơ! Rừng Pác Bó quê ta

sf Ơ! Quê ta

sf Ơ! Quê ta

p

7 Khuổi Nậm còn reo nhịp theo mong nhớ Ơ Người.

Khuổi Nậm còn mong nhớ Người.

Khuổi Nậm còn mong nhớ Người.

Mong nhớ Người.

Trông vời lưng núi, Khuổi Nặm rì rào núi cao. tăng

Hưm Trông vời lưng núi. hưm

mf Hưm Trông vời lưng núi. hưm

mf Hưm Trông vời lưng núi. hưm

mây. Chiều nay tiếng ai đang lượn về trên đèo. kể

cao tăng mây. Hưm hưm

núi cao tăng mây. Hưm hưm

cao tăng mây. Hưm hưm

rằng người về đây. Nhà in lưng đá.

mf Người về đây. Hưm

mf Người về đây. Hưm

mf Người về đây. Hưm

Người về quê ta tắm áo chàm tình thương quê nhà.

Rall hưm

Rall hưm

Rall hưm

Chủ đề 6

TRÊN RỪNG BA MƯƠI SÁU THỨ CHIM

Vui tuoi

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Trên rừng ba mươi sáu ấy mấy chim em mà thú chim. Thú

chim là chim chèo bẻo, thứ chim là chim chích choè. Trông về

nơi í i quan họ có người trồng tre đây còn như.

Người trồng tre đôi em cũng í ớ, tre em mà trồng
 Người trồng chanh đôi em cũng í ớ, chanh em mà trồng

tre, thứ tre là tre đan nón, thứ tre là tre làm
chanh, thứ chanh là chanh ăn quả, thứ chanh là chanh gội

nhà. Trồng về	nơi	í	ơ	quan	họ	có	người	trồng	chanh	dây	còn
đầu. Trồng về	nơi	í	ơ	quan	họ	có	người	trồng	dầu	dây	còn...

1. 2.

như. ...như. Người trồng dâu đòi em cũng í í ơ

dâu em mà trồng dâu. Thứ dâu là dâu ăn quả thứ

dâu là dâu chần tằm. Một nong tằm là năm nong

kén, một nong kén là chín ới à nén tơ. Trong quan

họ có người đồn rằng, ngoài quan họ có người đồn vui đây còn

như. Một nong tằm là năm nong kén, một nong

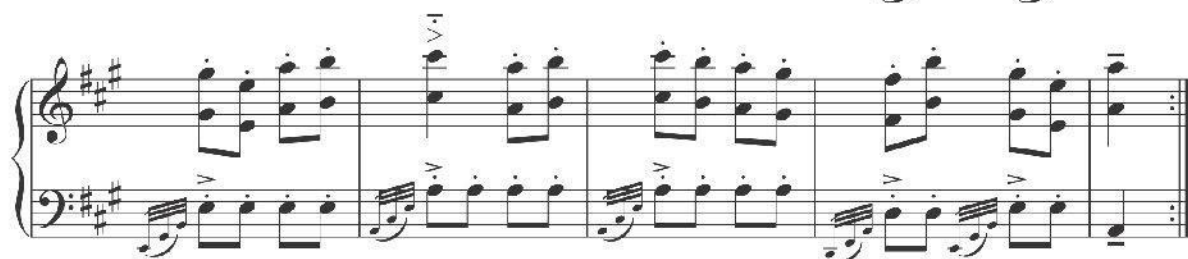
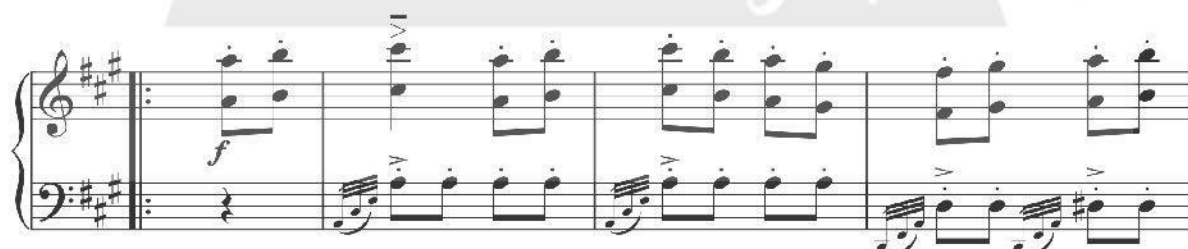
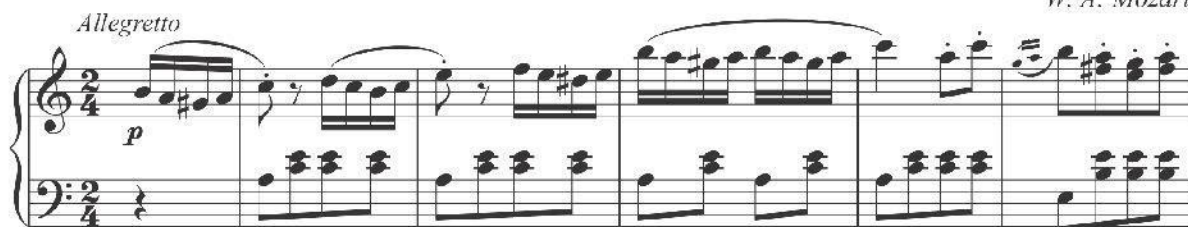
kén là chín ới à nén tơ.

Chủ đề 7

HÀNH KHÚC THỔ NHĨ KỲ (trích)

W. A. Mozart

Allegretto

Chủ đề 8

HOORAY! HOORAY! IT'S A HOLI - HOLIDAY

Nhạc: Frank Farian

Lời: Pred Jay

dig-gi ding ding ding dig-gi ding ding ding hey-di-hey-di-hoh dig-gi

ding ding ding dig-gi ding ding ding Hey - di - hey - di - hoh di - gi

ding ding ding dig-gi ding ding ding hey - di - hey - di - hoh di - gi

ding ding ding di - gi ding ding ding hey - di - hey - di - hoh. There's a

place I know where we should go hey - di - hey - di - hoh, won't you
coun - try fair not far from there hey - di - hey - di - hoh, on a

take me there your la - dy fair hey - di - hey - di - hoh, There's a
ca - rou - sel the ding-dong bell hey - di - hey - di - hoh, on the

brook near - by the grass grow high hey - di - hey - di - hoh, where we
loop di loop we swing and swoop hey - di - hey - di - hoh, and what

both can hide side-by-side hey - di-hey-di-hoh. Hoo - ray! Hoo - ray! It's a
else we'll do is up to you hey - di-hey-di-hoh.

ho - li - ho - li - day what a world of fun for eve-ry one Ho - li-ho - li - day, Hoo

ray hoo-ray It's a ho - li - ho - li - day, sing a sum-mer song, skip a long,

ho - li-ho-li-day. 1. It's a ho - li-ho-li-day. 2. There's a ho - li-ho-li-day.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Âm nhạc*. Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư Ban hành Quy định đánh giá học sinh Trung học – số 26/2020/TT-BGDĐT*. Hà Nội.
4. Thông Tư 05/2022/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa SGK; tiêu chuẩn tổ chức, cá nhân biên soạn sách giáo khoa.
5. Nguyễn Đăng Bửu (2019), *Bộ gõ cơ thể – Từ khái niệm đến ứng dụng trong giáo dục âm nhạc*. Tạp chí Khoa học Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 2 – Sử dụng phương pháp dạy học và giáo dục phát triển phẩm chất, năng lực học sinh trung học cơ sở môn Âm nhạc*. Bộ Giáo dục và Đào tạo.
7. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 3 – Kiểm tra, đánh giá học sinh trung học cơ sở theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực môn Âm nhạc*. Bộ Giáo dục và Đào tạo.
8. Hồ Ngọc Khải (2012), *Khái quát một số phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ em tại Hoa Kỳ hiện nay*. Hội thảo khoa học về dạy học Âm nhạc, Mĩ thuật, Thể dục ở trường phổ thông. Hải Phòng: Bộ Giáo dục và Đào tạo.
9. Hồ Ngọc Khải (2015), *Ứng dụng thang Bloom trong xây dựng chuẩn năng lực và đánh giá kết quả của người học*. Hà Nội.
10. Lê Anh Tuấn, Đỗ Thanh Hiền, Hồ Ngọc Khải (2019), *Hướng dẫn dạy học môn Nghệ thuật trung học cơ sở theo Chương trình giáo dục phổ thông mới – Phần Âm nhạc*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.

Tài liệu tiếng Anh

11. Authors (2005), *Spotlight on Music 1*. Mc Graw-Hill.
12. Campbell, P. S. (1991), *Rhythmic Movement and Public School Music Education: Conservative and Progressive Views of the Formative Years*. American Music Education, 19, 12-22.
13. David Birrow (2014), *The Bucket Book: A Junkyard Percussion Manual*. Alfred Music Publishing.
14. Eric Peter Stead, Dr. Eugene Dairianathan (2015), *First Steps to Music 1*. Star Publishing Pte.
15. Norman Gronlund (1991). *How to Write and Use Instructional Objectives*. New York, McMillan Publishers.
16. Richard Filz (2014), *Body Percussion Sounds and Rhythms: A Comprehensive Training System*. Alfred Music Publishing GmbH.
17. Virginia Hoge Mead (1994), *Dalcroze Eurhythmics: In Today's Music Classroom*. Kent State University.

*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.*

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập nội dung: LÊ THÀNH LỢI

Thiết kế sách: HOÀNG THIẾU MY

Trình bày bìa: TÓNG THANH THẢO

Sửa bản in: LƯU THỊ NGỌC THẢO

Chế bản: CÔNG TY CP DỊCH VỤ XUẤT BẢN GIÁO DỤC GIA ĐỊNH

Chân trời sáng tạo

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

ÂM NHẠC 8 – SÁCH GIÁO VIÊN

Mã số: G2HG8R001M23

In.....bản, (QĐ in số....) Khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in:.....

Cơ sở in:.....

Số ĐKXB: 10-2023/CXBIPH/61-2157/GD

Số QĐXB:..... ngày tháng.... năm 20 ...

In xong và nộp lưu chiểu thángnăm 20....

Mã số ISBN: 978-604-0-35263-7

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO VIÊN LỚP 8 – CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

1. NGỮ VĂN 8, TẬP MỘT
Sách giáo viên	9. GIÁO DỤC THỂ CHẤT 8
Sách giáo viên
2. NGỮ VĂN 8, TẬP HAI
Sách giáo viên	10. ÂM NHẠC 8
Sách giáo viên
3. TOÁN 8
Sách giáo viên	11. MĨ THUẬT 8 (1)
Sách giáo viên
4. TIẾNG ANH 8
Friends Plus - Teacher's Guide	12. MĨ THUẬT 8 (2)
Sách giáo viên
5. GIÁO DỤC CÔNG DÂN 8
Sách giáo viên	13. HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM,
HƯỚNG NGHIỆP 8 (1)
Sách giáo viên
6. LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 8
Sách giáo viên	14. HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM,
HƯỚNG NGHIỆP 8 (2)
Sách giáo viên
7. TIN HỌC 8
Sách giáo viên	
8. CÔNG NGHỆ 8
Sách giáo viên	

Các đơn vị đầu mối phát hành

- **Miền Bắc:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Hà Nội
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Bắc
- **Miền Trung:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Đà Nẵng
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Trung
- **Miền Nam:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Nam
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục Cửu Long

Sách điện tử: <http://hanhtrangso.nxbgd.vn>

Kích hoạt để mở học liệu điện tử: Cào lớp nhũ trên tem để nhận mã số. Truy cập <http://hanhtrangso.nxbgd.vn> và nhập mã số tại biểu tượng chia khoá.

ISBN 978-604-0-35263-7

9 786040 352637

Giá: đ